

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Yıl 7 / Sayı 89 / 15 Kasım 1989 / 2.50 DM

ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELEMİZDEKİ YÜKSELİŞ SÖMÜRGEÇİ EGEMENLİĞİN SANCILARINI AĞIRLAŞTIRIYOR

Gerilla, özel time ait 500 koyunu kamulaştırdı. Ar-
dından kurduğu pusuda
10'u aşkın özel tim elema-
nını cezalandırdı.

Sömürgeci-faşist Türk ege-
menliği tarihinin en büyük sarsın-
tılarını geçiriyor. Kürdistan'daki
bağımsızlık mücadelesinin ke-
sintisizliğinin yanı sıra, uluslar-
arası ciddi gelişmeler faşist
Türk rejiminin temelini kemir-
mekte olan bunalım sürecini
daha da hızlandırıyor. Rejimin,
hayatın her alanında yaşadığı
kriz ciddi boyutlarda bir seyir
izliyor. İç ve dış gelişmeler, Türk
egemenlik sisteminin rotasını
yolundan çıkararak, geleceği
belli olmayan bir yöne yönel-
tiyor. Rejimin temsilcileri, bun-
dan müthiş bir ürküntü duyuyor,
geleceklerini kurtarmanın
büyük telaşını yaşıyorlar. Bun-
dan hareketle, sömürgeci ege-
menler ve onların akıl hocaları,
dünyanın gelecek kon-
jüktüründe Türkiye'nin yeni ye-
rini arıyorlar.

1989 yılı, sömürgeci rejimin
oldukça yıprandığı, tutunduğu
her dalın kırıldığı, umutla bak-
tığı gelişmelerde büyük bir fiyat-
koyla karşılaştığı ve böylelikle
ortaya çıkan tablo ortamında
"tabu, dokunulmaz" olarak gör-
düğü birçok noktada tartışmak
zorunda kaldığı bir yıl oldu. Açık
ki, faşist rejimin yaşamakta ol-
duğu çıkmazın temelinde, Kür-
distan'daki ulusal kurtuluş mü-

cadelesinin ulaştığı boyut
yatıyor. Türk egemenlik sistemi-
nin temelinde büyük gedikler
açan, ulusal kurtuluş mücade-
lemizin keskinleşen gerçekliğidir.
Her türlü engelleme çabalarına
rağmen tasfiye edilemeyen bu

gerçeklik, faşist Türk devletini
içte olduğu kadar, uluslararası
alandan da zor durumda bıra-
kıyor. Türk egemenlik sistemini
ayakta tutan ve yaşatan Kürdis-
tan, eski Kürdistan konumun-
Devamı 3. sayfada

FMLN GERİLLALARI BAŞKENT SAN SALVADOR'DA

"Kazanacaklar veya ölecekler,
ama onlar hiçbir zaman geri çekilmeyecekler"

Bir FMLN'li kadın gerilla...

El Salvador ulusal kurtuluş
mücadelesi, tarihinin en büyük
devrimci operasyonunu 11
Kasım 1989 günü başlattı. Ulu-
sal kurtuluş mücadelesine ön-
derlik eden FMLN (Fradundo
Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi),
ülkenin önemli bir kesimini
elinde bulunduruyordu. Hükü-
met kuvvetleri tamamen ABD

emperyalizmine dayanmakta ve
onun 55 kişilik danışmanının
yardımıyla karşı-devrimci sa-
vaşı yürütmektedir. Yeni sömür-
gecilik ilişkileri içinde ülke eko-
nomisi tamamen felç olmuş
durumdur. Zaten FMLN ge-
rillalarının uzun yıllardır yürüt-
tüğü silahlı mücadele karşısında
hükümet güçleri, önemli dü-
zeyde bir dağılmayı yaşıyorlardı.
Kitle gücü de büyük oranda
FMLN'nin kontrolüne ve deneti-
mine girdiği için rejim ancak
ABD emperyalizminin direkt
desteğinde zorla ayakta tutu-
luyor. Rejimin dayandığı silahlı
güçler de lümpen ve serseriler-
den oluşturulmuş kontralaradır.
Dolayısıyla rejimin bu güne ka-
dar yaşaması tamamen ABD'nin
desteği ile mümkün olabilmıştır.

11 Kasım'da FMLN'nin saldırı-
ları başlayınca kontralardan
oluşan hükümet güçleri de baş-
kent San Salvador'un zengin
mahallelerine sıkışmış durum-
dadırlar. Gerilla güçleri, ülke ge-
Devamı 14. sayfada

Özal cumhurbaşkanı seçildi

12 EYLÜL REJİMİNİN SORUNLARI VE GELECEĞİ

12 Eylül faşist rejimi, diğer bir
ifade ile ikinci cumhuriyet yeni
bir sürece girdi. Aslında buna
"normal bir devir-teslim tar-
zında bir gelişmedir" deniyorsa
da, bunun böyle olmadığı orta-
dadır. Yani saf bir mantıkla Ev-
ren anayasa gereği görevini yeni
seçilen Özal'a normal koşullarda
devretti. Bu anlamda gelişmenin
beklenen olağanüstü hiçbir yön-
nün olmadığı olağanlıktadır,
denilemez. Çünkü, "... patlamacı
bir döneme giriliyor. Şimdi bir
kez daha, Türkiye değişik bi-
çimlerde, '60-70 ve '80'lerde içine
girdiği darboğazı tekrar yaşamak-
tadır. Ama bu sefer içine girdiği
darboğaz ve bunalım çok daha
kapsamlıdır. Bu defa ordu, eski
ordu olmaktan çok uzaktır. Yine
burjuva muhalefeti eski muhale-
fet olmaktan çok uzaktır. Halk
ise eski halk olmaktan çok uzak-
tır. Ekonomik bunalım, sosyal
çürümeye, geçmişte yaşananlardan
Devamı 10. sayfada

F. Almanya-PKK Davası
tutukluları açıklıyor:

CAN GÜVENLİĞİMİZ TEHLİKEDE

Mahkeme heyeti mevcut tutu-
muyla devre dışı edilmiştir ya da
bariz taraf tutmaktadır.

Halbuki taşıdığı ada göre bir
adalet kurumudur; sözde, davalı
ve davacı arasında hak eşitliği
sağlayan kurumdur.

Yargılanan insanların siyasal
kimlikleri ne olursa olsun can
güvenliklerinin mahkeme heyeti
tarafından sağlanması zorunlu-
dur. Aksi durumda ne yargıla-
manın adilliklerinden, ne de mah-
keme heyetinin tarafsız hukuki
kimliğinden söz edilebilir.

Cezaevi koşullarını ve şim-
diye kadar maruz kaldığımız uy-
gulamaların vahşetini bir yana
bırakırsak bile, mahkeme süre-
sinde olan uygulamalar, bizleri
can güvenliğimiz konusunda
ciddi bir şekilde endişelendir-
mektedir. Açık olarak fiziki
varlığımızı hedefleyen planlı bir
komplo ile yüzyüzeyiz.

-Duruşma günleri sabahın
05'inde kaldırılıyor, en erken ola-
rak ancak akşamları saat 7'de
tutulduğumuz cezaevlerine dö-
nebiliyoruz. Ertesi gün aynı iş-
lem tekrarlanıyor. Böylece mah-
kemeye gidip gelmek tam bir
işkenceye dönüşmektedir. Bu yor-
gunlukla mahkemeye çık-
arılmaktayız. Bu durum, bilinçli
yaratılmaktadır. Duruma trafik
tikanıklığı gerekçe gösteri-
liyorsa, sorumlusu biz değiliz.
Herhalükarda, mahkeme heyeti
Devamı 6. sayfada

F. Almanya-PKK
Davası'na devam edildi

24 Ekim 1989 günü açılan
F. Almanya-PKK Davası'na
mahkeme duruşmalarıyla de-
vam ediliyor.

Gazetemize son ulaşan bil-
gilere göre, duruşmada söz
alan devrimci tutuklulardan
Ali Haydar Kaytan, mahke-
menin özgür ve eşit ko-
şullarda yürütülmediğini,
komplo ve provokasyonlarla
karşı karşıya olduklarını ve
bu nedenle savcının iddiana-
mesini ve kendilerine verile-
cek kararı tanımayacaklarını
açıkladı.

Söz alan diğer devrimci tu-
tuklular da, maruz kaldıkları
koşulları dile getirip can gü-
venliklerinin tehlikede oldu-
ğunu, kendilerine yönelik şid-
det uygulamalarının tama-
men bilinçli ve planlı bir şe-
kilde yürütüldüğünü belirte-
rek, "İçinde tutulduğumuz
koşullar ve yüzyüze bulun-
duğumuz tehlike Türk sö-
mürgeciliğinin mahkeme-
lerinde Kürdistan ulusal
kurtuluş savaşı esirlerinin
yüzyüze bulunduğu tehli-
kelerle benzerdir" dediler.

Mahekemenin adil ol-
mayan uygulamaları sürüyor.
Bütün amaç, mahkemenin
seyrini devrimci Kürt politi-
kacıların aleyhine dönüştür-
mektir. Ancak bu duruma
seyirci kalmayan devrimci tu-
tuklular, kararlı ve güçlü sa-
vunmalarıyla yargılamak is-
teyenleri yargılıyorlar.

Kürt politikacıların Kür-
distan halkının temsil eden
iradi güçleri, emperyalist yar-
gılayıcılar yargılamaya de-
vam edecektir.

PKK'nin 11.

kuruluş yıldönümünü
kutlama geceleri başladı

Kürdistan bağımsızlık ve öz-
gürlük mücadelesinin Partileş-
tiği gün, halkımız açısından ulu-
sal dirilişin resmen başladığı bir
gündür. Bundan 11 yıl önce, Par-

timiz kuruluşunu gerçekleştire-
rek, halkımızı kurtuluş sava-
şında bir öncü güce
kavuşturuyordu. PKK'nin "tüm
Devamı 5. sayfada

**DİRENİŞ
KAHRAMANLARIMIZ**

Sayim CAV (Arif) yoldaş, 9.1.1966 tarihinde Bingöl'ün Korman köyünde dünyaya geldi. Henüz 4 yaşında olduğu 1970 yılında, ailesi ile birlikte Elazığ'ın Karakoçan ilçesine bağlı yenice köyüne yerleşti. İlköğrenimine Karakoçan-Bölge Yatılı Okulu'nda başladı. Ortaokulu da bitirdikten sonra, liseye başladı, ancak liseyi bitirmeden terkettti.

Sömürgeci eğitimin kendisine bir gelecek hazırlayacağına inanmadığı veya buna umut beslemediği için Sayim yoldaş okulu bırakarak başka arayışlara girdi. Bu süreçte, bir yandan da ailesinin geçimine katkıda bulunmak amacıyla tarla işlerinde çalışıyordu.

Orta halli bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Sayim yoldaşın büyüdüğü çevre, Şeyh Sait İsyanı'ndan etkilenerek isyana katılmıştır. Bilindiği üzere Şeyh Sait İsyanı, Türk sömürgeciliği tarafından büyük bir barbarlık örneği olan kanla bastırıldı. Bunun ardından isyana katılan bölgeler üzerinde büyük baskılar geliştirildi. İsyanı direkt katılan aileler katledildiler, evleri yakılıp-yıkıldı. Türk devletinin bu vahşeti, henüz bölge insanlarının hafızasından silinmiş değildir. Bu isyan ve sonrasındaki gelişmeler anlatılmaktadır. Bir de isyanın direnişçileri büyük bir saygınlıkla anılırken, satın alınan ihanetçileri ise nefret ve kinle anılmaktadırlar. Direnişçiliğe olan büyük saygınlık ile ihanetçiliğe olan kin günümüze kadar gelmiş ve bu olay, günümüzün modern ulusal kurtuluş mücadelesinde çağdaş bir durum almıştır. Günümüzün ihanetçileri, isyanda ihanette bulunan unsurların adıyla anılmaktadırlar. Bir örnek: Hidayet Bozyiğit adlı unsur ihanet edip teslim olduktan sonra, itiraflarında bir yurtsever bayanı da devrimcilere yardım ettiği gerekçesiyle ihbar eder. Tutuklanarak mahkemeye çıkarılan yurtsever bayan, H.Bozyiğit ihanetçisinin yüzüne "sen Hasan Begon'sun" diye haykırarak onu lanetler. Hasan Begon, 1925 isyanında satın alınan ve ihanet ettirilen bir işbirlikçidir. Bu unsur, isyanın askeri önderlerinden Yado'nun katledilmesine yol açan ve bölge halkı arasında lanetlenen bir ihanetçidir. Çünkü, Şeyh Sait'in de içinde olduğu isyan önderlerinin yargılanarak idam edilmelerinden sonra, Yado eşi Telli ile birlikte Bingöl'ün sık ormanlı dağlarına çekilir; ve Türk ordu birliklerinin tüm çabalarına rağmen, ne öldürülebilir ve ne de teslim alınabilir. Bu durumda, Hasan Begon adlı uşak ruhlu unsur satın alınarak

devreye sokulur ve bir komplo sonucu Yado katledilir. Şimdi bölge halkı arasında Yado Çeşmesi olarak anılan ve 12 Eylül faşist cuntasından sonra adı "Atatürk Çeşmesi" olarak değiştirilen noktada, Şehit Mustafa AYÇİÇEK yoldaşın da içinde olduğu ARGK gerillaları birçok başarılı eylem gerçekleştirerek, sömürgecilere büyük kayıplar verdirdiler. Bir anlamda halk arasında kahramanlığıyla efsaneleşen Yado'nun da intikamı alınmış oldu. Türk sömürgeciliği bu kez de "çağdaş" Hasan Begon olan Hidayet Bozyiğit adlı ihanetçiyi devreye sokarak, ulusal kurtuluşun gerillalarını imha etmek ya da en azından teslim almak istedi. Ancak, ihanetçi unsurun tüm alçakça girişimleri önemli tahribatlar yaratsa da sonuca gidemedi. Çünkü PKK önderliğinde her geçen yeni dönemde büyük mevziler kazanan çağdaş ulusal kurtuluş mücadelemiz, ihanete aman vermiyor ve onu sonuç alıcı darbelerle parparça ediyor.

İşte kısaca aktarılan bu gelişmeler, halkımız arasında yaşamın kopmaz bir parçasıdır. Direniş ile teslimiyetin sınırları netleşmiş ve onur ile onursuzluğun yolu her zamankinden daha çok keskinleşmiştir. Onurlu yaşamı tercih eden ve dürüstlüğü elden bırakmayanlar er veya geç doğru yolu bulmakta ve bu yolda yürümeyi bir borç olarak görmektedirler.

Sayim yoldaş, bu yönlü gerçeklerin yaşandığı bir çevreden geliyordu. Daha çocukluk yıllarında, yaşlıları arasında farklı bir yapı sergiliyordu. Arkadaşları oynayıp eğlenirken, başıboş ve amaçsız sağa-sola koştururken, O olgun davranışlarıyla yaşamı anlamaya çalışıyordu. Çevresine karşı saygı ve sevgiyle doluydu. Olgun ve düşünen kişiliği, onu saygın bir konuma ulaştırıyordu. Tabii ki, Kürdistan halkının katlanılmaz yaşam koşullarının altında yatan nedenlerin ayrımında değildi. Fakat mevcut durumun gerçekleri, kendisinde böyle bir sonuç ortaya çıkarıyordu. O, bu ağırbaşlı ve olgun yapısıyla, kendisini Türk sömürgeciliğinin Kürdistan gençliğinin üzerindeki oyunlarına kapalı tutuyordu. En azından toplum geleneklerine ters düşmeyerek, sömürgeciliğin gençliği özendiren oyunlarına alet olmuyordu. Her ne kadar devrimci mücadeleyle tanışmamış olsa da, kendi çapında mevcut yaşam koşullarına nefreti vardı. Bu nefreti dile getirmenin ve onu pratiğe geçirmenin yolunu bilmediğinden içinde saklı tutuyordu.

Avrupa'ya çıkmadan önce Partimizin özellikle 15 Ağustos 1984'te başladığı yeni dönem silahlı ulusal kurtuluş mücadelemizin sesini duyuyordu ve buna sempati de besliyordu. Yine 12 Eylül cuntasından sonra akraba çevresinden tutuklanmalar da olmuştu. Bu durum da, kendisinde devlete karşı kin ve nefreti ortaya çıkarmıştı. Ancak, O'nun mevcut yaşam olanakları, ulusal kurtuluşçu gerillalarla ilişkiye girmesini mümkün kılmıyordu. Bu koşullar, Sayim yoldaş için bir şanssızlıktı. Çünkü, O'nun olgunluğu, dürüstlüğü ve haksız-

Olgun, dürüst ve kararlı bir militan SAYIM CAV

**Bu isyanın savaşçısı
ve yaşıyanıyız.
Vedalaşsak bile
buluşuruz özgürlükte
yeniden.
Bedelsiz değil
yaratmak yarınları...
Kan besler,
ölümler yaratır zaferi.**

lığa boyun eğmeyen yapısı devrimciliğe oldukça açıktı.

Türk sömürgeciliği, bölgede direnişçiliğin efsaneleştiğini ve ihanetin de her zaman lanetlenildiğini bildiği için, bölge gençliği üzerinde tehlikeli oyunları vardır. Örneğin, 1980 öncesinde Partimizin mücadelesinin henüz başlayıp gelişmediği dönemlerde, sömürgeci faşizmin sivil örgütlenmesi olan MHP'nin önemli düzeyde etkinliği vardı. İhtilalci ulusal kurtuluş mücadelemizin gelişmesiyle birlikte, bu faşist etkinlik kırılmaya başlamış ve günümüzde tümden ortadan kaldırılmıştır.

Ve böylelikle bölge gençliği, faşizmin yabancılaştıran ve yozlaştıran oyunlarından sıyrılıp arınarak ulusal kurtuluşçu düşüncenin etkisine girmiştir. Dolayısıyla oluşan devrimci potansiyel adım adım harekete geçmektedir.

Sayim yoldaş da, böylesi bir devrimci potansiyeli bağrında taşımış ve devrimleşmenin objektif bir beklentisi içerisine girmiştir. Nitekim, Partimizle tanıştıktan yaklaşık bir ay sonra ulusal kurtuluşun saflarına katılacaktı.

Türk sömürgeciliği, özellikle de yeni dönem silahlı mücadelemizin başladığı 15 Ağustos 1984'ten sonra, ekonomik sıkıntılarla halkımızı göçe zorlayarak vatan topraklarından koparmak istedi. Daha çok gençlik üzerinde oynayarak, ulusal kurtuluş mücadelemizin gelişme zeminini kurutmaya çalıştı. Bunun için de kendisine bağlı oluşturduğu şebekeler vasıtasıyla Avrupa özentisini geliştirerek, gençliği Kürdistan'dan koparıp Avrupa ülkelerine gönderdi. Avrupa'nın "kurtuluş" olduğu konusunu işleyerek, bunu Kürdistan toplumunun dinamik kesimleri arasında yaygınlaştırdı. Bu politikanın bir sonucu olarak, insanlarımızı kendi vatan topraklarından uzaklaştırdı.

Sayim yoldaş da 12.09.1985 tarihinde akraba çevrelerinden bazılarının bulunduğu Fransa'nın Paris şehrine gitti. Burada bir yıla yakın süre konfeksiyon atölyelerinde ve lokanta işinde çalıştıktan sonra, Partimizin devrimci mücadelesi ile tanışır. O, bu süre içerisinde Avrupa'nın bir kurtuluş alanı olmadığını ve tersine kendi yoz kültürü kapsamında gençliği uyuşturarak benliğinden uzaklaştırdığını, insanı alabildiğine bireycileştirdiğini ve böylelikle toplum dışına iterek hiçleştirdiğini görmüştü. Partimizin yaşam mücadelesiyle tanıştığında, gerçek kurtuluş çizgisine kavuştuğuna inanacaktı. 1986'nın sonralarına doğru ulusal kurtuluş mücadelemizle tanıştıktan kısa bir süre sonra çalışmalarda profesyonelce yer almak ister. Özlem duyduğu gerçek kurtuluş yoluna hemen girmenin sabırsızlığını yaşar. O'nun bu kesinlik derecesindeki kararlılığı, Partimize olan büyük güvenini ve Avrupa'nın "kurtuluş" umudunun kof olduğunu gösterir. Dolayısıyla kendi şahsında, Türk sömürgeciliğinin başlattığı ve Avrupa'nın tamamlamaya çalıştığı oyunu yerle bir eder; ve ulusal kurtuluşçu yaşamın zaferini kişiliğinde gerçekleştirir. Sayim yoldaşın bu tereddütsüz ve ulusal kurtuluşçu kararlılığı, Kürdistan gençliğinin örnek alması gereken bir tavidir.

Sayim yoldaşın ulusal kurtuluşçu çalışmalara profesyonelce katılma isteği olumlu karşılanarak kabul edilir. Kısa süreli bir siyasi eğitime alınır. Eğitim esnasında bir fiziki rahatsızlık sonucu hastaneye kaldırılarak ameliyat olur. Tekrar sağlığına kavuşunca, Avrupa'da kalmak istemediğini, gidip ülke topraklarında savaşmak istediğini belirtir. Sağlık durumunun ülke koşullarına elverişli olmadığını belirten bir tanıdığına; "Hayır, ben buradaki anlamsız yaşama tanık oluyorum. Avrupa yaşamının benim için hiçbir anlamı yok. İnsan onurlu bir yolda yürümeli ve bu onurlu yol uğruna ölmelidir" diyerek, Kürdistan'ın sıcak savaş ortamında yer almadaki kararlılığını dile getirir. Çünkü, bulduğu gerçek kurtuluş yolundaki yürüme fırsatını kaçırmak istemez. Paris'te bulunduğu bir yıllık süre içerisinde, olgun ve sade kişiliğiyle kendisini her türlü yoz ilişkilerden uzak tutar. Çevresiyle kurduğu ilişkilerde, hep bunu esas alır. Çünkü yoz ve eritici yaşama karşı nefreti vardı. Olaylara karşı tavrı, isabetli ve istikrarlı şekilde geliştirdi. Güçlü izleme yeteneğiyle, sonucu iyice düşünüp o şekilde olaylara müdahalede bulunurdu. Olgun kişiliğini yabancı etkilere kapalı tutması ve bu temelde bir kişilik şekillenmesine ulaşması, O'nun diğer bir olumlu özelliği idi. İnsanları mücadeleyle tanıştırmak ve mücadeleye kazandırmak için, güler yüzlü bir yaklaşım sergileyerek onlarla kaynaşmayı sağlamaya çalışırdı. Bunda ba-

şarılı da olurdu. O, profesyonelce mücadeleye katıldıktan sonra tüm enerji ve yeteneğini ulusal kurtuluş mücadelesi için harekete geçirecekti.

Sayim yoldaş, henüz mücadeleye yeni yeni sempati duymaya başladığı sırada, Parti Genel Sekreterimizin bir çağrı yazısını okur. Çağrıda, "Her Kürdistanlı ailemiz en azından bir mensubunu savaşçı olarak vermeli, bu bir yurtseverlik görevidir" vb. açıklamalar yer alıyordu. Bunu okuyan Sayim yoldaş, yeğeniyle konuşup tartışarak, "Bizden de birinin mücadeleye katılması gerekiyor. Ailemizin savaşmaya uygun en genç üyeleri ikimiziz. Hangimiz katılalım" diye sorar. Sonunda kura çekiminde anlaşılır. Kura Sayim yoldaşa çıkınca hemen çalıştığı işi bırakarak, yetkili yerlere mücadeleye profesyonelce katılma isteğini iletir; bu isteği kabul edilir.

Sayim yoldaşın ülkede savaşma isteği Parti tarafından kabul görünce, 1987'nin sonlarına doğru Mahsum Korkmaz Akademisi'ne gitti. Bir süre askeri ve siyasi eğitim gördü. Burada Partinin sunduğu olanaklardan yararlanmasını bilerek, başarılı şekilde eğitimi tamamladı. Daha sonra bir grup yoldaşıyla birlikte, Bingöl-Diyarbakır hattında ulusal kurtuluşun sıcak savaş ortamında yer almak üzere ülke topraklarına yöneldi. Büyük bir kararlılıkla ülkeye giren Sayim yoldaş ve beraberindeki yoldaşları, 1988'de açığa çıkan ve "PKK'ye evet, Apo'ya hayır" maskesi altında Partimize karşı düşmanlık bayrağı açan provokatör çetenin bir komplosu sonucu 30.07.1988 tarihinde Diyarbakır'a bağlı Hani ilçesinin Serde köyünde pusuya düşürülürler. Kalabalık sayıdaki operasyon birliğinin "teslim ol" çağrısına ateşle karşılık verilir. 1925 İsyanı'nın merkezi Hani'de, yoldaşlarımız bu kez çağdaş temellerde isyan ateşini alevlendirirler. Şiddetli süren çatışmada sömürgeci ordu birliği büyük kayıp verir. Alana helikopterler desteğinde yeni takviye güçler aktarılır. Buna rağmen yoldaşlarımız teslim alınmazlar ve direnişleri kırlamaz. Sömürgeci ordu, büyük bir çıkmazı yaşar ve yoldaşlarımızı teslim alamamanın çılgınlığıyla bu kez kimyasal gaz kullanımına başvurur. Günlerce süren şiddetli çatışmada yoldaşlarımız 34 asker öldürürken, birçoğunu da yaralarlar. Sömürgeci ordu birliğinin, bu ezici darbenin karşılığında kimyasal gaz kullanması sonucu, Sayim yoldaşın da içinde bulunduğu 9 yoldaşımız ölümsüzleşerek ulusal kurtuluş tarihimizin şehitler kervanına katılır.

Şimdi, Sayim yoldaş 8 yoldaşıyla birlikte, Kürdistan topraklarının derinliklerinde yatmaktadır. Fakat, O'nun yoldaşları o topraklar üzerinde sömürgeci barbar düşmana ardı-arkası kesilmeyen ölümcül darbeler indirmektedirler. Ve o büyük zafer gününü daha da yakınlaştıracak, diğer devrim şehitlerimiz gibi, Sayim yoldaşın da anısını yaşıyorlar.

ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELEMİZDEKİ YÜKSELİŞ SÖMÜRGEÇİ EGEMENLİĞİN SANCILARINI AĞIRLAŞTIRIYOR

Baştarafı 1. sayfada
dan hızla uzaklaşıyor. Bu gerçeklik, faşist egemenlik sistemini her yönüyle zorluyor. Ekonomik, siyasi, sosyal, kültürel ve diğer tüm alanlarda git-tikçe derinleşen bir bunalıma yol açıyor. Geçmişin yaşamayan ve direnmeyen Kürdistan'ı, günümüzde yaşamayan ve direnmenin de ötesinde bir gelişmeyi yaşıyor. İşte mevcut Türkiye gerçekliğini ortaya çıkaran asıl gelişme budur. Türk egemenlerinin hayati önemde yaklaştığı ve yoğun çözüm arayışları içinde olduğu asıl sorun, bugünkü Kürdistan gerçekliğidir.

"Türkiye bundan daha geriye götürülemez" tabloları çiziliyor. Enflasyonun şok yaratan bir düzeye ulaştığından bahsediliyor. "Gelecekte, değişen dünyada Türkiye'nin yeni yeri neresi olacaktır" soruları üzerinde alabildiğine tartışmalar yürütülüyor. Türkiye, kendi sorunlarına ortak etmek istediği AT'tan eskisi gibi artık yüz bulamıyor. Rolünü oynayamayan, stratejik önemini yitiren TC, emperyalist sistemin başı ABD tarafından, "Ermeni tasarısı" vb. kozlarla daha fazla hizmete koşulmaya çalışılıyor. Kısacası, TC'nin mevcut statüsünün hızla parçalandığı tartışma götürmez bir gerçektir.

Dikkati çeken bir nokta, TC'nin geleceğini tehdit eden tehlikenin uluslararası gelişmelerde aranmasıdır. Burada işlenen tema, Doğu Avrupa ülkelerinde yaşanan gelişmelerin, Doğu-Batı ilişkilerinin varlığı düzeyin TC'nin Batı dünyasındaki stratejik önemini azalttığı ve gittikçe de azaltacağı yönündedir. Gerçekte ise, uluslararası gelişmeler öne çıkarılarak, TC'yi asıl zorlayan sorunun bir süre için de olsa geçiştirilmesi hedefleniyor. Çünkü TC'nin geleceğini adım adım yokoluşa götüren, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesidir. TC'nin gerçek aynasını, içte ve dışta tüm yönleriyle yansıtan biricik gelişme budur. Emperyalist devletlerin, TC ile ilişkilerinde yeni düzenlemelere gitmeleri bu nedenledir. Bu ilişkilerin esas çevresini, Partimizin yaratarak geliştirmekte olduğu Kürdistan gerçekliği oluşturuyor. TC artık emperyalist cephe, rolünün gereklerini yerine getiremeyen suçlu bir dilenci konumuna düşmüştür. Emperyalizm, TC'ye sunduğu yüksek boyutlardaki askeri, siyasi ve ekonomik desteğin karşılığını alamadığı ve alamayacağı sonucuna ulaşmıştır. Bu yoğun destek, bırakalım ulusal kurtuluş mücadelesinin imhasını, onun yükselişini bile yavaşlatamadı. Emperyalist ülkelerin, ulusal kurtuluş mücadelesini geliştiren Partimize yönelik fiili saldırılara girişmelerinin bir nedeni de buradan kaynaklanıyor. Emperyalist saldırıların, TC'nin başaramadığını başarmak uğruna yığınca uygulamalara başvurarak, kendi yasalarını bile hiçe sayıyor ve bu da yetmiyormuş gibi Partimizin tasfiyesini amaçlayan özel yasalar çıkarıyorlar. Bu saldırgan politika, sonlarına

yaklaştığımız yüzyılda görülmemiş bir boyutta seyrediyor. Burada, emperyalist statükoyu parampaçta edecek bağımsız Kürdistan'ın taşıyıcısı PKK'nin doğru devrimci ve ihtilalci mücadele çizgisinin sonuç alıcılığını görmek gerekiyor.

Son dönemlerde, TC'nin siyasal çıkmazı "Fetret Devri"ne benzetiliyor. Çünkü, rejimin mevcut yönetim gerçekliğinin gayrı-meşruluğu, daha katı düzeyde katledilen demokrasiyle netleşerek görülüyor. Faşist egemenliğin kuklası T. Özal, Bizans politikacılığı ile cumhurbaşkanlığına seçiliyor. Halkın ezici çoğunluğunun karşısında olduğu ve resmen destek vermediği bu unsur, suçlarının hesabından da kurtulabilmek için, kendisini bu makama seçtiriyor. Tabii ki bu, T. Özal kendi başına uygulamaya geçirdiği bir oyun değildir. Bu oyunun senaristleri, T.

Özal'ın iplerini ellerinde tutanlardır. Bu bile, TC'nin siyasal yapısını zorlayan bir bunalım parçasıdır. Açık ki bu, "bile bile lades" türünden geliştirilen bir oyun değildir; seçeneksizliğin ortaya çıkardığı bir durumdur.

19. yüzyılda merkezi Osmanlı İmparatorluğu'nun, Batı'da feodalizmin tasfiyesi temelinde gelişen kapitalizme karşı Avrupalara ve Afrikalılara kadar uzanan kolları bir bir kırılıp söküldüğü gibi, bugün de Türk egemenlik sisteminin Kürdistan'daki kolu bükülmeye ve yer yer de kolun kırılışın sesleri duyulmaya başlanmıştır. Ancak burada önemli bir fark vardır: Parçalanarak dağılan Osmanlı İmparatorluğu'nun kalıntıları üzerinde çeşitli entrika ve komplolarla -koşulların elverişli ortamında- TC şekillendirildi. Günümüzde ise, hem koşullar TC'nin aleyhinde ve hem onun karşısında teslimiyetçi ve suskun Kürdistan'ı çağdaş önderliğe kavuşturan ve emperyalist dünyanın boyun eğdiremediği bir güç olan PKK vardır. Evet, miyadını çoktan doldurmuş TC, tarihin karanlığına gömülmenin günlerini sayıyor; ama bu kez dirilmemesine. PKK, TC'nin bu karanlık geleceğinin hazırlayıcı görevini kesintisiz sürdürerek başarıyla sonuçlandıracaktır.

KURTULUŞ ORDUMUZDAN BÜYÜK İNTİKAM VURUŞLARI

Son onbeş gün içinde Kurtuluş Ordumuza bağlı gerilla birlikleri Kürdistan'ın birçok alanında yaygın ve kapsamlı eylemler gerçekleştirdiler. Burjuva basın sayfalarında rambovari resimleri yayınlanarak pohpohlanan ve İzmir-Foça'daki eğitim kampından umut diye sürülen özel timler, ARGK gerillalarından darbe üstüne darbe almaktan kurtulamadılar. Kürdistan'ın kendilerine mezar olmasının önüne geçemediler. Bunun da ötesinde, uyguladıkları vahşet uygulamalarıyla Kürdistan halkını daha fazla karşılarına aldılar. Bu yılın ikinci yarısında

karşı koyacak! Oysa en modern silah TC ordusunda bulunmasına rağmen, gerilla savaşı karşı sında işlevsiz kalıyor. Bu taktik olsa olsa ulusal kurtuluş mücadelemizin lehine dönüşecektir.

TC, halkı kaybetmiştir. Olağanüstü Hal Bölge Valiliği "Her köye bir renkli televizyon kampanyası" başlatmıştır. Bunun halkı aldatmak amacını taşıdığını kim inkar edebilir... Sömürgeci asimilasyon eğitiminin ve ulusal kurtuluş mücadelemizi karalayan yayınların daha renkli şekilde sunulmak istendiğini kim görmezden gelebilir... Öğretmen tayin edemedikleri binlerce okulu kapatmak zorunda kalan sömürgeciler, asimilasyoncu eğitimin aksaklığını gidermenin yoğun çabasını yürütüyorlar.

Son haftalarda İçişleri Bakanı A. Aksu, burjuva basına verdiği bir demeçte "PKK militanlarının sayısının 150-200 arası değiştiğini" belirtiyordu. Halbuki, Bölge Valiliği'nin çatışmalarla ilgili birçok açıklamasında 100-200-250-300'lü gruplardan bahsediliyordu. Bu belki, psikolojik savaşın bir gereği olabilir. Ancak bunun da bir kuralı olur. Kaldı ki gerçekten gerillalarımızın sayısı 150-250 olsa, daha büyük bir başarıdan bahsetmek gerekiyor; 5 yıldır yarım milyonluk ordu, bu kadarlık bir gerilla grubuyla başa çıkamıyor... TC, hangi sahteliğe ve yalana başvurursa vursun, tutunamayacak ve bir şeyler elde etmek yerine elindekileri de kaybetmeye mahkum olacaktır.

Yine İçişleri Bakanı A. Aksu, Bolu'da bir Türk haber ajansına verdiği demeçte şunları söylüyordu: "Güneydoğu'da, olaylara yüzde seksen hakim durumdayız. Güvenlik kuvvetleri savunmadan saldırıya geçmiştir." Ardından, "Eşkiya kaçıyor, asker kovalıyor... PKK'ya hodri meydan" diyordu. Diğer taraftan 3 Kasım '89 tarihli Tercüman, "Dikkatler cumhurbaşkanlığı seçimlerine çekilirken PKK hergün eylem yaptı" haberi altında bir aylık eylem bilançosunu veriyordu. A. Aksu'nun da demeci aynı günlere tekabül ediyordu. İçişleri Bakanı A. Aksu'nun bu yönlü yalan bir demeç vermeye zorlayan son onbeş günlük eylemlerden gazetemize ulaşanlar şunlardır.

URFA

30 Ekim günü, ARGK'ye bağlı şehir gerillası bir grup, Urfa'nın şehir merkezinde Türk Hava Yolları Bürosu'nu ateşe verdiler. Büro tamamen yakılarak yerle bir edildi. Eylem büyük hasara yol açtı.

Sömürgecilerin beklemedikleri bir anda ve yerde gerçekleşen eylem, kitlelerde de büyük etki yarattı. Düşman, bir süre eylemi gizlemeye çalışarak, kitlelerde yaratılan olumlu etkiyi kırmak istedi. Ancak her tarafta eylemin duyulması üzerine, olayın "kimliği meçhul kişilerce" gerçekleştiğini belirten sömürgeciler, daha sonra söylediklerini

yalanlamak zorunda kalarak, eylemi ARGK'nin bir şehir timinin gerçekleştirdiğini açıkladılar. Urfa'nın şehir merkezinde ilk defa böylesi bir eylemin gerçekleşmesi, sömürgeci düşmanda şok etkisi yarattı.

Eylem sonrasında sömürgeci ordu birlikleri, Urfa'nın şehir merkezinde ve çevresinde yoğun operasyonlar başlattılar. 13 Kasım günü Urfa'ya bağlı Suruç ilçesinde operasyonlarını sürdüren kalabalık sayıdaki sömürgeci kolluk kuvvetleriyle bir grup ARGK gerillası arasında çatışma çıktı. Çatışma akşam saatlerinde başladı. Uzun süre devam eden çatışmada, ölü ve yaralı sayısı hakkında bilgi alınmadı.

Viranşehir'in Baştuğ mezarına giden ARGK gerillaları, düşmanla işbirliği yapan Ahmet Ekinci adlı unsurun evini yayılım ateşine tutarak uyardılar.

SIİRT

2 Kasım günü, Siirt'in Pervari ilçesinin Camikari yaylası mevkiinde ARGK gerillaları bir pusu eylemi gerçekleştirdiler. Pusuda düşman ağır kayıplar verdi.

Gündüz saatlerinde, Camikari yaylasındaki seyyar jandarma karakolunda geceyi geçirmek üzere yola çıkan 3 askeri araç ve Köy Hizmetleri İl Müdürlüğüne ait bir grayder ARGK gerillaları tarafından pusuya düşürüldü. Pusu noktasında mevzilenen gerillalar, otomatik silahlarla çaprazlama ateş açtılar. Askeri araçlarda bulunanların -2'si dışında- tümü imha edildi. Grayderin sürücüsü de öldürüldü ve grayder ateşe verilerek yakıldı. Sömürgeciler kayıplarını, 1 jandarma er, 3 köy korucusu ve 1 grayder operatörünün öldüğü, ayrıca Pervari İlçe Jandarma Karakolu Komutanı astsubay ile 1 korucunun da yaralandığı şeklinde açıkladılar. Alınan bilgilere göre pusuya düşen düşman konvoyundaki tüm güçler öldürülmüştür.

Bu konvoy, askeri amaçlı yol yapımında çalışan ekibi korumakla görevlendirilmişti. ARGK gerillaları düşmana büyük darbe vurdukları gibi, yol yapım çalışmalarını da boşa çıkardılar.

ARGK birliği, başarılı eyleminden sonra üssüne geri çekildi. Daha sonraları ise, sömürgeciler eylem alanına kalabalık sayıda askeri birlik ve kamyonlar dolusu korucu aktardılar.

Yine bu eylemden birgün önce bir grup ARGK gerillası, Pervari'ye bağlı Dügüncüler köyüne giderek, köylülerle toplantı gerçekleştirip propaganda yaptı.

Pervari'nin Sarıyaprak köyünde ise, Jandarma timlerine erzak taşıyan bir traktör, gerillaların döşediği mayına çarparak parçalandı. 2 köy korucusu ağır şekilde yaralandı.

3 Kasım günü, Şırnak'ın Geçitboyu köyü yakınlarında operasyon sürdüren sömürgeci birliklerle, 70'e yakın bir grup ARGK gerillası arasında çatışma çıktı. Çatışma günboyu şiddetli şekilde devam etti. Sö-

mürgeci ordu sonuç alamayınca, çatışma bölgesine helikopterlerle asker, özel hareket timleri ve köy korucuları aktarıldı. Ermeni Dağı mevkiinde başlayan ve muharebeye dönüşen çatışma sonucunda, düşman ağır kayıplar verdi. Ölü ve yaralı sayısı hakkında bilginin alınmadığı eylemde, düşman kayıplarını gizleyerek, ARGK'nin kayıp verdiğini açıkladı.

Yine aynı gün diğer bir çatışma da Erüh'un Akdizgin köyü yakınlarında meydana geldi. Kalabalık sayıdaki ARGK birliği, operasyon yürüten askeri timlere pusu kurdu. Gerillalar seri ateşleriyle, askeri tim birliğinin karşı ateşine fırsat vermediler. Özel tim elemanları ağır darbe alarak, geri çekilmek zorunda kaldılar. Düşman yine kayıplarını gizleyerek, sadece 1 erinin öldüğünü, 1'inin de yaralandığını açıkladı. Ayrıca 1 köy korucusunun da öldürüldüğü belirtildi.

6 Kasım günü, Şırnak'ın Güneyçam köyünden 3 genç ARGK saflarına savaşmak üzere katıldı.

7 Kasım günü, Şırnak'ın Kızılsu bucağı yakınlarındaki Gabar Dağı'nda özel tim elemanları ile ARGK gerillaları arasında çatışma meydana geldi. Öğle saatlerinde çıkan çatışmada, ölü ve yaralı hakkında bilgi alınmadı.

8 Kasım günü, bir grup ARGK gerillası, Şırnak'ın Toptepe ve İkizce köylerine ardarda yaptıkları baskınlar da köylülerle toplantı yaparak propaganda konuşması yaptı. Toplantılar arasında her iki köyden 8 genç gönüllü olarak ARGK saflarına katıldı.

15 Kasım günü, akşam saatlerine doğru Siirt'in Erüh ilçesine bağlı Fındıktaş mevkiinde operasyon yürüten bir askeri komando timi, ARGK gerillalarıyla karşılaştı. Askeri timin "teslim ol" çağrısına, ARGK gerillaları ateşe karşılık vermesi üzerine çatışma çıktı. Çatışma sonucu kesin sayı hakkında bilgi alınamayan çok sayıda komando öldürüldü ve yaralandı. Düşman, kayıplarını 2 ölü olarak açıkladı.

HAKKARİ

2 Kasım günü, Hakkari'nin Çukurca ilçesine bağlı Üçköy köyüne giden ARGK gerillaları, köylüleri bir araya toplayarak toplantı yaptılar. Toplantıda ulusal kurtuluş ve düşman cepheleindeki güncel gelişmelerin yanı sıra, sömürgeci eğitimin tahribatları dile getirildi. Toplantı ardından köydeki ilkokulu da ateşe vererek yakan gerillalar, daha sonra geri çekildiler.

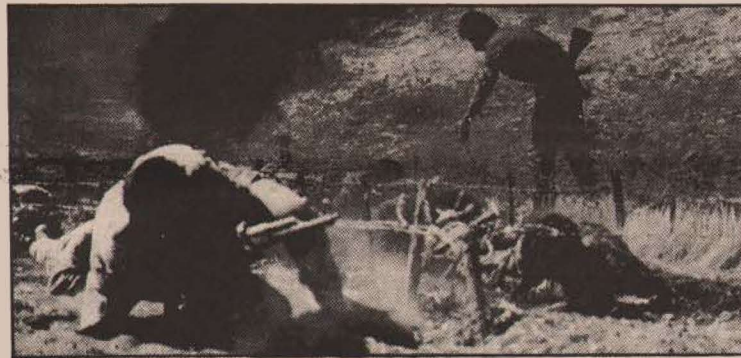
6 Kasım günü bir grup ARGK gerillası, Hakkari'nin Uludere ilçesine bağlı Yıldız köyündeki Jandarma Karakolu'nu kuşatmaya aldı. Kuşatmaya öğle saatlerinde başlayan gerillalar, karakolu yoğun ateşe tutarak delik-deşik ettiler. Karakolda üslenen sömürgeci birlik dışarı çıkamayarak savunmada kaldı. Gerillalar kuşatmayı bir sonraki günün sabah saat 08.00'üne kadar kaldırmadan sürdürdüler. Karakolda büyük hasarın meydana geldiği eylemde, sömürgeciler kayıplarını vermeyerek gizlediler.

Yine aynı gün Uludere'nin Ortasu köyü yakınlarında bir jandarma panzerine pusu kuruldu. Eylemde gerillalar, panzere roketatarlarla saldırdılar. Ölü ve yaralıların tespit edilmediği eylemde, panzer büyük hasar gördü.

8 Kasım günü bir grup ARGK gerillası, Uludere'nin Gülyazı köyündeki tabur komutanlığına uzaktan otomatik silahlarla taciz ateşi açtı. Paniğe kapılan sömürgeci askerler lojmanlara çekilerek karşılık veremediler. Ölü ve yaralıların olup olmadığına ilişkin bilgi alınmadı.

9 Kasım günü ARGK gerillaları Uludere'nin Bağlıca köyüne baskın düzenlediler. Köylüleri bir araya toplayan gerillalar, bir süre siyasi propaganda konuşması yaptıktan sonra köyden ayrıldılar.

13 Kasım günü bir grup ARGK gerillası, Çukurca ilçesine bağlı Işıklı köyüne akşam saatlerinde baskın düzenledi. Köylüleri bir araya toplayan gerillalar ulusal kurtuluş mücadelemizin kaydettiği gelişmeleri aktardılar. Toplantı ardından işbirlikçi köy muhtarı Ramazan Atalay'ı birlikte götürmek istediler. Bunun üzerine, gerillalara karşı koymak isteyen bir korucu yaralandı. Daha sonra gerillalar, muhtar Ramazan Atalay'ı alarak beraberlerinde götürdüler.

15 Kasım günü, bir grup ARGK gerillası, Hakkari'nin Çukurca ilçesinin Tekevler mahallesine baskın eylemi gerçekleştirdi. Mahalleyi denetimleri altına alan gerillalar, daha sonra faşist askeri birliklerin et ihtiyacını karşılamak amacıyla halktan gaspedilip bulundurulmuş 500'e yakın koyunu beraberlerinde alarak dağlık kesime ulaştırdılar. Bir süre sonra, gerillaları yakalamak amacıyla bir askeri komando timi operasyona çıktı. Askeri komandolar dağlık kesime yakın bir mesafede ARGK gerillalarınca kurulan pusuya düştüler. Gerillaların ani ve yoğun ateşi karşısında paniğe kapılarak can telaşına düşen tim elemanları gerillalara karşılık verme fırsatını bulamadan sağa-sola kaçıştılar. Şiddetli geçen çatışma sonucunda 10'un üstünde komando ölüirken, birçoğu da yaralandı. Sömürgeci düşman kayıplarını, 6 komando erinin öldüğü şeklinde açıkladı.

MARDİN

7 Kasım günü bir grup ARGK gerillası, Mardin'in Nusaybin ve Silopi ilçeleri arasında bulunan tünel şantiyesini bastılar. Çalışanlara yönelik propaganda konuşması yapan gerillalar, daha sonra gönüllü 12 işçiyi ARGK'ye asker olarak aldılar. Eylem, Habler mevkiinde akşam saatlerine doğru gerçekleşti.

DİYARBAKIR

9 Kasım günü Kurtuluş Ordusuna bağlı bir gerilla birliği, Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Bekirhan mezrasını bastı. Tüm uyarılara rağmen düşmanla işbirliğinden vazgeçmeyen Kamil Doğan, iki oğlu ve bir başka unsuru cezalandırmak amacıyla eyleme girişen gerillalar, bu unsurların bulundukları evi kuşatmaya aldılar. İçeri de giren gerillalar, evden Kamil Doğan, Örfi Doğan, Abdullah Doğan ve Mahmut Alkan'ı teslim alarak köyden 700 metre kadar uzaklaştırdılar. Burada ifadeleri altına işbirlikçi unsurlar, işledikleri suçların karşılığı olarak ölümle cezalandırıldılar.

MARAŞ

Maraş'ın Pazarcık ilçesine bağlı Narlı nahiyesinde, 1980'den bu yana düşman tarafından satın alınarak ajanlaştırılan, onlarca yurtseverin tutuklanıp işkencelerden geçirilmesine neden olan, birçok yurtseverin isim listesini çıkarıp sömürgecilere bildiren ve ARGK gerillalarının tüm uyarılarına rağmen düşmanla işbirliğini kesmeyerek ihbarcılığı sürdürmede ısrar eden Avdo Ericek adlı unsur ölümle cezalandırıldı.

Dicle-PKK Davası Sonuçlandı

Diyarbakır 1 Numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde iki yıldan bu yana süren 4'ü tutuklu olan 25 kişilik Dicle-PKK Davası karara bağlandı. Mahkeme heyeti, iddianameyi okuduktan sonra, tutuklu bulunan Aydın Işıktaş, Ahmet Ceylan, Şeyhmuz Çelik ve Aydın Sözen'e 8 yıl 4'er ay hapis cezasını verdi.

İzmir-PKK Davası'na devam edildi

PKK'yi Ege bölgesi'nde örgütlemek ve çeşitli silahlı eylemlerde bulunmakla suçlanan ve 6'sı hakkında ölüm cezası istenen 27 kişilik davanın görüşülmesine devam edildi. Duruşma esnasında devrimci tutuklular söz alarak, cezaevi yönetiminin uyguladığı baskıları kınadılar ve, "Cezaevine kitap sokulmuyor, gazete sokulmuyor. Hasta olan arkadaşlarımız doktora gönderilmiyor. Cezaevinde insanlıkdışı uygulamayla karşı karşıya bulunan kişiler her an için patlama durumunda" dediler. Tutukluların avukatı, mahkeme heyetinden müvekkillerinin tahliye edilmesi talebinde bulundu. Mahkeme heyeti, avukatın tahliye talebini reddetti.

Maraş bölgesinde teritoryal sistemin elemanları açığa çıkarılıp yargılanıyorlar

Türk sömürgecileri 1970 yılından bu yana Maraş bölgesini hassas bir alan olarak görmekte-dirler. 1972 yılında Türkiye devrimci gençlik hareketinin önderlerini koruyan yöre halkı, TC'nin gözüne bir diken gibi batmıştır. Maraş o dönemden bu yana sabıkalı bir alan olarak görülmektedir. Türk sömürgecileri, 1978 Maraş katliamını bu nedenle bilinçli bir tarzda Özel Harp Dairesi'ne planlatarak hayata geçirmişlerdir. Bu katliamda rol oynayan Özel Harp Dairesi'nin elemanları halkın ve Türk solunun içine sızarak örgütledikleri geniş bir işbirlikçi ajan kesimi ile amaçlarına ulaşmışlardır.

Katliam ardından Kürdistanlı kitleler üzerinde sıkı bir denetim kuruldu. İhbarcılık daha sistemli bir tarzda geliştirildi. Kürdistan'da Maraş bölgesi tutuklama ve işkence uygulamalarının doruğa çıkarıldığı bir alan oldu. Gerçekten Kürdistan'ın hiçbir bölgesinde sıradan bu kadar çok insan tutuklanmamıştır. TC'nin ihbarcılığını dayandırdığı kesim, muhtarlar, öğretmenler, köy bekçileri, tefeciler ve tüccarlardan oluşuyor. TC ilk etapta öğretmenliği ve bekçiliği cazip kılmış; Türk subaylarına kız vermek, kirve olmak, şan-şeref ve onurun sahibi olma imajını yaratmış; devletin faşist kurum ve kuruluşlarında torpilli olmayı övünmenin bir geleneği haline getirmiştir. Yöre halkı üzerinde geliştirilen bu atmosfer, toplumda çıkarları TC ile bütünleşen kişiliklerde adeta yarış başlatmıştır. İşte 1984'ün 15 Ağustos devrimci atılımı ardından gerilla savaşının Türkiye'ye oynayacak olan Maraş bölgesine ulaşmasıyla birlikte, Türk Özel Harp Dairesi'nin geliştirdiği teritoryal sivil savunma taktiğini ilk kez burada devreye soktu. Türk sömürgecilerinin programında, sivil savunma sisteminin ilk etapta gizli ajan şebekelerine dayandırarak gittikçe yaygınlaştırmak ve Maraş alanını Kürdistan ile Türkiye arasında beyaz bir tampon bölge haline getirmek hedeflenmiştir. İş arama bahanesiyle ajan şebekeler, sivil savunma eğitim devrelerine alınarak bu yörede eğitilmiş; parola, şifre, telsizler, para ve ilişki adresleri verilerek geldikleri alanlara geri göndermişlerdir. Eğitilen bu ajanlar çok yönlü çalışmalarda bulunmuşlardır. Sosyal alanda yozluğu geliştirmek, halk içinde Avrupa'yı çekici kılan ve göç ettirmeyi amaçlayan propaganda faaliyetleri yürütmüşlerdir. Akraba bağlarını iyi kullanarak gerilla birliğine ve yöre halkının içine dost, tanıdık, kirve, hısıms vb. adlar altında ajan sızdırmışlardır. Ulusal kurtuluş mücadelesine

dost görünerek düşmana bilgi sızdırmak, bunların en çok başvurduğu taktik olmuştur.

Bugüne kadar yörede açığa çıkarılan ve bu yönlü faaliyet yürüten çok sayıda teritoryal sistemin elemanları mevcuttur. Tüm gizlenme yöntemlerine rağmen, ARGK gerilla birliklerinin tutukladığı unsurların verdiği ifadelerden bir klasör dolusu isim listesi oluşmuştur. Daha da önemlisi, dinlenen telsiz ve telefon konuşmaları geniş bir ajan şebekenin yörede ne tür çalışmalar içinde olduğunu açığa çıkarmıştır. İlk etapta yöre halkı, bu şebekenin özel olarak eğitilmesinden dolayı durumlarını açığa çıkarmada hayli zorlanmıştır. 1989 yılında PKK'nin Maraş ve çevresinde yürüttüğü kapsamlı kitle çalışması sonucu kitlelerde gittikçe aydınlanma sağlanmıştır. Kitleler aydınlandıkça düşman faaliyetlerini yürüten bu ajanları teşhis etmekte artık zorlanmamaktadır.

Şüphesiz PKK, Maraş'ın stratejik önemine uygun bir faaliyeti bu alanda geliştirmektedir. Bunun bir gereği olarak, temelleri 1970'li yıllara dayanan ve Türkiye devrimci hareketinin önderlerinin ihbar edilip katledilmesinde rol oynayan ve günümüzde de Alman devletinin eğittiği kurt köpekleri gibi bağımsızlık gerillalarının arkasına takılan, bu yaratıkları, kesinlikle affetmeyecektir. Bu amaçla, ARGK'ye bağlı Sinan Cemgil İntikam Timi, Maraş'ta oluşturulmuştur. 1989 yılında 10'un üzerinde teritoryal sistem elemanı ölümle cezalandırılmıştır. En son 1980 darbesi ardından ordu birliklerine kabarık bir isim listesini sunarak 20'ye yakın yurtseverin ve sıradan insanın işkence görmesine ve uzun dönem zindanlarda her türlü insanlıkdışı muameleye uğramasına neden olan, yine 1989 yılına kadar yörede gelişen sıradan gelişmeler hakkında sık sık karakola bilgi veren; gerilla birliğinin tüm ikaz ve uyarılarına rağmen düşmanla ilişkisini kesmeyerek, ihbarcılığı akraba çevrelerine kadar uzatan Avdo Ericek ölümle cezalandırılmıştır. Gerilla birliği bu haini tutuklayıp kapsamlı bilgiler elde etmek istemesine rağmen, yer ve zamanın müsait olmamasından dolayı Narlı nahiyesinde ölümle cezalandırmıştır.

Yörede ARGK Sinan Cemgil İntikam Timi, devrimci operasyonlarını sürdürerek, durumları açığa çıkarılan bu tür ajanların ve samimi bir biçimde ARGK'ye teslim olmayan bu düşman uzantılarını kesinlikle kendiliğinden affetmeyecek, şehitlere verilen intikam sözünü mutlaka ama mutlaka yerine getirecektir.

4.11.1989

PKK'nin 11. kuruluş yıldönümünü kutlama geceleri başladı

Baştarafı 1. sayfada

rındandır. Sadece fiziksel bir cihana Kürt ölmedi dedirten" bu çıkışı gerçekleştirmesi, Kürdistan tarihinin en büyük olayla varlığı olan halkımızın siyasi direnişinin ilan edilmesi, aynı zamanda çağdaş Kürdistan tarihinin bir başlangıcı da oluyordu. Atılan bu kararlı ve bir o kadar da sağlam ve cesaretli adım, büyük umut emareleri bağrında taşıyor ve özgür bir geleceği müjdeliyordu. Bu ihtilalci çıkışta belirlenen hedefe, çıkışın sahipleri dışında tüm çevreler "gerçekleşmesi imkansız" gözüyle yaklaşım gösteriyorlardı.

Kürdistan bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin ortaya çıkardığı bugünkü gerçeklere ve kazandığı yüksek boyutlara bakıldığında, atılan ilk adımın büyük tarihselliği kendiliğinden anlaşılacaktır. Dolayısıyla atılan adımın nasıl ve hangi ortamda atıldığını, hangi sınırlı imkanlarla geliştirildiğini ve önüne dikilen her engeli nasıl aştığını bilince çıkarmak ve gerekli değeri biçerek ona layık bir kişilik pratiğini sergilemek büyük önem taşımaktadır. Bu adımın Kürdistan sorununa kazandırdığı ivme dost ve düşman cephesinin beklemeyeceği bir seyir izledi. Partimizin doğuşundan günümüze kadarki geçen yıllarda geliştirdiği kesintisiz mücadele pratiği ve bu mücadelenin Kürdistan sorununa beklenmedik bir çıkış yaptırması karşısında dost ve düşman çevreler kendi politik yaklaşımlarını yeniden gözden geçirmek zorunda kaldılar. Özellikle ulusal direniş gününün kutlandığı bu yılda Kürdistan kurtuluş sorununun meşru temsilcisi PKK'ye yönelik dostça ve düşmanca yaklaşımlar önemli düzeyde netlik kazandı. Bu yılda, ulusal kurtuluş mücadelemiz her yönüyle önemli gelişmeler ortaya çıkararak, büyük bir hareketliliği yaşadı.

Ulusal direniş gününü kutladığımız bu yılda, halkımız daha fazla mücadele saflarına çekilerek kendi öncü gücü PKK etrafında daha sağlam temellerde kenetleniyor. Öncü gücüne daha çok sahip çıkıyor ve önderliğinde hızla gelişen ulusal kurtuluş mücadelesinden gurur duyuyor. Kürdistan'da ve yurtdışı alanlarında Partimize yönelik saldırı-

lara karşı yurtsever halkımız harekete geçiyor ve tüm engelleme, tehdit, komplo ve provokasyonlara rağmen, büyük bir cesaretle öncüsünü yalnız bırakmıyor. Böylece de onun Kürdistan halkı olduğunu dünya kamuoyuna ilan ediyor. Halkımız öncü gücüne en güçlü temellerde sahip çıkacağını ve her koşul altında emperyalist saldırılara karşı koyacağını bu kutlama gecelerinde de gösterecektir. Nitekim bunun ilk örneğini Fransa'nın başkenti Paris'te kutladığı ulusal direniş gecesinde gösterdi.

PARİS

(Paris-Berxwedan)

11 Kasım 1989 günü, binlerce Kürdistanlı yurtseverin yanı sıra, Türkiyeli ve diğer yabancı dostlar, PKK'nin kuruluş yıldönümünü kutlamak amacıyla biraraya geldi. Akın akın gelen kitleler, kutlama salonunu tıklım tıklım doldurdular.

Kutlamanın etkileyici havasında mutlu ve heyecanla bekleyen 4000'i aşkın kitle devrim şehitlerine saygı duruşu çağrısına uyarak ayağa kalktı ve yumruklarını havaya kaldırarak bir dakikalık saygı duruşunda bulundu. Programın başlangıcı olan saygı duruşundan sonra, "Biji PKK", "Biji Serok APO" sloganları eşliğinde, kutlamanın özel programına geçildi. Bu programda, PKK'nin doğuşundan günümüze kadarki tarihi süreçleri okunurken, arada bu süreçleri konu alan türküler söyleniyordu. PKK'nin kısa tarihçesinin de böylelikle yansıtıldığı program ilgiyle izlendi. Programda müziğin daha ağırlıkta yer alması halinde, özel program daha da ilgi çekecekti.

Kutlamanın normal programı koronun söylediği devrimci marşlarla başladı. Kitleler, sık sık sloganlar ve alkışlarla kutlama programına eşlik ettiler. Programın zengin olmasına rağmen sürükleyici şekilde sunulmaması, zaman zaman kitlelerin dikkatini dağıtarak kutlamanın coşkulu havasının zayıflamasına yol açtı. Kutlamanın birinci bölümü ozanların söylediği türkülerle devam ettirildi. Yapılan siyasi konuşma

kitlelerin alkış ve sloganları eşliğinde tamamlandı. Nancy'den folklor ekibi, Koma Serhed (bayanlar) ve Koma Cudi'nin çocuk folklor ekibi folklorik gösterileriyle kitlelerin alkışlarını aldılar. Ayrıca kitlenin ilgisini çeken bir de skeç oynandı.

Gecenin ikinci bölümünün başında Koma Serhed ve Koma Cudi'nin ortak oluşturduğu müzik grubu, sunduğu başarılı programla büyük beğeni kazanarak yoğun alkış topladı. Kutlama bu bölümde hareketli ve coşkulu bir havaya büründü. Koma Serhed, Koma Cudi (karma) ve Nevers'den gelen ekip, ilgiyle izlenen folklorik gösterilerde bulundular. Fransızca yapılan siyasi konuşma zayıf geçti. Gerek konuşmanın uzun olması ve gerekse de görevlilerin disiplini sağlayamayıp coşkuyu sloganlar ve alkışlarla desteklemesi, konuşmaya ilginin azalmasına yol açtı. Kutlamanın sonlarına doğru tiyatro oyununun sergilenmesi ve ardından folklor gösterileri ve ozanların söylediği türküler kitlelerin coşkusu arttırdı. Programın son bölümünde Koma Berxwedan türküler programını sundu. Kutlama APO Hate Hilvanê halayı çekilerek sonuçlandı.

Bu kutlama gecesinde, Paris'te ilk defa bu düzeyde kalabalık sayıda kitle bir araya geldi. Bu kadar kitle gücünün biraraya gelmesi, PKK düşmanlarına kahredici bir darbe oldu. PKK'nin dayandığı bu kitle gücü, her türden saldırıya karşı bir siper rolünü oynayacak ve emperyalizmin alçakça komplo ve provokasyonlarını sahiplerinin aleyhine dönüştürecektir. Bu kalabalık kitle gücüne dostlarımız ve en başta da Kürdistanlı yurtseverler seviniler. Yapılan sınırlı bir kitle yoklamasında, katılımın 5-6 bin arası olduğu belirtilerek bu gelişmeden duyulan sevinç dile getiriliyordu.

Kutlama gecesine Türkiyeli ve diğer yabancı dost örgütler de mesajlar sunarak dayanışmalarını dile getirdiler.

Geceye kutlama masajı gönderen parti ve örgütler: THKP-C (Acilciler), TKP/B, Ekim, SVP, YXK, YJWK, Elam Kurtuluş Kaplanları (Tamil), YKWK.

Federal Almanya'da tutuklu bulunan Kürt politikacıların, PKK'nin kuruluş yıldönümüne ilişkin ortak mesajları:

Kürdistan Ulusal Direniş Gecesi Tertip Komitesine,

Halk tarihimizin son on yılına damgasını vuran, bu tarihi kendinden öncesi ve sonrası diye ikiye ayıran, sömürgecilğin ve emperyalizmin halkımıza reva gördüğü yokoluş sürecini tersine çevirerek, halkımızın ulusal, toplumsal, siyasi ve askeri gelişiminin yolunu açan, geçen süreçte tüm bu alanlarda önemli gelişmeler kaydeden, halkımızın yol göstericisi ve örgütleyicisi PKK'nin onbirinci kuruluş yıldönümünü yaşıyoruz, kutluyoruz. Böyle tarihi öneme sahip birgün vesilesiyle, Partimizin kurucusu ve Önderini, dağda, şehirde, zindanda ve yurtdışında büyük bir özveri ve kararlılıkla mücadele eden savaşçıları, tüm yurtsever halkımızı ve bu geceye katılan herkesi saygıyla selamlıyor; halkımızın ve Partimizin yaşadığı bütün bu gelişmelerin yaratıcısı olan, kanlarını ve canlarını bu gelişmelerin temel harcı yapan kahraman şehitlerimizin anıları önünde saygıyla ve minnetle eğiliyoruz.

Bizim için en değerli yıldönümlerden biri olan böyle bir günü, ikinci kezdir tüm dünyadan koparılmış olarak, tek başımıza yaşıyoruz. Ancak, yalnız başımıza olsak da, bu günün anlamını tüm benliğimizde duyarak yaşamaya çalışıyoruz. Halkımızla, Partimizle, mücadelemizle, sizlerle her zaman beraberiz ve kurtuluş mücadelemizde üzerimize düşen görevi en iyi tarzda yerine getirmenin gayreti içindeyiz. Tarih, Kürdistan halkı ile emperyalizm arasındaki mücadelenin böyle bir halkasında bize yer verdiği için, bundan sadece mutluluk duyuyoruz. Yolumuz Diyarbakır direnişçilerinin yolu, önderlerin yoludur.

Burada, Partimizin mücadele tarihini ve halkımızın yaşadığı gelişmeleri anlatacak değiliz. Yine, günümüzde yaşanan siyasal olaylara da değinmek istemiyoruz. Bunların en yeterli bir tarzda yapıldığından eminiz. Ve tüm bunların güncel bir parçası olarak, bir siyasal davayı yaşıyoruz. Bu davanın, ulusal ve uluslararası düzeyde kapsamlı ve derin bir anlamı vardır. Davayı açanlar, önlere çok yönlü amaçlar koymuşlardır. Halkımızın da, dünya ulusları ve halkları arasında eşit ve saygın bir yer edinme mücadelesinde bu davadan sağlayacağı kazançlar çoktur. Bunların da yeterince bilindiğine inanıyoruz. Bu vesileyle, en çok, bu dava ile yaratılmak istenen şovenizm dalgası üzerinde, halklar arasında olumsuzluk duyguları yaratma ve onları birbirine karşı getirme çabaları üzerinde durmak istiyoruz. Bu davanın açılmasının ve bu tarzda sürdürülmesinin en önemli amaçlarından biri budur. Açıkça, Avrupa'nın "yüceliği", bizim ise geriliğimiz ve hatta "vahşi" olduğumuz beyinlere sokulmak isteniyor. Başta Alman halkı olmak üzere Avrupa halklarına sesleniyoruz: Eğer ortada bir "yücelik" varsa, bunun temelinde halkımızın yarattığı tarihi uygarlıklar vardır. Günümüzde de halkımızın ve dünya halklarının çabaları buna ortak. Yine, ortada bir gerilik varsa, insanlığa karşı sorumluluk duyan herkes, bunda da sorumluluğun ortak olduğunu bilir. Öyleyse, geriliği ortadan kaldırma mücadelesinin de hepimizin olması gerekir. Biz de Avrupalı topluluklar kökeninden gelen bir halkız. Dilimiz, Hint-Avrupa dil grubundandır. Emperyalistler ve sömürgeciler elinde bu duruma düşürülmüşüz. Ve bundan kurtulmak istiyoruz, bunun için kurtuluş mücadelesi veriyoruz. Bu mücadeleye karşı yapılan baskılar, açılan davalar yalnızca emperyalist burjuvazinin çıkarlarını yansıtır. Emperyalistler, halklar arasında güvensizlik yaratmaya ve yaymaya çalışıyor. Halkların da, bunun bilinciyle, eşit ve özgür ilişkilerini ve dayanışmalarını geliştirmeleri gerekiyor. Halkımız bu bilinçle hareket ediyor ve edecektir. Başta Alman halkı olmak üzere Avrupa halklarının da, ilerici-demokrat güçlerinin de bu bilinçle hareket etmeleri kendi çıkarları gereğidir. Alman toplumunun yakın geleceği, bu dava çerçevesinde çizilecektir. İnanıyoruz ki, emperyalist amaçlar tümünden boşa çıkacak, bu dava çerçevesinde halkların dayanışması en geniş ve gelişkin düzeye ulaşacaktır.

PKK'nin onikinci mücadele yılının, halkımızın her alanda yeni ve daha büyük zaferler kazandığı bir yıl olacağından eminiz. Özellikle, bütün gelişmelerin temeli olan gerillanın, Kürdistan'ın kırında ve kentinde yeni mevziler kazanacağına ve faşist-sömürgeci düşmana daha ağır darbeler vuracağına yürekten inanıyoruz. Yine halkımızın, daha fazla destek ve katılımı bütün uluslararası saldırıları boşa çıkaracağına ve ulusal kurtuluş hareketimizin uluslararası alanda mevzilerini güçlendirip, önemli siyasal gelişmeleri yaşayacağına inanıyoruz. Ve PKK'nin, geçmişte olduğundan daha güçlü bir tarzda halkımıza önderlik edeceğine, her türlü komplo ve saldırıyı boşa çıkararak halkımıza daha görkemli bir zafer yılı yaşatacağına olan inancımız tamdır. Biz de, bu gelişmelerin bir parçası olacağız. Bu inançla, PKK'nin onikinci zafer yılı, halkımıza ve ilerici insanlığa kutlu olsun diyoruz.

- Kahrolsun Faşist Türk Sömürgecilği ve Emperyalizm!
- Yaşasın Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi!
- Yaşasın Halkların Kardeşliği ve Dayanışması!
- Biji PKK! Biji Serok APO!

B.Almanya'da PKK'li Tutuklular

CAN GÜVENLİĞİMİZ TEHLİKEDE

Baştarafı 1. sayfada

bizlerin sağlığını koruyarak mahkemeye çıkarmak zorundadır.

-Mahkeme salonunun durumu adil bir yargılama koşullarını ortadan kaldırmaktadır. Mevcut uygulamada daha da ötesi var. Kendisi yerin altında olan mahkeme salonundan çıkarıldığımızda bir-iki kat daha da alta indiriliyoruz. Toplu değil, her iki üçümüz ayrı bir bölmeye alınıyoruz, bu küçük gruplarımız orada da toplu tutulmuyor, her birimiz dört yanı kapalı, tuvaletsiz, kutu kadar küçük hürelere kapatılıyoruz. Tuvalete gitmek için bile zile basmak, gardiyan çağırmak gerekmektedir. Bu uygulamanın yarattığı yorgunluk bir yana, uygulamanın kendisi bizleri psikolojik olarak etkilemektedir. Uygulama bilinçli bir planın parçasıdır. Bu yeralta kutu hücrelerinde ciddi endişelerle kalıyoruz. Her an olabilecek bir saldırı ve provokasyona karşı tamamen savunmasız durumdayız. Ki şimdiye kadar olanlar kuşkularımızın doğruluğunu göstermektedir.

-Davanın siyasal karakteri ve bizlerin siyasal kimliği ortada olduğu halde, duruşmalar boyunca iki mislimiz kadar sayıda gardiyanlar yanımızda

tutulmaktadır. Gerçekte tam bir şiddet ve tehdit kuşatması altındayız. Bu durumun mahkemece açıklanan gerekçesi hiç de doğru değildir. Uygulama bizleri yıldırmaya ve hareketsiz bırakmaya yöneliktir.

Bu bir şiddet uygulamasıdır. Özellikle iri gardiyanlar seçilmiştir. Kendilerine emir verilmiştir. Bize karşı şartlandırılmışlardır. Mahkeme salonundan çıkar çıkmaz saldırmayı bir gelenek haline getirmişlerdir. İlk oturumda olan bilinçli bir provokasyondur. Uygulamayı haklı göstermeye ve sıkılaştırmaya yöneliktir. Geçen haftaki son oturum (31 Ekim) kapanır kapanmaz yine saldırıya uğradık, üstelik buna yol açacak hiçbir hareketimiz olmamasına rağmen. Durum gösteriyor ki bu gardiyanlar istedikleri zaman bizlere hakaret etme, dövme ve gerektiğinde öldürme hakkı ile donatılmışlar. Çünkü, savcının da izahıyla "imparatorluktan kalma" Alman yasaları buna elvermektedir. Mahkeme heyeti salonu terkeder etmez saldırıya uğruyoruz. Demek ki hakimlerin salonu terketme anı saldırı için önceden kararlaştırılmış bir işaret oluyor.

Bazı gardiyanlar özellikle saldırıyor ve hakaret ediyorlar.

Aralarında sorumlu bir zat vardır. Bu her defasında özellikle gardiyanları saldırıya teşvik etmektedir.

Teşvik edilen saldırganlar, yaptıklarından cesaret almakta, kendilerine temelinde "hayvani şiddet duygularının olduğu" "üstünlük kompleksi" gelmektedir.

Biliniyor ki Nazizim budur. Nazi düşüncesi halkları medeniler-üstün ırk ve vahşiler-aşağı ırklar şeklinde böler. Sözde üstün ırkın temsilcileri, diğer ırklardan insanlara her türlü hakareti yapma ve vahşeti uygulama hakkını kendilerinde görürler. Biliniyor ki, bu sefil ve vahşi

ideoloji ile şimdi yine -üstelik sözde bir adalet yuvasında- sözde adalet adamlarının eliyle insanlardaki hayvani duygular körükleniyor. Gardiyanların sürekli hakaret ve provokasyonları başka türlü nasıl değerlendirilebilir? Kaldı ki salonda sayıları izleyicilerden fazla olan polisler de her an devreye sokulmak üzere bekletiliyorlar.

Bu durumda bize olan saldırıdan, saldırgan gardiyanlar kadar, onlardan da çok mahkeme heyeti sorumludur.

Mahkeme heyeti uygulamasını ve gardiyanların neden bize saldırtıldığını açıklamalıdır.

Başta gardiyanların so-

rumlusu olan başgardiyan olmak üzere tüm saldırgan gardiyanlar geçen haftaki saldırılarının gerekçesini ve kimlerin emir verdiğini açıklamalıdır.

Durum nettir. İçinde tutulduğumuz koşullar ve yüzyüze bulunduğumuz tehlike, Türk sömürgeciliğinin mahkemelerinde Kürdistan ulusal kurtuluş savası esirlerinin yüzyüze bulunduğu tehlikelerle benzerdir.

İnsanlarının fiziki varlıklarının her an tehlike altında tutulduğu yargılamanın adil olmayacağını belirtmeye bile gerek yoktur.

6.11.1989

"Tarihi bir mücadeleye gireceğiz"

Sevgili arkadaşlar;

Mücadele istiyoruz, mücadeleimiz devam ettikçe, burada ömür boyu da kalsak, hiç gam yemeyiz. Hepimizin isteği bu. Var mı daha güzel bir duygu? İşte öyle; mücadele geliştikçe diğer tüm gelişmeler de peşinden geliyor. Mahkemenin açılış kararını bilmiyorum. Yer yer tükürdüklerini yalamışlar; elbette açık yazmıyorlar, ama karar şimdiden çözümsüzlüklerini dile getiriyor. Hatta İbrahim için hazırlanan son ek iddianame bile acizliğin bir örneği oldu. Rebmann ne zaman aleyhte bir gelişme ile karşı karşıya kalıyorsa, karşı taaruza geçiyor. Onun tak-

tiklerinden bizim için çıkarılacak çok ders var. Son günlerde basında bizim lehimize bir-iki haber çıktı ve herif, hemen kendisine has cüretkar utanmazlığı ile bir basın açıklamasını yaptı. "Halk mahkemesi" safsatası bitti, şimdi "halk cezaevi" hikayesini çıkardı. Terimin Almanca kullanışı da saçma; "Volkgefengnis." Saçmalığı herkes anlayacak zamanla, ama amaç başka. Çamur at, tutmasa bile izi kalır misali.

Biliyorsunuz mahkeme yakında başlıyor. O nedenle bizleri Düsseldorf etrafında topladılar. Üç, dört, beş kişi bir cezaevinde kalıyoruz. Ancak cezaevi içindeki

tecrit, yani birbirimizden ayrı tutulmamız devam ediyor; ve hatta duyduğum kadarıyla bazı arkadaşlar için daha da ağırlaşmış bu durum. (Özellikle Bochum cezaevine getirilen arkadaşlar açısından bu böyle.) Diğer taraftan her ne kadar birbirimizden tecrit ediliyorsak da yine aynı cezaevinde daha başka arkadaşların olması ve bunun bilincinde olmak apayrı bir durum. Bazen çok basit olguların bile anlamı değişiyor böylesi durumlarda. Bütün cezaevinde duyurulan basit bir anons bile daha değişik algılanıyor. En azından bu anonsu diğeri de

Devamı 16. sayfada

Kürtlerin Savunma Avukatı:

"DÜSSELDORF: Hukuk toplumuna yaraşmayan bir senaryo yargılama. Mahkeme politik merkezler tarafından yönetiliyor. Ve suçlananlar önceden mahkum edilmişlerdir."

Bunları, B. Almanya'nın Düsseldorf kentinde 19 Kürdün yargılanmakta olduğu büyük dava-daki avukatlar söylüyor.

19 Kürde yönelik ana suçlama, PKK içerisinde ayrılanları takip edip öldürmekle meşgul olan özel bir gruba mensup olmaları iddiasıdır. Bu 19 kişiden bazılarının üzerinde cinayet, cinayete teşebbüs, adam kaırma ve sahte evrak düzenleme şeklindeki iddialar söz konusudur.

"Bu dava maddesiyle, Federal Almanya ceza yasası, uluslararası hukuk kurallarının aksine yurtdışında da geçerli olma durumuna getiriliyor. Savaş durumu yaşandığı düşüncesiyle Lübnan'da konuyla ilgili herhangi bir dava açılmamıştır." Suçlanmakta olan Kürtlerden birisini savunmakta olan Bremenli avukat Hans-Eberhard Schultz, "Bir kurtuluş örgütünü kriminal olarak göstermeye çalışmakla B. Alman hukuku, Türk istihbarat örgütünün uzatılmış bir kolu haline getirilmiştir" diyor.

Dava maddelerinden birisi de, 1987 baharında Lübnan'da işlenen iki cinayete ilgilidir. Zanlılardan ikisi, ayrılan iki kişiyi ölüme mahkum eden "devrim mahkemesi" üyeleri oldukları şeklinde suçlanmaktadır.

TAMAMEN TECRİT

Sanıklardan 12'si geçen yılın Şubat ayından bu yana çok katı tecrit uygulamasıyla gözaltı nezarethanelerinde tutulmuşlardır. Haklarındaki suçlamaların geri alındığı onüçüncü bir sanık ise geçenlerde serbest bırakılmıştır.

Sanıklar gözaltında hem cezaevi tutuklu ve mahkumlarından ve hem de dünyadan tamamıyla tecrit edilmişlerdir. Sadece ayda iki kez cam duvar arkasında olup kontrol edilen yarım saatlik görüşmeye müsaade ediliyor. Herhangi başka bir dil (Kürtçe, Türkçe dışında, bn.) bilmemelerine rağmen, ana dillerinde yazılı materyal bulundurmaları yasaklanmıştır.

"Biz savunma avukatları dahi, müvekkillerimizle normal bir ilişkiye geçemiyoruz. Ziyaretlerimiz kontrol ediliyor. Telefon konuşmasına müsaade edilmediği gibi, aramızdaki tüm yazışmalar da inceleniyor. Bazen mektuplar tamamen ulaşmayıp, bazen de ulaşana kadar haftalar alıyor ve bu durum savunma çalışmalarımızı güçlü bir şekilde zorlaştırıyor" diyor avukat Schultz.

TECRÜBE

Bu güvenli avukatlar çoğu kez, müvekkillerinin istedikleri avukatı seçemedikleri konusunda protestoda bulunmuşlardır. Batı Almanya terörist duruşmalarıyla yeni bir terim

türetildi: Emniyet avukatları. Bunlar mahkeme tarafından atamı, tek görevleri işlemlerin doğru gidip gitmediğine bakmaktır.

"Bu emniyet avukatlarının davayı üsleneciklerini öğrenir öğrenmez, müvekkillerimizin güven duyduğu tanınmış ve tecrübeli avukatların davayı üstlenmelerini önerdik. Fakat mahkeme, sanıkların kabul etmediği tamamen apayrı avukatları atadı" diyor Schultz.

19 kişiye yapılan suçlamalar 250 sayfayı içerip, araştırma materyalleri 40.000 sayfanın üzerindedir. Suçlamalar, sanıkların evlerinde ve değişik dernek lokallerinde ele geçirilen binlerce yazılı materyale dayanmaktadır. Bu materyaller, örgütün siyasi programları, üye ve sempatizan listeleri, ekonomi ve yardım verenler üzerine raporlar, şahsi günlük defterler ve notlardan oluşmaktadır.

"ÖNCE DEN MAHKUM ETMİŞLER"

Fakat Düsseldorf duruşmasında bu üç şahit önemli bir rol oynayacaklardır. Bunların vermiş oldukları bilgilerle ele geçirilmiş olan belgeler yanyana getirilecektir. Polis suçlamasının bu 19 kişiye karşı gelişmesinin tek kaynağı, bu tür şeylerdir. Güvenilir savunma avukatları ise suçlamaların zayıf temelli olduklarını, "suni" olduklarını ve gözle görülüp elle tutulabilen deliller olarak eksik ve yetersiz olduklarını belirtiyorlar.

"Basın aracılığıyla yaydırılan bir karalama kampanyasıyla önceden mahkum edilmişlerdir. Savcı, iddianamesinde suçlu olduklarını belirtirken, bu suçları kanıtlayan herhangi bir veri yok ortada" diyor avukat Schultz.

Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesi'nden yapılan bir basın toplantısında, bu suçlanan 19 kişinin ayrıca "dış ve iç düşmanlarını takibata alıp imha etmekten kendini alıkoyamayan" bir örgüte mensup oldukları söyleniyor. Bu 19 kişinin hepsi ad ve doğum tarihleriyle anılıyor bu basın toplantısında.

BOMBA İŞLEMEZ

Bu duruşma, şu an Stockholm'deki terörist duruşmasıyla (PFLP-GC duruşması kastediliyor bn.) mukayese edilebilir. Savcı ve savunma avukatı zanlıları ad belirtilerek anmak istememişti, onlar hakkındaki hüküm yürürlüğe geçmeden.

Savunma avukatları bu 19 kişiye karşı verilen hükmün önceden kararlaştırıldığına dair bir belirtinin daha bulunduğu işaret etmişlerdir. Bu belirtir, daha dava açmak gibi bir kararın alınmadığı bir dönemde 28 milyon Krona mal olan, özel mahkeme binasının inşasına başlanması olayıdır.

Bomba işlemez bu mahkeme binası yarı yarıya olup penceressizdir. Mahkeme salonunda, suçlananlar özel cam bölmeli bir yerde, avukatlarıyla dahi en ufak bir ilişki imkanına sahip

Lotta Schüllerqvist/DN (İsveç gazetesi)

olmadan tutulabiliyorlar.

"Savunma ve sanıkların direkt ilişki sağlamaları, bütün kurallara karşıdır. Duruşma salonu modern Batı Avrupa türünde bir Türk askeri mahkemesini andırıyor" diyor avukat Schultz.

İTİRAFÇIYA CEZA VERMEME

Ayrıca polise bilgi veren üç tanık mevcuttur. Bu tanıklardan birisi, verdiği bilgilerin Hans Holmer ve Ebbe Carlsson'un "Kürt-İzi"nin temelini teşkil eden ve İsveç'te "Kaynak A" diye bilinen kişidir. "Kaynak A" bu yılın başında İsveç'ten B. Almanya'ya teslim edildi. 1984'te Berlin'de işlenen bir cinayetten sanık durumundadır.

Fakat "Kaynak A" polise verdiği bilgilerin karşılığı olarak bu suçtan beraat etme sözü almıştır. Şimdiye kadar B. Almanya'nın en önde gelen şahitler prensi olarak mahkemede bulunacaktır. Ve bu şahitlik prensi ile ilgili kurallar geçen yaz gibi yakın bir geçmişte düzenlenmişti.

"Kaynak A", kendi verdiği ifadeye göre Avrupa'da PKK içinde yüksek bir mevkiide görev almış, daha önceleri ve bu özelliğinden dolayıdır ki, Hans Holmer ve Ebbe Carlsson'un "Kürt-İzi"nde ilginç bir itirafçı olarak ele alınmıştı. Fakat Palme cinayeti araştırmacılarının bir kesimi, "Kaynak A"nın verdiği bilgilerin inanılır olmadığını belirtmişlerdi.

F. Almanya-PKK Davası tutuklusı A. Haydar Kaytan:
"Yargılamak isteyenler yargılanıyorlar.
Halkımızı temsil ettiğimizi asla unutmayacağız..."

Sevgili dostlarım
 24 Ekim, bizler için ömrümü-
 zün en güzel ve en anlamlı gün-
 lerinden biriydi. Sizler de kendi
 gözlerinizle gördünüz. Mah-
 keme salonunda sadece Kürt
 halkı değil, Kürdistan'ı da vardı.
 Bizim içine konulduğumuz o in-
 san akvaryumu Kürdistan'ın ta
 kendisiydi. Bu insan akvaryu-
 munun içine hapsedilerek bo-
 ğulmak istenen bizler değildik,
 halkımızdı. Kendi payıma kişi-
 liğimizde halkımızı temsil ede-
 ceğimizi iyi biliyordum. Bundan
 hiç kuşku yoktu. Ancak kar-
 şılarımız Kürdistan'ı da mah-
 keme salonuna getirdiler. Fede-
 ral Alman emperyalizmi
 niyetinin şu ya da bu insanı
 yargılamak olmadığını, esas he-
 definin özgürlüğe yürüyen Kür-
 distan olduğunu açıkça ortaya
 koyma zorunluluğunu duydu.
 Emperyalizm açısından bu bir
 kararlılık gösterisiydi. Bunun
 için benim kimlik açıklamasında
 bulunmayışım bilinçsiz bir tep-
 kinin ürünü değildi. Çünkü yar-
 gılanmak istenen kendi ulusal
 kimliğine sahip çıkan KÜRT'tü.
 Çünkü orada yargılanmak iste-
 nen siyasal kişiliğimize damga-
 sını vuran Partimizdi. Ve bizler
 duruşma salonunda köleliğe
 hayır diyen bir halkı temsil et-
 menin verdiği o engin coşkuyu ve
 gururu yaşadık. Duruşma salo-
 nundaki her arkadaşım kendisi
 olmaktan çıkmıştı. Hepimiz
 halktık. Emperyalizmin kendi-
 sini yeniden kölelik yoluna sok-
 mak için harcadığı sonuçsuzluğa
 mahkum çabalarla alay eden ve
 kazanma kararlılığı ile dopdolu
 olan bir halk!

Başından beri bizleri düşü-
 nemez hale getirmek için elle-
 rinden gelen her şeyi yapıyorlar.
 Okuma olanağımız hemen hiç
 yok. Bu yüzden daha çok sezgi-
 lerimi konuşturuyorum. Bu da
 yetmiyor. Düşündüklerimi size
 aktaramıyorum. Ancak bu davanın
 boyutlarının yalnızca Kür-
 distan ve Kürtlük gerçeği ile sınırlı
 olmadığına inanıyorum. Bir
 yanda geldiği noktada evrensel
 insanlık değerlerini toptan me-
 zara gömmek isteyen emperyalist-
 kapitalizm, öbür yanda bu
 değerleri koruma savaşımı ve-
 ren güçler var. Ulusal kimliğimiz
 belki de burada anlamını bu-
 luyor. Kürdistan kendi tarihinin
 eski günlerine dönüyor ve insan-
 lığı yeniden yeşertiyor. Savun-
 manın ilk bölümünde de var:
 Abdullah ÖCALAN, eski hayat
 fişkuran günlerine kavuşmuş be-
 reketsiz Mezopotamya toprağıdır
 diyorum. Başkalarını bilmiyo-
 rum, kendi tanımlamamı çok se-
 viyorum. Kürdistan Devriminde
 Kürt'ün değil insanlığın kazan-

dığını görüyorum. Ortada bir
 çıkmaz var ve devrimimizin in-
 sanlık için bir açılım sağlayaca-
 ğını düşünüyorum. Bunun için
 ÖCALAN'ın Kürdistan'ı değil,
 dünyayı omuzladığının bilincin-
 deyim. O'nun liderliği ve gücü-
 müze güç katan düşünceleriyle
 gurur duyuyorum, gurur
 duyuyoruz.

Yaşam Kürdistan'ın dağların-
 dadır. Kaynak oradadır ve gürül
 gürül özgürlüğe akıyor. Bizler bu
 kaynaktan akan yaşam suyu-
 nun sesiyiz. Gerillanın gücün-
 den güç almasaydık ya da onun
 silahının sesi olmasaydık, bizi
 hiç kimse dinlemeyecekti. Şimdi
 bir insan akvaryumuna da kapa-
 tılsak, konulduğumuz yerde bi-
 rer kartal yavrusu gibi duruyo-
 ruz. Espri çok açık ve bu bütün
 salona da yansıyor: Yargılamak
 isteyenler yargılanıyorlar. Bizler
 mevcut coşkumuzdan hiçbir şey
 kaybetmeyeceğiz. Ancak, coş-
 kuyu ağırbaşlılıkla bütünleştire-
 ceğiz. Halkımızı temsil ettiğimi-
 zi asla unutmayacağız.

Yarın (30 Ekim) yine duruş-
 mamız var. Her duruşma günü
 bizim için bir bayram gibi ge-
 liyor. Ben konuşmama devam
 edeceğim. Benden sonra asıl sa-
 vunmamızı Selahattin arkadaşım
 yapacak. Ardından yine ben
 söz alacağım. Eski önerilerimin
 yetersizliğini ya da en azından
 şimdilik yersizliğini çok daha iyi
 anlıyorum. Bu mahkeme bir
 kürsüdür ve bu olanağı yara-
 tanlara teşekkür etmek gere-
 kiyor. Savunmaya devam, so-
 nuna kadar! Ben, Selahattin ile
 Meral'in arasındayım. Salo-
 ndaki düzenlemede beni baş
 sanık haline getirmişler. Arka-
 daşlarım da onayladı. Sağımda
 ve solumda bulunan arkadaşla-
 rımın engin desteğiyle görevimi
 başaracağıma inanıyorum. Öz-
 gür bir ortamda bulunsaydık
 mevcut konumu büyük olasılıkla
 rededecektim. Burada gururla
 benimsiyorum. Eminim, eğer
 burada birimizin mutlaka dara-
 ğacına gitmesi gerekiyor denil-
 seydi, aramızda kesinlikle sorun
 çıkardı. Hepimiz darağacına gi-
 den kişi olmak isterdik. Ruh ha-
 limiz budur. Ve bu bir zaferdir.
 Bu konuda kuşkunuz olmasın.
 "Arkadaşlar" dedim, "on sene
 sonra hepimiz özgür vatani-
 mizde resmi devlet töreniyle
 karşılanacağız." Yarı şaka yarı
 ciddi. Herkes güldü tabii.

Çabamız, özgürlük için doğu-
 şen herkese layık olmaktadır. He-
 pinizi tüm coşkumuzla kucak-
 liyoruz.

Sizin
 Ali Haydar Kaytan
 29.10.1989

NORVEÇ

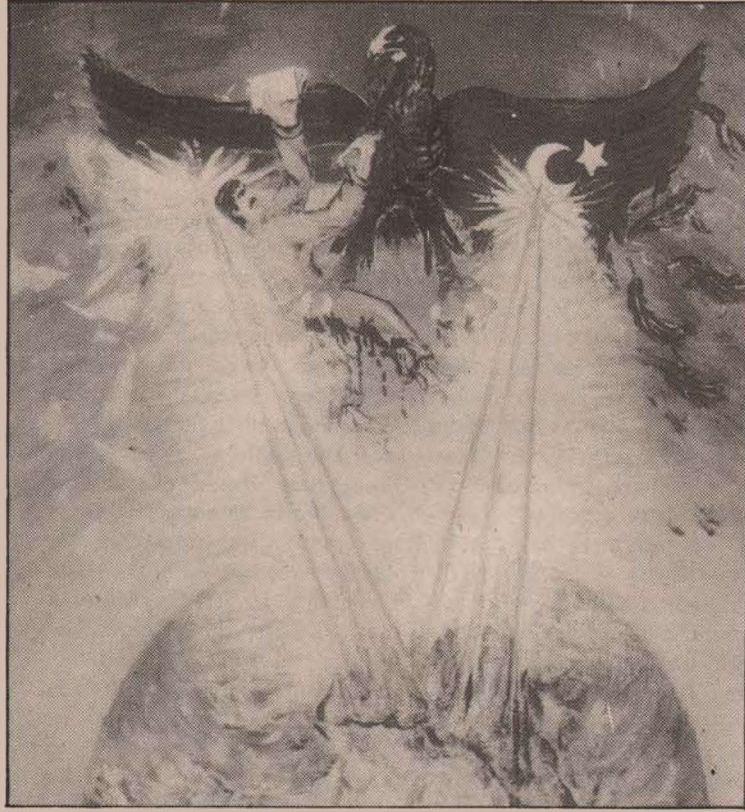
Alman emperyalizminin iki
 yıldan beri tutukladığı 18 dev-
 rimci Kürt politikacıya yönelik
 anti-demokratik uygulamaları
 protesto amacıyla, Alman Kon-
 sosloluğu işgal edildi. 24.10.1989
 tarihinde gerçekleşen eylem;
 içinde çocukların da bulunduğu
 15 kişi katıldı. Saat 10.30'da ey-

lemi başlatan yurtseverler, ta-
 leplerini teleksle Alman yetkili-
 lerine bildirilmesini istediler.
 İstemlerinin yerine getirilme-
 siyle, eylem saat 12.00'de son
 verildi.

Eylem kamuoyunda büyük
 etki bırakırken, Stavanger Af-
 tenblat gazetesi de geniş yer
 ayırdı.

★

FEDERAL ALMAN EMPERYALİZMİNİ PROTESTO EYLEMLERİ

AVUSTURYA

Viyana'da Alman emperyaliz-
 mini protesto yürüyüşü yapıla-
 rak, Konsolosluka siyah çelenk
 bırakıldı

21.10.1989 tarihinde Alman-
 ya'da Kürt politikacılarının
 mahkemeye çıkarılmalarını pro-
 testo amacıyla Viyana'da gerçek-
 leşen yürüyüş platformunda şu
 güçler yer aldı: Filistinli Öğren-
 ciler Birliği, Avusturya Komün-
 ist Öğrenciler Birliği, Avustur-
 ya Sosyalist Partisi Gençlik
 Federasyonu, Kürt Halkıyla
 Dayanışma Komitesi, Kürdistan
 Enformasyon Bürosu, Bürger-
 land Anti-faşist, Bağımsız Kişiler
 Komitesi, Avusturya Dev-Genç ta-
 raftarları, TKP/ML-TİKKO ve
 TDKP taraftarları dayanışmacı
 olarak yer aldılar.

Yaygın olarak bildirilerin da-
 ğıtıldığı ve 200'ü aşkın bir kitle-
 nin katıldığı yürüyüş, saat
 10.00'da başladı. Yürüyüş kor-
 teji Alman Konsolosluku önüne
 geldiğinde platform adına konu-
 şma yapıldı ve Kürt politikacı-
 lara yönelik anti-demokratik uy-

HANNOVER

2.11.1989 tarihinde Celle'de
 tutuklu bulunan Kürt politikacı
 Adil Aslan'la dayanışma için,
 ERNK taraftarları cezaevi
 önünde bir miting düzenlediler.
 Mitinge 360 civarında yurtsever
 katıldı. Miting, aynı zamanda da
 Almanya'da başlayan PKK Da-
 vası'nı kamuoyuna duyurmayı
 da amaçlıyordu.

Dayanışmacı yurtseverler, tu-
 tuklu Adil Aslan ile görüşme
 talebinde bulundular. Bu vesi-
 leyle cezaevi yöneticileriyle gö-
 rüştüler. Ancak onlar telefonla
 Federal Başsavcıyla görüştüler
 ve o da reddetti. Federal Savcın-
 ın görüşme talebini reddetmesi
 üzerine; kitledeki tepki büyük
 bir coşkuya dönüştü. Özellikle
 YJWK üye ve taraftarlarının zıl-
 gıtları yeri-göğü inletirken, coş-
 kuyu doruğa çıkardı. Böylece

DÜSSELDORF

24.10.1989'da Düsseldorf'ta
 başlayan B. Almanya-PKK Da-
 vası'nın başladığı gün; genelde
 olmak üzere Batı Berlin şeh-
 rinde de protesto eylemleri ya-
 pıldı.

İlki; birçok Kürdistanlı çocuk,
 o gün okullarına gitmeyerek,
 protesto eylemi yaptılar. Ve eyle-
 min içeriğini yazılı olarak okul
 yönetimine verdiler.

İkincisi; aynı gün sembolik
 olarak eyalet mahkemesi
 önünde saat 12.00'de başlayan
 ve saat 17.00'de son bulan
 oturma eylemi yapıldı. Eylemin
 içeriğini anlatan bildiri ve Al-
 manca yayınlar yaygın bir
 tarzda dağıtıldı. Eylem, kitle-
 mizde büyük moral ve coşku ya-
 ratırken, kamuoyu üzerinde de
 olumlu etki yaptı. Taz, Berlin
 eylemini resimli verdi.

BELÇİKA

Alman emperyalizmi, açtığı
 PKK Davası'yla 18 Kürt politi-
 kacının şahsında halkımızı ve
 mücadelesini yargılamak istiyor.
 Bu yüzden iki yıldır Kürt politi-
 kacıları zorla içeride tutuyor. Ve
 halkımızı "terörist" göstermeye
 çalışıyor.

Bunu protesto amacıyla 50 ki-
 şilik bir yurtsever grup Liege'de
 eylem yaptı. Eylem, 24.10.1989
 tarihinde Alman Konsolosluku
 önünde yapıldı. Ve gür sloganlar
 eşliğinde konsolosluk önüne
 siyah çelenk konuldu. Konsolos-
 luk yetkililerine istekleri bildir-
 mek için 3 yurtsever içeri girip,
 konsolos yetkilileriyle görüştü.
 İstemleri kabul edildikten sonra
 yurtseverler, sonucu kitleye
 açıkladı ve eylem sonuçlandı-
 rıldı. Kitle, "Faşist Rebmann",
 "Emperyalizm Kürt halkını
 yargılayamaz", "Biji PKK",
 "Biji Serok APO" sloganlarıyla
 eylem yerinden dağıldı.

★

Düsseldorf 'ta "PKK Davası" ve Alman solcularının suskunluğu

Federal Alman makamlarının yıllardır özenerek planlı bir biçimde hazırladıkları sözde "Almanya-PKK Davası" 24 Ekim'de başladı. Düsseldorf'ta başlayan bu davanın benzerleri, sanıyoruz şu ana kadar pek görülmemiştir. Bu davanın Türkiye ve Kürdistan'ı ilgilendiren yönleri olduğu gibi, uluslararası boyutları da vardır. Bunun için biz Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin mensupları olarak bu davaya büyük bir değer biçiyoruz. Alman emperyalist yönetimi "adli" mekanizmasını harekete geçirecek, bir avuç Kürt politikacısı şahsında yok olmayla karşı karşıya olan Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesini sanık sandalyesine oturtmaya çalışıyor.

Bunun için bizler mahkeme salonunda ne canı ve ne de yargıç görüyoruz. Tersine o bonker tipi insanlıkdışı salonda Kürt halkının politik temsilcileriyle, yapısı iyi bilinen emperyalist bir devletin temsilcileri karşı karşıya bulunuyor. Tamamen bir gösteriye dönüştürülen bu dava salt biz Kürtleri değil, aynı zamanda Almanya'daki sol çevreleri de ilgilendiriyor. Alman devleti bu davaya iki yönlü ihtiyaç duymaktadır. Birincisi; Almanya'nın dış (özellikle Ortadoğu) ekonomik, politik ve askeri çıkarları için; ikincisi ise Almanya içindeki birtakım politik-emniyet tedbirlerin uygulanması için ihtiyaç duymaktadır.

Geldiğimiz ülke (Kürdistan), Alman devletinin ve aktif üyesi bulunduğu NATO'nun çıkar sahasına girmektedir. Bu çıkar sahasında sömürgecilğe, ulusal baskıya karşı gelişen direniş Ankara'dan çok, Bonn, Brüksel ve Washington'u rahatsız etmektedir. Bunların Kürt halkı için öngördüğü biçim, tamamen Kürt halkının özgürlükten yoksun bir şekilde kendi toprakları üzerinde adeta kölece yaşamasıdır. Biz Kürtlerin bu biçimdeki bir elbiseyi giymesi mümkün değildir. Her uygar halk gibi Kürt halkının da kendi toprakları üzerinde özgür olma hakkı vardır. İşte bizler en asgari olarak bu hak için mücadele ediyoruz. Mensup olduğumuz Kürdistan İşçi Partisi (PKK), bu konuda önemli politik-pratik mesafeler katetmiştir. Birçok çevre PKK'nin Türkiye ve Kürdistan'da gündemin birinci maddesi olduğunu açıkça dile getiriyor. Türk sömürgeci yönetimi ise çoktandır PKK'yi "bir numaralı ulusal düşman" olarak ilan etmiştir. Evet Almanya, bu "bir numaralı düşman"ı kendi toprakları üzerinde kökünün kazılmasında, Türkiye'ye ve NATO ittifakına karşı kendi sorumluluğunu icra etmek istiyor. Bunun içindir ki her iki devletin sözde güvenlik ve istihbarat güçleri yıllardır akıl almaz komplolar

ve saldırılarla bu davayı hazırlıyorlar.

Namı bilinen genel savcı Rebmann, tasarladığı planlarını uygulaması için bu davayı iyi bir araç olarak görüyor. Federal Savcı, 13 yıldır başında bulunduğu makamı "Almanya'nın güvenliğinin teminatı" olarak yanıstırmıştır. Bunu yaparken, bir yandan Almanya'nın güvenliğinin nasıl "Tehlikede" olduğunu demagogik bir tarzda yayarken; öte yandan da bu hayali tehlikeye karşı daha sıkı tedbirler talep etmektedir. Şu ana kadar bu suni tehlike temelinde; Rebmann, 129a maddesinin daha fazla sıkılaştırılması (suç katalogu vb.), "demonstrationsgesetz" ve "Kronzeogegesetz" benzeri yeni yasaların sahibi oldu. Bu yıla kadar Rebmann, "RAF tehlikesi" temelinde bunları başılabiliyordu. Bu yaz aylarında yaptığı basın toplantısında Rebmann, "RAF örgütünün artık eskisi gibi bir tehlike olmadığını" resmen açıkladı. Aynı toplantıda yabancılardan gelen tehlikenin Almanya'nın iç güvenliğini tehdit eden asıl unsur olduğunu resmen ilan etti. Rebmann'a göre Kürtler (özellikle PKK), Filistinliler ve İrlandalılar ciddi bir tehlikedir. Rebmann, şimdi de yabancı düşmanlığını körükleyerek yabancıları ve iltica yasalılarını değiştirmek istiyor. İşte bunun yapılabilmesi için sözde Almanya üzerinde bir "Vatermorgana"nın dolaştığını ispatlaması gerekiyor. İşte genel savcılık bu davaya bağlı olarak yürüttüğü propaganda savaşıyla bunu yapmaya çalışıyor. Alman solcuların suskun tutumundan da hareketle basın-yayın aracılığıyla tek sesli ve tek renkli beyanatları yayıyor. Savcılığın bu çabaları Alman kamuoyu nezdinde Kürt ve yabancı düşmanlığını daha da körüklüyor. Bu ortamda en kazançlı çıkan, seçmen sayısını arttıran Franz Schönhuber'in partisi oluyor.

İşte kısaca bu ve daha birçok gelişmenin gölgesinde gelişen bu dava, basında sık sık başlık edildiği gibi, "Kurden Prozeß" (Kürtlerin Davası) olamaz. Bu dava herkesi ilgilendiren yeterli gerekçelere sahiptir. Fakat bu niteliğe rağmen gösterilen ilginin boyutu çelişkilidir.

Ben bu davayı bir nevi Alman solcuları için bir sınav olarak görüyorum. Çünkü, uluslararası dayanışma, içi boş iki sözcükten ibaret bir slogan olmamalıdır. Dayanışmaya ihtiyaç duyulduğu ve gerekli olduğu anda bunun gösterilmesi gerekiyor. Günümüzde dünyanın birçok alanında kurtuluş ve demokrasi mücadeleleri -ve tabii Kürdistan'daki kurtuluş mücadelesi de- daha fazla etkin bir dayanışmaya ihtiyaç duymaktadır. Suskunluk devlet terörüne cesaret veriyor. Fakat halkların kendi öz güçleriyle yürüttükleri

direnişle bütünleşen dayanışma, baskıcı, sömürgeci ve ırkçı yönetimlerine önemli oranda geri adım attırıyor.

Düsseldorf davasında daha somut ve özgül bir durum mevcuttur. Kürtlerin mevcut statüsünden şu veya bu oranda sorumlu olan emperyalist bir metropolde, kurtuluş hareketinin mensupları muhakeme edilmektedir. Böylece, Almanya coğrafik olarak 5 bin km uzaklıkta cereyan eden bir meseleye el atıyor, müdahalede bulunuyor. İşte bu dünya polisi rolüne daha fazla karşı çıkmak her Alman solcusunun demokratik görevidir. Bu konuda sol çevrelerde atılan bazı adımlar olmakla birlikte, bunlar çok zayıftır. Genel anlamda Kürt sorununa karşı egemen olan suskunluk bu davaya karşı daha fazla görülmemektedir. Elbette bunun çeşitli nedenleri vardır. Genel anlamda dayanışma hareketinde bir durgunluğun olduğu gerçektir.

Emperyalist devletin dış çıkarları, kültürel farklılıklar, demokratik sol güçlere egemen olan anlayış yapısı, dayanışmada görebildiğimiz çifte standartın başlıca nedenleridir. Bazı kıtalardaki gelişmelere daha fazla ilgi gösterilirken, bazılarına karşı da ilgisizlik egemendir. Eğer somutlaştırırsak; Latin Amerika'daki ulusal, sosyal ve demokrasi hareketlerine karşı Almanya'da gösterilen sevindirici dayanışmanın aynısını Ortadoğu, ya da Afrika için görmeyoruz. Sanıyorum. Alman devletinin de, Ortadoğu'ya kıyasla Latin-Amerika'da ekonomik askeri etkinliği yok denecek kadar azdır. Ortadoğu'daki muhalif gelişmelere karşı kulağını tıkama politikası, Alman yönetiminin resmi dış politikasıdır. Bu resmi politika sol çevreleri de etkiliyor. Örneğin basında "Waffen für El-Salvador" gibi maddi kampanyalar ilanlarla duyuruluyor ve buna resmi devlet güçlerinin fazla bir müdahalesi yoktur. Fakat benzer ilanlar Kürdistan ya da bir Filistin için yapılmadığı gibi, yapılması halinde devletin nasıl bir müdahalede bulunacağını kestirmek zor olmayacaktır.

Dayanışma hareketinde göze çarpan çifte standartın sorumlusu bu kıtalardan gelen hareketler midir? Elbette hayır. Eğer Kürdistan'ı örnek alırsak; bazıları bundan PKK'yi sorumlu tutan bir tartışma başlatmak istiyorlar. Fakat dönüp biraz yakın geçmişe baktığımızda Alman demokratik solunun önemli bir kısmı, Alman ve Türk emniyet güçlerinin oluşturduğu PKK karşıtı çemberin dışına çıkmadılar. Bizler ağırlıklı olarak 1986'dan bu yana MİT ve müttefik istihbarat örgütleri kaynaklı, sayısız takibat ve komplo ve iftiranın hedefi olduk. Bunlara bağlı olarak basın-yayın araçları

vasıtasıyla PKK'yi "teşhir ve izole" etme kampanyası yürütüldü. İmkanları kısıtlı olan bir politik harekete karşı bu tek yanlı, tek sesli saldırıların nasıl olumsuz bir etki yaratacağını kavramak zor olmasa gerek. İşte Alman solunda bazı çevreler de bu kampanyaya alet edildiler, ya da maksatlı olarak katıldılar. Bu temelde Partimiz aleyhinde olumsuz bir intiba yaratıldı. Tüm bu gelişmelere rağmen PKK'nin Kürdistan kurtuluş mücadelesinde kazandığı önemli gelişmeler, nihayet genel savcılığın harekete geçmesini sağlayan önemli gerekçelerdi. Zaten daha önce uygun zemin yaratılmıştı. Savcılığın 1984'te değil de, 1988'de bu davaya giriş yapması bizim açımızdan tesadüften ziyade planlı bir tutumdur. Bazı cinayetlerden bahsediliyor, oysa bunlar 5 yıl öncesine ait olup, bu konuda ceza yiyen kişiler dahi olmuştur. Savcılık bu davayı açmak için sözde kabarık bir "cinayet listesi" sunması gerekiyordu. Bunun için savcılık 5 yıl önce olup kapanmış olayları, Kürdistan ve Lübnan'da bazı sözde olayları ekleyerek kabarık bir iddianame oluşturmak istedi. Tabii her kabarık ve iri olan şeyler mutlak doğru ve gerçekçi şeyler değildir. Bunlar sadece yönetimin maskelenmiş yönüdür. Bizde, "minareyi çalan kılıfını bulur" diye bir deyim vardır. İşte genel savcılık bununla kılıf bulduğunu sanıyor.

Bazı çevrelerin geçmişte içine girdikleri olumsuz tutumun eleştirisini yapmalı ve bunu pratikte gösterecekleri dayanışmayla ispatlamaları gerektiği inancındayım. Bu konuda PKK'nin de üzerine düşen sorumluluğu yerine getireceği kesindir. Partimiz ve Almanya temsilciliği sürekli ilişki ve dostluğa açık olmuş; samimi, geliştirici ve güçlendirici öneri ve eleştirileri dikkate almıştır. Bazılarının bizi "yetersiz enternasyonalist dayanışma göstermekle" suçlaması temelsizdir. Şöyle ki, bizim büyük zorluklarla Ortadoğu'da en büyük ve saldırgan bir orduya karşılık, Kürdistan'da geliştirdiğimiz direniş, en büyük enternasyonalist dayanışma örneğidir. Kürdistan'da bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin zaferi dünya barışına büyük bir katkıdır. Ayrıca bu mücadelenin Avrupa'daki demokratik sol mücadeleye canlılık, moral ve güven vereceği de bir abartma değildir.

Şimdi de bu davanın içinde gerçekleştiği koşulların çağrıştırdığı tehlikelere işaret etmek gerekiyor. Federal Savcılık bazı emelleri için bu davayı bir kobay olarak kullanıyor. Çünkü bu davada, Almanya'nın yakın tarihinde görülmeyen uygulamalar deniyor. Herşeyden önce genel savcılık bu dava ile 129a kanun

maddesine yepyeni tanımlar getiriyor. Böylelikle bu madde tamamen düşünceyi yargılayan bir madde oluyor. İlk olarak Almanya'da yabancı bir örgütün taraftarları bu maddeyle suçlanıyor. Bunu devamen başka ülke örgütlerinin (Türkiye, Filistin, İrlanda vb.) izleyeceği muhakkaktır. Yine ilk olarak Almanya'da kişiler, burada işlemedikleri sözde suçlarla yargılanacaklar. (Bizim davamızda iki arkadaşımız sözde Lübnan'da iki kişinin ölümü hakkında karar vermekle suçlanıyor. Alman savcılar bu kişilerin bir kere isimlerini dahi bilmiyor.)

Mahkemenin içinde yapıldığı koşullar birçok yabancı delegasyonun da dile getirdiği gibi tam bir rezallettir. Bizler insanlıkdışı olan bir uygulama sonucu bir cam kutu içinde tutulmaktayız. Avukatlarımızla direkt irtibatımız olmadığı gibi, bizim sayımızdan fazla, bu cam kutu içinde gardiyanlar oturmaktadır. Yine çoğumuz Almanca bilmediği için, konuşmaların önemli bölümlünü anlayamamakta ya da savunmasını yapamamaktadır. Orada bulunan BKA ve savcılığın tercümanları ise politik, hukuksal dil konusunda oldukça yetersiz olduklarını itiraf etmekte ve "mensup" ile "asker" kelimelerini yanlış tercüme edecek kadar yetersizdirler. Bu koşullarda bizler büyük bir baskı altındayız. Genel savcılık, tercümansız ve bu insanlıkdışı koşullarla hızla sonuca gitmek istiyor. Düsseldorf davasında suçlananlar suçlayan arasında ciddi eşitsizlikler mevcuttur. Bu davada kesinlikle demokratik-adli usuller işlemiyor.

Dava, saf politik bir dava olduğundan ve sözkonusu onur kırıcı koşullarda gerçekleştirildiği için ortaya çıkacak kararı şimdiden kestirmek zor olmayacaktır. Alman devleti bu davayla hedefine ulaşacak mı? Biz buna evet diyecek kadar pesimist değiliz. Bu polisiye yöntemlerin, halkların kurtuluş mücadelelerini engellemeleri mümkün değildir.

Bu davada daha şimdiden alınan birtakım kararlar (örneğin cam kutu hakkındaki karar vb.) tarihi niteliğe sahiptir. Tüm bunlar gelecekte yapılacak politik davalar için de kullanılacaktır. Bu anlamda, tüm bu önemli gelişmeler karşısında demokratik sol çevrelerin başını kuma gömmesi düşünülemez. Bu uygulamalara karşı çıkmak ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi ile dayanışmada daha etkili adımlar atmak bizlerin beklentisidir.

**-Yaşasın uluslararası dayanışma!
-Kürt halkı kazanacaktır!**

Bir F. Alman-PKK Davası tutuklusu

10 Kasım 1989

Impressum:
Metin Özkan
Adlerstr. 7
2085 Quickborn

Yazışma adresi:
BERXWEDAN
c/o Feyka-Kurdistan
Postfach 15 31
5300 Bonn 1

Ödeme adresi:
BfG. - Bonn
Konto Nr.: 12 05 24 21 00
BLZ: 380 101 11

Avustralya 3.00 \$
Avusturya 18.00 s.
Belçika 60.00 bfr.
Danimarka 8.00 dkr.
Fransa 6.00 ff.

Hollanda 3.00 hlf.
İngiltere 0.80 £
İsveç 6.00 skr.
İsviçre 2.50 sfr.
Norveç 10.00 nkr.

Alman emperyalizmi geçmişten beri sürdürdüğü saldırılarını, günümüzde daha da yoğunlaştırdı. Aslında bu saldırılar genelde de olmaktadır. Örneğin Fransa, İsviçre vd. ülkelerde olmaktadır. Ve saldırılar ortak amaçlar doğrultusundadır. Amaç; PKK'yi Avrupa'da tasfiye etmektir. Bunları kendi uşakları ve işbirlikçilerini, yine provokatörleri yanına alarak ortaklaşa yürütmektedirler. Bunda Almanya sadece biraz aktif rol üstlenmiştir. Ve saldırıları 1987 yılına dayanmaktadır. Saldırıları, onun üzerinde yurtsever Kürt politikacı tutuklanmıştır. Son dönemde saldırılarına yenilerini de ekleyerek ev ve dernek baskınlarını oldukça arttırmış durumdadır.

Son olarak, 18.10.1989 tarihinde Güney Almanya'da yeni ev ve dernek baskınları oldu. Aynı günde sabah saat 6-7.00 arası evler ve dernekler basıldı. Basılan bölgeler; Frankfurt, Mannheim, Saarburcken, Stuttgart ve Nürnberg'de 30'un üzerinde ev baskını oldu. Yine polis, bazı evlerde karakol kurarak telefonları denetlemektedir. Ve telefonlar kaydedildi. Her evi, 6-7 polis baskıyordu. Baskında güdülen amaç nedir? Sözümona arama, baskınlarda bazı kişileri tutuklamak vb. saydığım tüm bölgelerdeki dernekler kundaklandı ve bazı derneklerimiz akşam saatlerine kadar kapalı tutuldu. Ancak, akşam avukat vasıtasıyla anahtarlar alınabilindi. Faşist polislerin bağlı oldukları kurumlar; BKA, LKA ve yabancılar dairesinden bir polistir. Baskınlarda saçmaladıkları; "PKK

B. ALMAN EMPERYALİZMİNİN SALDIRILARI KÜRDİSTANLI YURTSEVERLERİ YILDIRAMAZ

mahkemelerde katliam yapacak" PKK'nin böyle bir amacının olmadığı biliniyor. Fakat bu gibi sözlerle Partimize yönelik saldırılarına meşruluk kazandırmak istiyorlar. Yine "PKK çocuk kaçırıyor" vb. sözler ederlerken, fotoğraflar gösteriyorlar ve belge gibi herhangi bir şey bulamayınca da; kin ve öfkeyle "Biliyoruz PKK her şeyi sizin kafanıza yerleştirmiş, bunun için hiçbir şey bulundurmuyorsunuz" diyorlar. Bir yurtseveri de sabah, işbaşından alıp karakolda sorgulamaya aldılar. Kendisine, "Sen ERNK üyesisin, biliyoruz bize ihbar edilmişsin" diyorlar.

Bu operasyonlardan amaçlanan diğer bir neden; yurtsever insanlarımızı korkutma, sindirme, yıldırma, pasifleştirme, gözdağı verme vb. Diğer bir durum: 24 Ekim'de açılacak olan "PKK Almanya Davası"na karşı kitlede olan ilgi ve bu süreçte protestolara katılımı ve kamuoyu oluşumunu engellemedir. Ayrıca kademeli bir şekilde halen ev baskınları devam etmektedir. Bazı bölgelerde, Alman polisinin diğer bir yöntemi ise, yurtseverlere ajanlığı dayatmadır. Bunu yaparken de para, ev, araba vb. yaşam vaadedilmektedir. Böylece PKK hakkında bilgi toplamak istiyorlar.

Son operasyonlarda ajan-provokatörlerin rolü nedir? Bu baskınlarda polisin de kendi ağızıyla

belirttiği gibi, ajan-provokatör Nadire'nin ihbarları üzerine baskınlar yapılmıştır. Bu, hain provokatörün Alman polisiyle nasıl işbirliği içinde olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Yine aynı ajanlığı, ihbarcı ajan-provokatör, namussuz H. Yıldırım yapmaktadır. Son ihbarları sonucu Köln'de bir yurtsever yakalanmıştır. Ayrıca provokatör H. Yıldırım, Kurt Rebmann'ın PKK'ye karşı tutumunu pasiflikle suçlamaktadır. Yarın Yugoslav çingenesi ajan provokatör Nadire alacağı da, Alman polisinin başarısız olduğunu eleştirecektir. Hatta yukarıda belirttiğimiz yurtseverin ERNK üyesi olduğunu Nadire provokatörü ihbar etmiştir. Burada güdülen amaç bellidir. Alman emperyalizmi mahkemeleri lehine çevirmek için yoğun çaba içerisinde. Dün Kürdistan'da TC ordusuna komutanlık yapan General Moltke'nin oynadığı rolü, bugün Kurt Rebmann üstlenmiş durumdadır. Ama bu rol boşa çıkmaya mahkumdur. Zira bugün Partimiz PKK her türlü oyunu boşa çıkarmaya muktedir. Ve kazanacak olan Partimizdir.

Yurtsever Kürdistan halkı

Alman emperyalizminin polis baskıları bir döneme has değildir. Bunun gibi saldırıları daha da olacaktır. Tüm Kürdistanlılar yapılan baskılardan ders çıkar-

malı, duyarlı ve dikkatli olmalıdırlar. Her yönüyle kararlılığımızı ve direnişçiliğimizi daha da arttırmalıyız. Polis saldırılarında ve yurtseverlere dayatılan ajanlık ve düşürmelere karşı kin ve nefretimizi kusmalıyız. Böylece durumlarda aktif tavır koymalıyız ki, bir daha aynı saldırılara maruz kalmayalım. Aksi takdirde içerisine girilecek pasiflikler baskıları daha da arttıracaktır. Bunlar polisin sürekli kullandığı taktiklerdir.

Partimize ve tüm yurtseverlere olan bu baskıları boşa çıkarmak için mücadelemize daha da sarılmalıyız. Ve katkılarımızı arttırmalıyız. Son Serxwebun'da yayınlanan itiraflarda ajan-provokatör ve işbirlikçilerin durumu iyi anlaşılmaktadır. Bu hainane çabalardan dolayı saldırılar yoğunlaşıyor. Çünkü, planları boşa çıkıyor da ondan. Diyarbakır zindanlarında Mazlumların, Hayrilerin, Kemallerin haykırdığı "Teslimiyet ihanete, direniş zafere götürür" şiarını temel almalıyız. Direnmenin yaşam olduğu iyi bilinmektedir. Bu anlamda direnmek yaşamaktır.

-Yaşasın şanlı Önderimiz PKK-ERNK-ARGK!

-Zafer PKK önderliğinde direnen ve savaşan halkımızın olacaktır!

-Kahrolsun emperyalizm ve saldırıları!

-Kahrolsun sömürgeci-faşist Türk devleti ve her türden işbirlikçi ve hain uşakları!

Frankfurt'tan bir yurtsever

Kimdi Bunlar

Kimdi bunlar Beliriverdiler Kürdistan doruklarında

Bir volkan gibi Fışkırdılar dağların doruklarından Burada gömülü denilen bir anda

Haykırdı Ağrı'da Zilan'da PKK Kürdistan dağlarında Ölmedik yaşıyoruz

Yaşatacağız Kürdistan'ı Geldik işte geldik Yüzyıllar hor görülen Kürdistan emekçileri Dedesiyle ninesiyle Kadınıyla genciyle Çocuğuyla bebesiyle

Haykırdı Kürt kadını Haykırdı Kürt erkeği Haykırdı Kürt genci

Yüzyıllardır yoktu Elimizden tutan bir öncü Artık bizim de bir öncümüz var

Coşkun 24.04.1989

Dünyaları başlarına yıkılmıştır

Ben bu yıl, senelik iznimi Kürdistan'ın Mardin bölgesinde geçirdim. Yıllık iznim; 1.8.1989 tarihinden 4.9.1989 tarihine kadar sürdü. Bu bir aylık süre zarfında Mardin alanını çok dolaştım. Bunun için, gördüğüm bazı gelişmeleri Berxwedan aracılığıyla yurtseverlere iletmeyi bir görev bildim.

Gördüğüm kadarıyla Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi, otoritesini hemen hemen her alana hakim kılmıştır. Özellikle kendi ruhlarını beş meteliğe satılığa çıkarmış olan ihbarcı ve ajan kesime yönelim takdire değerdir. Bunlar sistem olarak işlemez hale getirildiler. Zaten birçoğu hakkettiği yere gitti. Geri kalanlardan bir kısmı mallarını, mülklerini bırakıp metropole kaçmış, diğer bir kesimde ise sürekli bir panik ve ölüm korkusu var. Yani dünya, onların başlarına yıkılmıştır.

Ayrıca gittiğim her yerde Hünkerkom'un müzik kasetleriyle karşılaşırıyordum, millet açıktan dinliyordu. Günlük konuşmalar ise hep mücadeleye ilişkindi. Yani halkta korku diye bir şey kalmamış; artık her şey açıktan yapılıyor ve mücadeleye, şehitlere sahip çıkılıyor. Eylemlere gelince, orada olduğum süre boyunca hemen hemen hergün eylem oluyor ve düşmana büyük kayıplar verdiriliyordu.

Eskiden hep duyuyor ve dinliyordum, ancak şimdi gerçekleri gözlerimle gördüm, Partiye ve halka olan inancım daha da pekişti.

**- Biji PKK, ERNK, ARGK
- Biji Serok Apo!**

Bayern München'den bir yurtsever 18.9.1989

KÜRT KIZIN KARARLILIĞI

Ben yaklaşık iki ay önce Kürdistan'dan geldim. Mardin'in Kızıltepe ilçesine bağlı Xurs köyünde gerçekleşen bir olayı yazmak istiyorum.

Günün birinde Xurs köyünden çalılık toplamaya giden üç yurtsever Kürt kızı, bir grup ARGK gerillası ile karşılaşır ve ulusal kurtuluş mücadelesi üzerine sohbet ederler. Köylü kızlar ayrılmadan önce ARGK gerillaları, buraya tekrar gelip gelmeyeceklerini sorarlar, kızlardan birisi, yarın tekrar geleceğini belirtir. Arkadaşlar da beraberinde yiyecek ve ekmek getirmesini söyler. Ertesi gün randevu noktasına gelecek olan Kürt kızı, gece boyunca düşünüp taşınmıştır; annesinden nasıl ekmek isteyeceğinin planını kurmuş. Çünkü annesi ve babasının olayı nasıl karşılayacağını kestirememekte; istenileni veremeyebilir, hatta onu azarlayabilirler.

Ertesi gün yurtsever Kürt kızı, annesinden ekmek istemiş, bunun üzerine annesi, "Bir parça al git" demiş, ama kız bunun "az" olduğunu söyler. "O zaman bir ekmek al" demiş, ama kız bunun da "az" olduğunu söyler. Durumdan kuşkulanan annesi, "Bu kadar fazla ekmeği ne yapacaksın" der. O da; "Arkadaşlar için de alacağım" diye cevap verir. O esnada babası da

gelir ve tartışmaya katılır. Annesi; durumu babasına izah eder. Babası, "Arkadaşlarım için de alacağım diyorsun, peki arkadaşlarının evinde ekmek yok mu? Onlar da evlerinden ekmeklerini alsınlar" der ve kızı azarlar. Tartışmaya, dışardan gelen ağabeyi de katılır ve işi, isteklerinde ısrar eden kızı tokatlamaya kadar vardırırlar. Ama aradan birkaç saat geçtikten sonra kız söz verdiği için gizliden birkaç ekmek ve biraz da yiyeceği bir bohçanın içine koyup evinden hızla uzaklaşır ve vatanımız için mücadele veren yiğitlerimize götürür. Tabii ki, fedakar Kürt kızının bu yüzden azar işittiği ve ezildiği arkadaşlar tarafından farkedilir. Yurtsever kızımız ARGK gerillalarına "Ben de size katılmak istiyorum" der. Arkadaşlar da ailesinden onay almasını önerirler. Ancak, Kürt kız; "Annem ve babam buna müsaade etmezler. Mücadeleye her aileden en az bir kişinin katılması gerekmez mi? İşte, ben de ailem adına mücadele saflarına katılmak istiyorum" diye kararlılığını dile getirir. İsteği kabul edilen yiğit Kürt kızı artık bir ARGK savaşçısı olur.

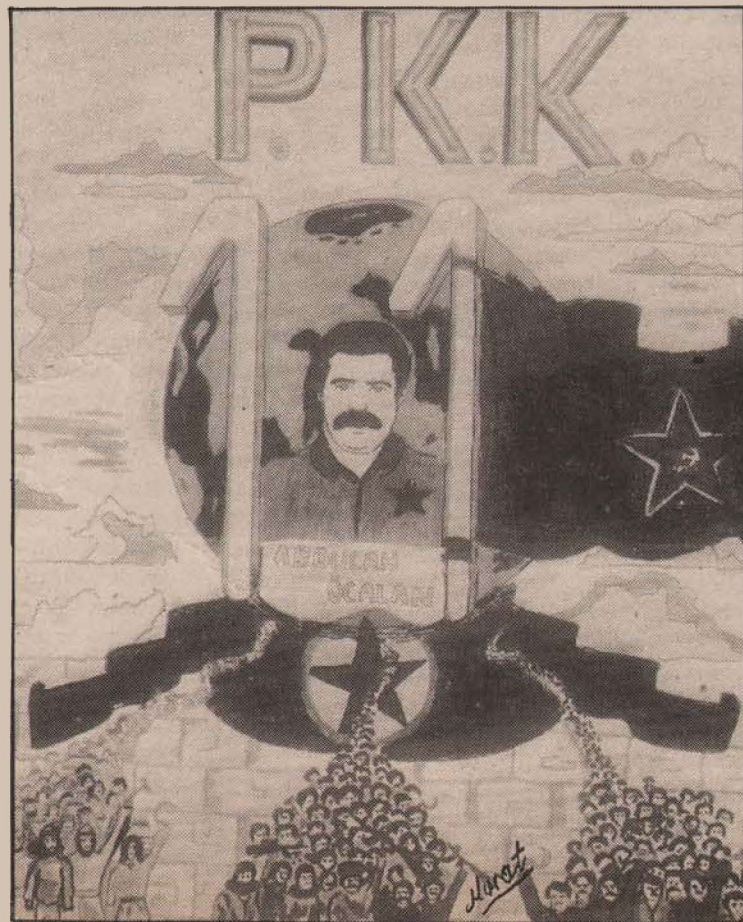
Olaydan bir hafta sonra gerillalarımız köye iner ve yiğit kızımızın ailesini de ziyaret ederler. Köylülere ve gençliğe yönelik güçlü bir propaganda yap-

tıktan sonra köyden ayrılırlar. Bu olay, kısa sürede çevre köyler tarafından duyulur ve halkımız derinden etkilenir, yurtseverlik daha da pekişir.

Artık, söylenecek tek bir şey varsa; o da Partimiz PKK'nin halkla bütünleşmiş olmasıdır.

Yediden yetmişe, genç-yaşlı demeden, kadın-erkek ayırımı yapılmadan herkes, ulusal kurtuluş mücadelesine katılıyor, destekliyor ve gerillalarımızı kucaklıyor.

Kürdistanlı bir yurtsever Hacı

Özal cumhurbaşkanı seçildi 12 EYLÜL FAŞİST REJİMİNİN SORUNLARI VE GELECEĞİ

Baştarafı 1. sayfada
çok daha kapsamlıdır. Cumhuriyetin kendisi eski cumhuriyetten çok daha farklıdır. En önemlisi de günümüz Kürdistan'ı eski Kürdistan olmaktan çok mu çok uzaktır. Tam da bu noktada gelişmenin tayin edici savaş alanı ise Kürdistan'dır. Zaten krizin bu kadar derinleşmesi, ekonomik bunalım, sosyal çürüme ve en önemlisi de ordunun aşılması, ordunun çözüm gücü olmaktan çıkarılması, Kürdistan'da yürütülen savaşla yakından ilintilidir ve esasta olayla bağlantılıdır. Kürdistan'da sınırlı da olsa yürüttüğümüz savaş 6. yılını doldurmaktadır. Bu savaşımız özellikle ordunun o çok iddialı "kılıcı çeker, vurur çözer" imajını yerle bir etmiştir." (PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaş, Serxwebûn, Sayı 94)

Cumhurbaşkanlığı seçimi böyle koşulların ürünü olarak gerçekleşti. Ve Turgut Özal cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturdu. Ama sorunlar bitmedi; tersine yeni sorunlar ve artık çözüm gücü olmaktan oldukça uzaklaşmış bir rejimin başına oturdu. Nitekim TC'nin karşı karşıya bulunduğu ekonomik, sosyal ve siyasal sorunların derin ve köklü oluşu, cumhurbaşkanlığı seçimini cumhuriyet tarihinde en tartışmalı seçim haline getirmiştir. Düzen içi muhalefet güçleri, "Özal'ın oy oranının %10'lara düştüğünü ve tarafsız davranmadığından cumhurbaşkanlığı makamının saygınlığının yitirileceği" vb. gibi eleştiriler yönelterek seçimleri boykot ettiler. "Sine-i millete dönme" yani SHP ve DYP'ye mensup milletvekillerin toplu istifası etmeleri gündeme geldi. Demirel, "Çankaya Milletindir" mitingleriyle rejime muhalif olan kesimleri Özal ve ANAP'a yöneltmeye çalışıyor. Yine ANAP'a muhalif olan çeşitli çevreler, özellikle burjuva basını aylar öncesinden neredeyse bütün sayfalarını bu konuya ayırarak Özal'ın cumhurbaşkanlığının "meşru" olmadığını tartıştılar, tartışıyorlar ve daha çok tartışacaklar da.

Gerçekten düzen içi güçlerin bu tartışmaları salt bir "meşruiyet" sorunu mudur? Oy yüzdesi %10'a düşmüş Özal'ın cumhurbaşkanı olması, yasalarının ihlali midir? Böyle olsaydı bu kadar sorunun üzerinde durmayacaklardı. Hele hele bir Demirel açısından bu oldukça meşrudur. Şu anda bu olaya en sert şekilde karşı çıkan düzen içi güçlerinin temsilcilerinden Demirel, '80 öncesi Milliyetçi Cephe hükümetleri döneminde "bulun 226 oyu, hükümeti düşürün" diyebilen birisi 290'ı aşkın oyu olan Özal için, söyleyecek sözü hiç olamazdı. Yine Özal, ANAP'ın Genel Başkanı olduğunda, kendi yasalarında belirtilen cumhurbaşkanının taraf-sızlığına ters mi davranacaktır? Benzer bir durum 1950'lerde DP'de yaşanır; Celal Bayar cumhurbaşkanı olur. Ama bu tartış-

malar hiç gündeme gelmez.

Açık ki, sorunun kaynağında yukarıdaki nedenlerden biri veya tamamı yatmaktadır. Çok köklü olan sorun, rejimin geleceğini belirleme, yani sonunu getirme özelliklerine bürünmüş ve rejim muzdarip-kötürüm bir hastalığa yakalanmıştır. Düzen içi güçler hastalığa çözüm arıyorlar, fakat hiçbirinin teşhisi doğru olmadığından, verdikleri ilaçlar yan tesirlerini göstermektedir. Bırakalım hastayı iyileştirmeyi, ölüme her geçen gün daha da yakınlaştırmaktadırlar. Kavganın başlaması ve '70 yıllık cumhuriyet tarihinde en ileri düzeyde cereyan etmesinin asıl nedeni budur. Tabii egemen güçlerin çeşitli kanatları iktidar mücadelelerini son cumhurbaşkanı olayı etrafında verirlerken, halk uyanmasını engellemek, hatta kendi potalarında eritmek amacıyla olgunun biçim yönüne ağırlık vermeyi de ihmal etmemektedirler. Yine de olgu dikkatli izlenirse, sorunun asıl kaynağını kavramak mümkündür. Örneğin SHP Genel Sekreteri Deniz Baykal Cumhuriyet gazetesinde yaptığı bir mulakatta, "Geleceği öngürmek olanağı yoktur. Türkiye önemli krizler döneminden geçiyor. Her gün yeni bir durum, yeni bir ortam kendisini gösteriyor. Böyle bir durumda geleceğe ilişkin kesin kararlar söylemek mümkün değildir. Belli olan bir şey var: Ülke bir gelişme içinden geçiyor, biz de bu gelişmeye sağlıklı bir şekilde ağırlık koymaya ve uyarı görevimizi yapmaya çalışıyoruz. Kamuyu ve ilgilileri, sorumluluklarını yerine getirmeye davet ediyoruz... Peşin hüküm verme imkanı yok. Geleceği kimse bağlayamaz. Her şey olabilir."

Deniz Baykal, cumhurbaşkanı seçimleri üzerine yaptığı bu söyleşide problemi üstün körü geçiştirmeye çalışıyor. Ama yine de satır aralarında sorunların gerçek kaynağı bulunabilir. Özellikle "Geleceği kimse bağlayamaz. Her şey olabilir" cümlesi, egemen sınıflar açısından geleceğin karanlığını vurgulamaktadır. Ve bunun karşısında, çaresizliklerini ortaya koymaktadır. Çünkü cumhuriyet, tarihinin en kritik dönemini yaşamaktadır. Özal'ın cumhurbaşkanı olması da, tarihi dönemin dönüm noktasında olan Türk egemenlik sisteminin sonuna girişini ifade etmektedir. Vurgulanmak istenen gerçeğin kendisi budur. Her şeyden önce 12 Eylül rejimi önüne koyduğu sorunlardan hiçbirini çözmemiştir. 10. yılını yaşayan bu dönemde, sorunları devraldığı konumdan çok daha ileri sorunlarla karşı karşıyadır. Ekonomik alanda Türk kapitalizmi tarihinin en bunalımlı dönemine girmiş durumdadır. Üretim kapasitesi sıfır noktasına gelip dayanmıştır. Yatırımlar ise durmuştur. Pazar, 12 Eylül'ün yarattığı yeni türeme sınıfın her geçen gün daha çok denetimine girmektedir. Bu sınıfın en belirgin özelliği; toplumun en tortu, en lümpen ve en şoven

kesimlerden derlenmiş olmasıdır. 12 Eylül'le birlikte bu kesimler, sunulan devlet olanaklarıyla palazlandırıldı. Bu kesimin elindeki sermaye tamamen gayrimişru yollarladır; hayati ihracat, soygun bankercilik, usulsüz ihale vb. Yani açık değişimle tamamen hırsızlıkla elde edilen sermayedir. Dolayısıyla bu kesimler açısından devlet olanaklarına yaklaşım, kendi çiflikleri biçiminde yararlanmadır. Zaten 12 Eylül faşizmi böyle bir sınıfı bilinçli olarak yarattı, geliştirdi ve devlete önemli oranda egemen kıldı. Bu tarz bir yapılanma serseri mayın gibidir. Maddi zemini itibarıyla alabildiğine Türk şovenizmiyle doldurulmuş ve talanla bütün serveti eline geçirmek için her yolu mübah sayar. Ondaki bu anlayış kendisi dışında hiçbir şeye yaşam hakkı tanımaz. Bu, bir zamanlar Hitler'in Almanya'da lümpenleşmiş kesimleri politize ederek, faşizmi bu temelde örgütlemesine benzemektedir. Fakat Türkiye'de koşullar Almanya'dan farklı olduğundan, egemen sınıf düzeyinde devlet olanakları sunularak yaratıldı. Ve başta ABD olmak üzere, emperyalizmin güdümünde üretildiğinden ona da sonuna kadar bağlıdır. Aynı zamanda ordu himayesinde geliştirildiğinden son derece de ordudur. Kısaca bu yeni yetme sınıf emperyalizmin ve 12 Eylül faşizminin gayrimişru çocuğu olarak dünyaya geldi.

Evren-Özal ikilisi esasta bu türeme sınıfın temsilcileri olarak arzi endam ettiler. Son cumhurbaşkanlığı seçimlerinde düzen içi muhalefet, Turgut Özal'ın seçilmesine bu noktada karşı çıkıyor. Özal, temelde bunların çıkarlarının temsilcisi olarak devletin başına getirildi. Bu durum egemen sınıfların diğer kanatlarını oldukça rahatsız etmektedir. Bu kesimin devlete tam hakim olması durumunda bırakalım yoksul kesimleri kurtarmayı onlara da yaşam hakkı tanımayacak karakterdedir. Egemen sınıfların diğer kanatları bunu iyi farkettilerinden, devleti tamamen ele geçirmesine fırsat vermek istemiyorlar. Ve bunların siyasal temsilcileri olan SHP-DYP ve diğer düzen için muhalif gruplar, bunun için mücadele yürütüyorlar. Rahatsızlıklarına kaynaklık eden asıl mesele budur. Yine bu sınıfın devlet dümenini tamamen ele geçirmesi halinde, hızla Türk egemenlik sınıfını ölüme götüreceğini de iyi görüyorlar.

Her ne kadar düzen içi muhalif kanatlar arasında yürütülen mücadelenin asıl nedenini bu oluşturuyorsa da; dışı vurumu Özal'ın cumhurbaşkanlığının meşru olup olmadığı şeklinde geliştiriliyor. Nedeni de emekçi kitlelere "demokrasi mücadelesi" şeklinde yansıtılmaya çalışarak, bilinçler karartılmak istenmektedir. Çünkü egemen sınıfların kendi aralarındaki çıkar mücadelesini doğru yansıtmaları halinde, halk gerçekleri daha doğru görebilecektir. Dolayısıyla

onun da kendi seçeneğini daha kolay dayatması kaçınılmaz olmaktadır.

Türk kapitalizminin tarihinde yaşadığı en derin ve köklü krizi, egemen sınıfların çıkar ilişkilerini cumhurbaşkanı seçiminde kendisini böyle ortaya koyarken, önümüzdeki dönemde daha da kapsamlılaşarak devam edecektir. Özal'ın temsilini yaptığı kesimler devlet olanaklarına dayanarak tam bir soygun düzeni kuracaklardır. Dolayısıyla diğerlerinin payı giderek düşecektir. Nitekim Özal'ın cumhurbaşkanı olur olmaz Yıldırım Akbulut'u hemen başbakanlığa ataması, durumun tamamen böyle olacağını göstermektedir. Akbulut, ipleri Özal'ın elinde olan tam bir kukladır. Bu kendisini hükümetin teşkilinde bile ortaya koydu. Daha önce oluşturulan bakanlar kurulu listesi ve yazılmış hükümet programı eline tutuşturuldu. O da bununla işe başladı. Dolayısıyla tamamen emirlerle icraat yapacağı açıktır. Yine Özal, orduyla tam bir uzlaşma içindedir ve emperyalizmin desteğine sahiptir. Kendi etrafını, ağırlıklı olarak ordudan olmak üzere, 12 Eylül zihniyetini taşıyanlarla dolduracaktır. Bununla 12 Eylül faşist anayasasını uygulayacaktır.

Bu durum egemen sınıflar arasında ikiliği giderek derinleştirecektir. Bu da, "Özal seçeneğinin cumhurbaşkanlığına kabul edilmemesi, iradeleri dışında da olsa, devlette -Türkiye Cumhuriyeti'nde- yeni bir durumun ortaya çıkmasına yol açıyor. Bu Türkiye Cumhuriyeti'nde ilk defa askersel bir konuma karşı, sivil bir konumun güç kazanmasına da götürür. İnönü devletçidir, ordudur; ama SHP'nin geleneğinde bu çok belirgindir; CHP'nde hakeza. Demirel de boyun eğmecidir, ama Özal'ın zayıflığını, 12 Eylül'ün zayıflığını iyi görerek, iyi değerlendirecek kendi seçeneklerini gündemleştirmektedir.

Bir avuç vurguncu dışında, yeni palazlanan işbirlikçi-tekelci ve de uluslararası tekellerin hizmetkârı kesimler dışında, Türkiye'de toplum bütünüyle bunlardan giderek uzaklaşıyor. Dolayısıyla toplum gücü; ister düzen içi muhalefet, isterse daha büyük potansiyel olsun, emekçilerin çıkışlarında ifadesini buluyor." (PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaş, Serxwebûn, Sayı 94)

Ashında egemen sınıflar arasındaki mücadelenin giderek çatışmalı bir sürece girmesi Türkiye'de halk muhalefetine kendi seçeneğini geliştirip, iktidar olma önemli bir avantaj sunacaktır. Yalnız burada Türkiye halkının öncüsü olması gerekenlere ciddi görevler düşüyor. Mevcut koşulları ve fırsatları iyi değerlendirip doğru bir çıkış yapmaları gerekmektedir. Eskinin o dar, sekter, demagojik ve esasta da Kürdistan'daki ulusal kurtuluş mücadelesiyle bağlantılarını doğru kurmazlarsa, gele-

ceğin çok daha kötü olacağını iyi görmek durumundadırlar. Zira egemen sınıflar arasındaki çatışmalı durum; her kesimin kendi çıkarlarını koruyup, geliştirmek için silahlı güçlerini oluşturarak seçeneklerini ortaya çıkarmasını zorunlu kılıyor. Bu temelde Türk ordusunun bütünlüğünde de fazla söz edilemeyecektir. Önümüzdeki dönemde, daha çok sözü edilen tarzda oluşumların meşruluk kazanma olasılığı oldukça büyüktür. Ters durumda varlık olma durumu imkansızlaşacaktır.

Zaten 12 Eylül faşizmi, koşullarında türetilen ve temsilini Özal'da bulan yeni asalak sınıf, böyle bir kara kuvveti önemli oranda oluşturmuş durumdadır. Ve bunun ana gövdesi de Kürdistan'da özel savaşı yürüten güçlerdir. Yeni oluşan bu ordu gücü; hizmetinde çalıştığı kesimlerin özellikleri olan lümpen, serseri ve sadist ruhlulardan oluşturulmuştur. Bu, özel savaşın ordu gücüdür. Ayrıca subayından erine kadar hepsi politize edilmeye çalışılıyor. Dolayısıyla da kendilerine kazandırılan kimlikle de olabildiğine saldırgan ve sadisttir. Bunun örneklerine Latin-Amerika'da rastlanmaktadır. Fakat "Türkiye'de ordu her şeyin üstündedir" felsefesi dikkate alındığında, Latin-Amerika örneklerinden daha tehlikelidir. Özellikle Kürdistan'da kurtuluş mücadelemize karşı kullanıldığından deney ve tecrübe de kazanmaktadır. İşte gelecekte en büyük telikeyi bu güç oluşturmaktadır. TC, Kürdistan'da darbe alarak ülkemizi kaybettikçe, Türkiye'yi kaybetmemek için bu güç devreye sokulacaktır. Dolayısıyla, Türkiye'de askeri darbelerin artık "emir komuta" zinciri içinde olma şansı yok denecek kadar azdır. Daha çok ordunun bu kanatlarının darbeleri biçiminde gerçekleşme şansı çok daha yüksektir. Ve her darbe belli bir sermaye kesiminin çıkarlarının temsilcisi durumundadır. Gerçi bu durum Türk Ordusunun oldukça teşhir ve tecrit edecektir. Fakat gerek düzen için muhalif kesimlerin bu çatışmalı durumundan yararlanması, gerekse halk muhalefetine kendi seçeneğini örgütleyip iktidara yürütmesi, ancak öncü olması gerekenlerin rollerini tam ve eksiksiz oynamalarına bağlıdır. Kürdistan halkı açısından kısaca çizilmeye çalışılan tabloyu sürekli lehlerine kullanmaları mümkündür. Dolayısıyla Türk egemen sınıflarının kendi arasındaki çatışmalı durumu avantaj sağlayacaktır. Zaten çatışmalı duruma gelmelerinin asıl nedeni de halkımızın PKK önderliğinde yürüttüğü kurtuluş savaşından kaynaklanmaktadır. Kürdistan, Türk egemenliğinin denetiminden çıktıkça bu çekişme ve çatışmayı derinleştiriyor. Ayrıca Kürdistan'daki ulusal kurtuluş savaşı sözü geçen Türk özel ordu birliklerine darbeler indirerek gelişimini sağlıyor. Dolayısıyla bu karakuvvet-

Devamı 16. sayfada

"Zulüm hayatta kaldığı sürece, insanlık yaralar almaya devam edecektir"

Merhaba sevgili Anna...
Acımasız kuralların çevrelediği bir ortamda güzel duyguları dile getirmek öyle kolay gerçekleştirebilecek bir şey değil. Bunu başarmak için yoğun bir şekilde beyin gücü harcamak gerekiyor. Beyin gücünün yarattığı bu değerleri yok etmek isteyenler her şeye acımasızca saldırıyorlar.

Bunlara karşı olduğumuzu, insanca yaşamak istediğimizi tüm dünyaya anlatmaya çalışıyoruz. İnsanlığa karşı görevlerimizi yerine getirdiğimiz için kimse bizleri suçlamamalı, suçlu muamelesi yapmamalı.

Zulüm karşısında her geçen gün insanlık büyük yaralar almaktadır. Zulüm hayatta kaldığı sürece insanlık bu yaraları almaya devam edecektir. Buna karşı koymak için dünyanın herhangi bir yerinde yaşamak hiç önemli değildir. Nasıl ki, Dollar'da en ufak bir düşüş veya yükseliş tüm kapitalist sistemi etkiliyorsa; dünyanın herhangi bir yerinde insanlık adına verilen kavga da o derecede tüm dünyayı etkileyebilmektedir. Bunu insanlar isterse yapabilirler. İnsanlık bugüne kadar neyi istedi de yapmadı?

Bizler de dünya ilerici insanlığının içinde gerekli yerimizi almak istiyoruz. Bunun kolay olmadığını da çok iyi biliyoruz. Biz bu yolda yürümeye başladığımızda kazanım elde etmek için bedel ödemenin gerekliliğini daha ilk adımlımızda anladık ve gördük. Bugün yargılandığımız mahkemede Kürt olduğumuzu söyledik diye ölüme mahkum edildik. Şunu tüm dünyaya duyurmanızı istiyoruz ki, bizler ortaçağ koşullarından sıyrılıp ilerici insanlığın seviyesine ulaşmak için son nefesimize kadar bu yolda koşacağız. Bunun için insanlarımız neler yapmıyor ki. Bunun için sevgili Anna, insanlar ölüyor. Her sabah uyandığımızda, burada birkaç insan kendini tüm insanlık uğruna feda etmiş oluyor. Ne de çok insan ölüyor, hiç düşündünüz mü?

İnsanlıkla oynanmaz. Bunu tüm zorbalar bilmeli. İnsanlıkla oynayanlar kendi yaşamlarıyla oynuyor demektir. Evet, insan insanlığına sahip çıkmazsa, onunla oynarlar, beş paralık ederler. Çünkü bunu yapmak isteyenler pusuda bekliyorlar. En ufak bir fırsatta insanlık, leş kargalarının istilasına uğrayabilir.

Bizlere gelince, sağlık yönünden hiç iyi değiliz. Bazı rahatsızlıklarla hala uğraşıp duruyoruz. Yetersiz beslenme, yetersiz yaşam koşulları bu rahatsızlıkları daha da katlanılmaz bir hale getiriyor. Büyük emekler sarfederek yaratmayı umduğumuz insanileştirilmiş yaşam ortamına da hala kavuşmuş değiliz. Bunun için çeşitli yerlere başvurularımız devam etmektedir.

Sizin gibi dostların destek ve yardımları ise bizleri çok sevindirdi. Moralimizi daha bir yükseltti. Bizi bu kavgaya daha sıkı sarılmaya yöneltti. Uzattığınız

dost elini güvenle sıkıyor ve sizlere teşekkür ediyoruz.

Size şimdilik yazacaklarımız bunlardır. Yeniden yazılabilmek dileğiyle hoşçakalın.

Mücadelenizde başarılar dilerim

Sevgilerimle
Ali Kastalması

"Sel olup taşmak istiyorum, o kızıl şafağa"

Merhaba kardeşim;
Nereden başlayıp, duygularımı nasıl dile getireceğimi bilemiyorum. Öyle bir haldeyim ki, bir çılgın olmak istiyorum. Öyle bir çılgın ki, Şanzelize'de ve dağlarımızın doruklarında yankı-lansın. Boşalmak istiyorum, ETNA kadar öfkeyle. Bir zılgıt çekmek istiyorum ki, kızıl-erkekli coşkuyla ve gururla halaylar tutulsun dört bir yanında ülkemin. Anamızın kanlı göz yaşları FIRAT ile akmak, sel olup taşmak istiyorum, o kızıl şafağa.

Sırtladım yükümü, Ağrı kadar ağır, Ağrı kadar yüce ve soylu. Verilmiş sözüm var, onu menziline taşımaya. İskeletim direği, kanım rengi olacak sancağımın. Ve sen taşıyacaksın, soylu ailemin asil ve yiğit çocuğu, onu yarınlarmıza.

Yüklüyüm.
Yüklüyüm sevdasıyla ülke-min. Bir kor parçası yüreğim, yanyor alev alev.

Yoktur aile töremizde ölüm-den kaçmak, onun her türünün üstüne üstüne yürümeyi, onu kovalamayı belledik. Yüce emeğiyle, fedakarlık ve alınteriyle yaratıldık, yetiştirildik anamızca. Sabır ve inatla büyütüldük amcamızca. Bir efsane tanıyorum tarihte. Kamo diye biri. Amcamız, anamız, ailemiz için o olmalı örneğimiz. Onların emeğini, fedakarlığını, Pavel Korçağın ruhuyla yanıtlayalım. Bize bağlanan umutlarını boşa çıkarmayalım, güvenlerine layık olmak, boyun borcumuz, insanlık görevimiz. Zira, onlardır varlık nedenimiz.

"Özgür yaşamda mutlu olunabilir"

Merhaba,
Sizlere bilmem nereden başlayayım, neyi anlatayım? Öyle çok anlatılacak şey var ki, yazıyla dile getirmek zor. Yanyana oturmak güzel; sıcak ama sınırsız sarılmalar, sohbetler, gülüşmeler ve halhatır sormalar daha güzel olacak değil mi? Hayır, hayır. Bu da az; çünkü, bir anlık veya saatleri dolduracak gün-boyu; bu da bir mutluluk değil. Bir açık görüşte ailelerin cezaevine gelişi, o güzelim çocuklar, analar, babalar, kardeşler, dostlar, arkadaşlarla beraber fotoğraf çekmek, oturup yemek yemek ne kadar güzel bilebilir misin?

Ama akşam oldu mu tutuklu arkadaşlardan, başkası görülmüyor. İşte bu gibi durumlarda az çok insan bununla da ama-

"İnanç ve umutla yaşıyoruz"

Zorla dalından koparılan bir çiçek gibi, ülkemiz topraklarından koparıldık. Rüzgarla beraber, başka ülke topraklarına savrulduk. Çağdaş gelişmenin bir ürünü olan ve bir kartal yuvasına benzeyen beton bloklardan,

Bu duygu, bu dilek, inanç, bu özlem ve hasretle yazıyorum sevgili kardeşim, mektubunun cevabını. Üst-üste, birer gün arayla aldım, senin ve amcamın-oğlu Adil'in mektubunu. Gark oldum, sevinç ve mutluluk denizinde. Tasam kalmadı artık senden bu tür mektuplar aldıktan ve sen gerçek benliğini bulduktan sonra. "Kardeşim ne oldu" diye gözüm kalmaz arkada ölürsem eğer. Kana kana içiyorsun içtiğim sevdâ şerbetini.

Evet kardeşim ve Adil, daha dün, öbür gün yürürken üstüne üstüne ölümün, yaşatmaya çalıştığımız yarınları yaratmamış; bu uğurda yapmam gerekeni dilediğimce yapamamış olmanın hüznüyle ilerliyordum. İlerlerken aç geçen günlerim, sizden, amcam ve ailemden aldığım güçle ilerliyordum. Aç ve uykusuz gecelerimde, gündüzümde, her nefes alışımında sizleri yaşıyordum. Yavaşlayan zayıf kalp atışlarımda yaşadım sizleri. Yavaş yavaş sönen gözferimle gördüm, ülkemin bir gelin gibi süslenmiş baharını. Gördüm, sevinç göz yaşları sel olmuş ANALARI. Ve onları yaşadım. Yaşadım, yumrukları arşı delen ülkemin delikanlılarını, genç kızlarını.

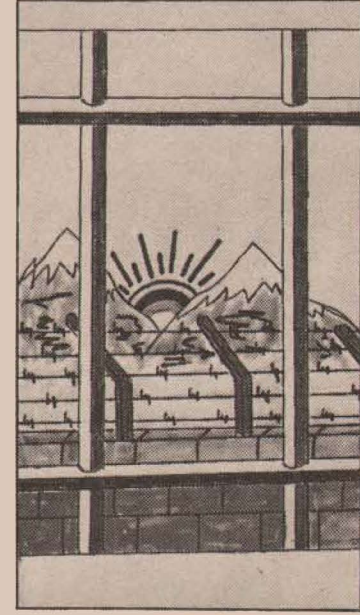
Nasıl yaşadım sanıyorsun onca günü, aç ve bitkin. O günler, mahpusu değil, bunları yaşadım işte! Bunları yaşayarak yürüdüm bilenmiş irademle. Bu günleri ve sizleri Hayri amca ve tüm yanındakilere müjdelemenin sevinci, onlarla kucaklaşmanın gurur ve onuruyla yürüdüm, sizlerin, amcamın ve ailemin selamlarıyla yüklüce. Sağlık ve mutluluk dilekleriyle

Alaaddin Aktaş
Aydın E Tipi Cezaevi

demir kafeslerden kurulu yeni tutsak evimize atıldık. Sizler gibi sürgün olarak.

Önce de tutsaktık; ama kendi ülkemizin havasını tenefüs ediyor, suyunu içiyor, topraklarımızda gezinebiliyorduk. Sabah "tatlı, tatlı" diye bağırarak çocuk sesleriyle uyanıyor, yine akşamı da sokaklarda oynayan çocuklarımızın çığlıklarıyla bitiriyorduk. Sürgün edildikten bu

"İnsan olan, kendisine harcanan emeğin karşılığını verir"

Merhaba.

Biliyorsun, çok iyi biliyorsun ki insanlarımızı hep sevdik-saydık, koruduk ve başımızın tacı eyledik. Bundan hiçbir zaman pişmanlık duymadık ve duyamayacağız da.

Fakat bugün sayfaları geriye doğru çevirdiğimizde kimi "dostlar" güvenimizi kötüye kullanmış, bizlere verilen sözler tutulmamış. Hani sözümüz, özümüz ve pratiğimiz birdi. Ne biçim söz, öz, pratiktir?

Diyeceğim şu: İnsan olan kendisine harcanan emeğin hakkını verir. Ulusal ve siyasal kimliği için mücadele eder. Gerçek olan, doğru olan budur. Bunun aksisi yalanlar üzerine kurulmuş ve

dık. Güzelim çocuklardan ayrı yaşamayı istemedik. Hayır, kesinlikle de istemeyeceğiz. Çünkü onlardan ayrı yaşayamayız. Onlar olmazsa bizler neyiz ki; yaşamayı onlarla tadalım. Olsun... kuru ekmek, soğanla olsun. Özgürce bu kuru ekmek ne kadar güzel olur bilir misin? Benim ülkemdeki güzellikleri, insanları, hiç ama hiçbir şeyle değiştiremem. Güzel annemin nasırlı elleriyle bulguru, mercimek çorbasını hiç değiştiremem.

Burada sonlamadan önce sizi ve tüm dostlarımızı tekrardan coşkuyla selamlıyor, saygı ve sevgilerimi iletiyorum. Mücadelenizde parlak başarılar diliyorum. Buradaki dostlar da hepinizi yürekle selamlıyor, başarıları diliyorlar. Halkımızın özgür olduğu güzel, neşeli ve üretken bir ortamın özlemiyle esen kalın.

Memduh Yunusoğlu
Diyarbakır

yana artık bunları da duyamaz olduk.

Kartal yuvasına benzeyen, yani tutsak evimizde çeşitli zorluklarla yaşam kavgasını sürdürüyor, özgür bir ülkeye kavuşabilmenin umudu, inancı ile yaşıyoruz.

Ülkemizden uzakta geçirdiğimiz bayramımızda, sizlerin de bayramını kutluyor, selamlarımızı yolluyoruz.

Yusuf Onat-Erkan Uzun
Eskişehir Özel Tip Cezaevi

sahtekarlıklarla dolu bir pratik olacaktır.

Bilesin ki, insanların güvenini, samimiyetini ve doğruluğunu kötüye kullanmak korkunç bir şeydir. Bilerek bu hareket tarzını benimseyen biri, özünde yaşamı kendisine zindan etmektedir.

Bazı "dost"ların dönüşsüz gidişlerini duyuyoruz. Bu bizi zerre kadar etkilemiyor. Sadece onların geri zekalığına yorumluyoruz.

UZAKLARA BAKIYORUM HÜSEYİN... HÜSEYİN DİYE...

Saat beş kırkbeş, bu kez güneşin doğuşunu değil parmaklıkların gometrisi arasında yapayalnız uzaklara, çok uzaklara bakıyorum.

"Kayıp giden o yıldızın adı neydi" deyişini anımsıyorum. Bak ezan sesleri yükseliyor beton duvarların dışındaki yaşamda.

Böylesi bir günün sabahında mı gömüldün bilinmeyen o İstanbul mezarlığına.

Oysa senin için; Dersim'e gömüldü demişlerdi. "Cenaze töreninde büyük kalabalık varmış, marşlar söylenip sloganlar atılmış ve altmış kişi tutuklanmış."

Hani sana da böylesi bir tören yaraşırdı ya ne yalan söyleyeyim. Aydın'ımızın yanında bir köşe kaptın diye mutlu sanmıştım seni.

Nereden bilecektim, Osmanlının başkentine kahpece gömüldüğünü, Söylediğin gibi, "Ağlamak ayıp değil, yaşam ağlatıyor" işte.

Evet dostum; Günlüğe düştüğün notu anımsıyorum. "Acı-tatlı olaylarla mücadele dolu onbeş yıllık yoldaşlık..." Satırların arkası gelmiyor yüreğim beynim benliğim isyan ekiyor Hüseyin... Hüseyin... diye

Hamili Yıldırım
Ağustos '89

Muhabirimizin, Kürdistan'dan henüz yeni gelen bir yurtseverle yaptığı röportajı yayınlıyoruz.

"Kürdistan'da her Kürt evi, PKK'nin bir cephesidir"

Soru: Geçici olarak röportajımız için size bir isim verelim. İsmiğiniz Heval olsun...

Heval: Ben sadece geçici olarak değil de sizinle uzun vadeli gerçek anlamda Heval olmak istiyorum.

Soru: Avrupa'ya niçin geldiniz? Bir de son dönemlerde özellikle mücadelenizin geliştiği yörelerden insanlar geliyor, siz bunu nasıl değerlendiriyor sunuz?

Heval: O zaman tanık olduğum olayları anlatmak istiyorum. İnanın ki yakalanmadığımız gün yoktu. Bir an da canımıza tak etti. Zaten düşman bunu bilinçli olarak yapıyor. Yeter ki yurtdışına çıkalım diye. Düşman, ARGK saflarına katılmayalım diye pasaportlarımızı en kısa sürede hazırlıyor. İnanın ki, kardeş, ben geçici gelmişim. Burası, bize vatan olmaz. Şimdiden ülke özlemine çekiyorum. Allahın ve APO'nun sayesinde, yılların intikamını, barbar Türk devletinden alıyoruz. Bugün artık inanıyoruz ki, halkımız bağımsızlığına kavuşacaktır.

Soru: Heval Kürdistan'daki son gelişmelerin halk üzerindeki etkisi nasıldır?

Heval: Kürdistan'daki son gelişmeler, 7'den 70'e herkesi sevindiriyor. Size birkaç örnek vereyim: Son komutanlar toplantısında aldıkları kararla, büyük asker gücü yığıldı; "Cudi kısıldı; büyük hareket başladı, başlayacak" diyorlardı. Tüm köylüler, şunu diyordu: "Vallahi tek bir asker bile geri dönmez." Ve sonunda da "aradık taradık bulamadık" dediler. Halbuki bu operasyonda en büyük darbeyi onlar yediler. Hatta kahvelerde herkes garsona oğlum çaylar benden, yine bizden iyileri (ARGK gerillaları) varmış." Böylelikle çayları her gün be-deva içiyorduk.

Yine bir gün 3 cemse dolu kontr-gerilla ve hemşire köye geldiler. Kadınları zorla kontrol ettiler. Çünkü birçok kadının kocası dağdadır. Tabii köylüler, hemen arkadaşlara haber verdiler. Cemseler köyden çıkarken arkadaşların pususuna düşerler. İnanın ki tek bir tanesi bile kurtulamadı, tümü imha edildi. Tüm köylü, öylesine sevinçliydi ki, anlatılması mümkün değildir.

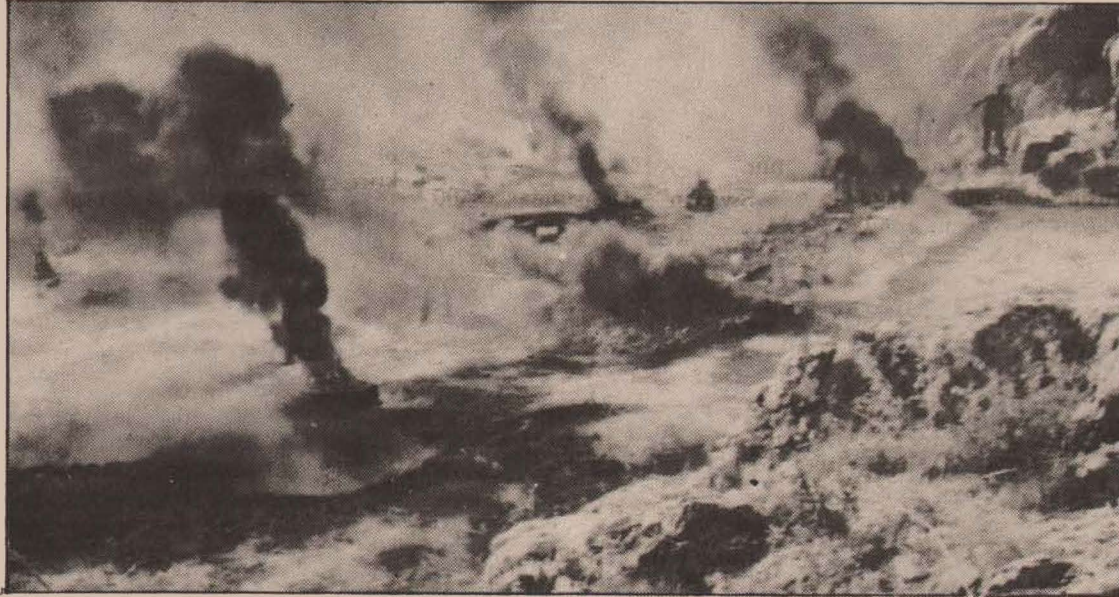
Bugün, Şırnak, Silopi, Cizre, Nusaybin, Hebler, Botan vb. alanlarda Türklük ve Türkçe geçerli değildir. Buralarda bizimkilerin otoritesi geçerli. Bir yabancı gürdü mü, bizimkiler hemen kimliğini soruyorlar. Benim de bir sefer kimliğime baktılar. ARGK gerillaları 15.7.89 günü İpek Yolu'nu tam 24 saat denetimlerinde tuttular. 18 özel tim elemanı esir alındı. Bu esnada Şıxo ile Silo adındaki ajanlar da cezalandırıldılar. Yani anlayacağınız bizim için her gün bayramdır.

Soru: Düşman cephesinde durumlar nasıldır? Karşılaş-

tığınız ilginç olaylar oldu mu?

Heval: Köy korucuları, bir grup arkadaşı görmüş ve doğru karakola gelip haber vermişler. Karakol komutanı da askerleri çağırarak korucuyu güzel bir dayaktan geçirmiş. Komutan korucuya "Ulan o... çocuğu biz canımızı pazarda mı bulduk, APO'cuları gördüysen ne olmuş yani. Ben de onları her gün görüyorum, köyün hepsi APO'cu, devleti koruma, senin gibi hayvana mı kalmış?"

Bir olay daha anlatayım: Yurkardan gelen emire göre Karakol Komutanının dağda operasyona çıkması gerekiyordu. Neyse komutan da yanına Kürt asıllı askerleri yalnız alarak emir gereği dağda bir tur atıyor. Bir grup arkadaş da bunları görüp el sallamış. Komutan Kürt askere, "Baksana oğlum, sizinkiler sana el sallıyor, sen de sallasana..." Böylelikle Kürt asker de arkadaşlara el sallamış ve ardından hiçbir vukuat yoktur" rapor edilerek operasyon sonuçlandırılmıştır.

Soru: Halk ARGK'yi destekliyor mu?

Heval: Kusura bakmayın bu sorunuzu ilginç buluyorum. Halk kendi çocuklarının ekmeğini bile ordumuza veriyor. Durumu biraz iyi olan herkes iki kleş alıyor; birini arkadaşlara birini de dar gün için yanında saklıyor. Kürdistan'da her Kürt evi PKK'nin bir cephesidir.

Soru: Düşman kayıplarını sürekli az gösteriyor. Sizce bu ne kadar doğrudur?

Heval: Ölenlerin sayısını saymakla ne ben bitirebilirim ne de sizin defteriniz yeter. Ama yine de aklımda tuttuğumu belirtiyim:

1) 2.8.89 tarihinde Cudi'de 3 gün 3 gece çatışma devam etti. Bu çatışmada iki arkadaş şehit düştü. Ama 80 asker öldürülmüştü. Tüm askerlerin cesetleri cami avlusundaydı. Hepsini tek tek saydım. Bu olay, Virandin köyünde olmuştur.

2) Ben babamın tedavisi için Mardin hastanesine götürdüm, ama Türk askerlerinin yaralılarından dolayı hastanede yer kalmamıştı.

3) 23.8.89 tarihinde Serê Kanîye (Akarsu)'de bizimkilerle

Türk ordu sürüsü arasında çatışma çıktı. 1 köy korucusu, 1 asteğmen, 12 asker ve 2 özel tim öldürüldü. Hiç basına yansımadı. Leşlerini kimse görmesin diye, özel helikopterlerle taşıdılar, ama gördük ve saydık.

4) Bir küçük kıza sarkıntılık yapmak isteyen 9 Türk askerine, aralarındaki bir Kürt askeri engel olmak istemiş, ama bir hayli dayak yemiş. Bu arada kaçan küçük kızın çığlıklarını arkadaşlar duymuş olmalı ki, tüm askerlerin etrafını sararak "teslim ol" çağrısı yapmışlar. Askerlerin tümü teslim olmuş. Kürt askeri olayı arkadaşlara anlatmış. Arkadaşlar da 9 askeri kurşuna dizmişler. Kürt askere de karakola vermek üzere bir pusula vermişler. Pusulada "Halkımızın namusuna el atmanın cezası idamdır" diye yazmışlar. O Kürt askeri şimdi Diyarbakır hapisanesinde tutukludur.

5) Kürtlere kötü laf atan 4 Türk askeri, askerliğini yapan 4 Kürt tarafından kurşuna diziliyor. Şimdi bu 4 asker de Diyarbakır hapisanesinde yatmak-

tadır.

6) Kurban bayramında tutuklularla görüşmek isteyen aileler ile askerler arasında 12 saate yakın taşlı-sopalı kavga çıktı. Ailelerden 6 kişi yaralanırken askerlerden de 100 kişi yaralandı. Diyarbakır hastanesinde yaralılardan yer yoktu. Basın ne kadar yazmasa da düşman kayıplarını ne kadar gizlese de bu olayların duyulmaması mümkün değildir.

Soru: Çevrenizde dininize bağlı ve KDP'li biri olarak tanınıyorsunuz. Oysa, röportajımız boyunca anlattıklarınızı başka biri dinlese, sizin PKK taraftarı olduğunuzu veya en azından PKK propagandası yaptığınızı düşünecek öyle değil mi?

Heval: Ben dinime sadık biriyim ve müslümanım. Evet doğrudur, ben KDP'liyim. Babam da KDP'lidir. Ama ben asla gerçekleri inkar edemem ki. Gerçekleri söylememek, yalan söylemek dinimizce haramdır. Ben, size gördüklerimi anlattım; hatta az bile anlatmışımdır.

Soru: O halde, PKK'nin mücadelesini siz nasıl yorumluyor sunuz?

Heval: Ben KDP'nin Şeriat için savaştığını biliyorum. O Irak Kürdistan'ı için savaşıyor. PKK, Türkiye Kürdistan'ı için savaşıyor, yani üzerinde yaşadığım topraklar için, benim için de savaşıyor. Ben elbette Kürtler'den ayrı düşünemem. Gerçekten Kürdistan tarihinde PKK gibi düşmanı dize getirecek bir parti görmedik. Hatta bizim oradaki subaylar şunu söylüyor: "Eğer PKK bize karşı böyle savaşıyor, iki sene sonra biz bu toprakları terk etmek zorunda kalacağız".

KDP'nin niçin savaştığı konusunda beni daha iyi aydınlatınız. Barzani'nin durumu ortada. Halepçe'de binlercesi katledildi, Sadece ağladık. Onlar otonomi için savaştılar, hiçbir sonuç elde edemediler. Allahın ve PKK'nin sayesinde düşmana vuruyoruz, taşıyoruz. Bir sorunumuz oldu mu arkadaşlar çözüyorlar, günlerimiz, örf ve adetlerimizce yapıyor. Sokakta "Biji Kurdistan" diye bağırıyoruz. Yani anlayacağınız, otonomiyi PKK'nin sayesinde çoktan almışız!

van ise M. Emin ile sırt sırta vererek kahramanca bir mücadeleye veriyordu. Tüm halk alana toplandı. Canilerin halkı da taraması sonucu 7 kişi yaralandı. Halk, taşlarla düşmana saldırıyordu. M. Emin şehit düştü. Berivan yaralı haliyle bağırıp slogan atarak son mermisine kadar savaştı. Berivan şehit düşerken halkın içindeki bir genç, bir askerin üzerine atlayarak silahını kaptı onları hemen taradıktan sonra kendisini tekrar halkın içine attı. Halk, onu saklayıp kurtardı. 350 köylüyü gözaltına alıp götürdüler. Bir cemse yanıyordu ve 8 asker de yerde uzanıyordu. Daha sonra 4 tanesi ölmüştü. Halkın direnmesi sonucu öbürgün şehit arkadaşlarımızın cesedini vermek zorunda kaldılar. Berivan'ın cenaze törenine 5000 civarında kitle katılmıştı. Düşman kitleyi zorla dağıtmak istedi. Ancak, halk düşmana, taşla karşılık verince inanın ki, Allahtan, halkın mezara koyduğu çiçekler üç metre yükselmişti. Zaten burjuva basını da "Cizre 4 dağ içinde, bir mezar var göl içinde" diye yazmıştı.

Cizre'de tüm dükkanlar kapandı. Cizre halkı birbuçuk ay radyo ve televizyon açmadı. Kimse 3 ay süreyle düğün yapmadı. Anlayacağınız Berivan için Cizre'de genel bir yas ilan edilerek hayat durdu.

Soru: Berxwedan aracılığı ile iletmek istediğiniz bir mesaj var mı?

Heval: İlk söyleyeceğim şey; biz Başkanımızın sayesinde göz, kulak ve dil sahibi olduk. Ben Başkan APO için Allah'tan daima duacıyım.

Avrupa'dakiler için söyleyeceğim tek şey; Kürdistan için herkes çalışmalı. Berxwedan gazetesini Kürdistan'a daha fazla sokmalısınız. Bu konuda zayıfsınız. Bundan sonra sırtımızı kimse yere getiremez.

Tüm gördüğüm Kürdistanlıların Başkan APO'ya ve yurtseverlere selamları var. Tümünüze selamlar ve teşekkürler.

4.9.1989

BERXWEDAN Abone fişi

Adı, Soyadı:
Adres:

6 Aylık

Almanya içi:
DM 30 ☐
Almanya dışı:
DM 35 ☐

1 Yıllık

Almanya içi:
DM 60 ☐
Almanya dışı:
DM 70 ☐

Abone hesap numarası:

Bfg. - Bonn
Konto Nr.: 1205242100
BLZ: 380 101 11

Yazışma adresi:

Feyka-Kurdistan
Postfach 15 31
5300 Bonn 1

NOT: Bu fişi doldurarak ödeme makbuzu ile birlikte yukarıdaki yazışma adresine postalayınız.

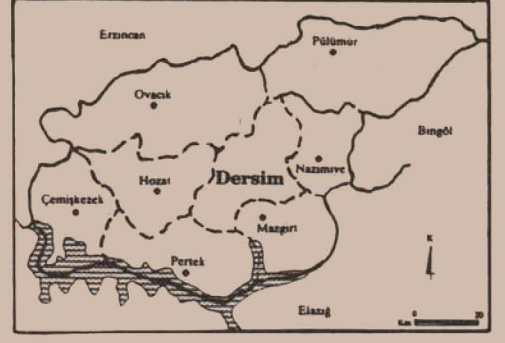
ADIM ADIM KÜRDİSTAN

Sömürgecilere geçit vermeyen Kürdistan'ın gümüş kapısı

D E R S İ M

(Tunceli)

- II -

COĞRAFİK KONUMU

Çok elverişli bir coğrafyaya sahip olan Kürdistan ülkesi, halkımızın direnerek kendisini günümüze kadar getirmesinde ona önemli bir avantaj sunmuştur. İşte Kürdistan geneli için geçerli olan bu özellikler, onun bir parçası olan Dersim özgülü için de geçerlidir. Dersim'in bu elverişli coğrafyası son tarihlere kadar halk isyanlarına-direnışlerine muazzam bir avantaj sunarak adeta direnişin bir kalesi olmuştur. Savaş elverişli bir stratejik alan ve coğrafyaya sahip olmasındandır ki, bugün düşmanın en çok özel savaşı uyguladığı alanların başında gelmektedir.

Eyalet olarak ülkemizin kuzey-batısını oluşturmaktadır. Dersim'i tümüyle içine alır. Bu alanı temel alarak, kuzeyde Erzincan'ın engin dağlarından başlayarak Tercan kazasını içine alıp, Karasu'yu takip ederek Kemah, İliç, Kemaliye kazalarına kadar uzanır. Batı kısmında ise Sivas'ın Koçgiri, Divriği, Zara, Ümraniye kazalarını içine alır. Malatya'nın kuzeyinin bir kısmını, Arapkir, Hekimhan kazalarını içine alır. Yine Elazığ'ın kuzeyini, Eğin kazası (Barajı) ve çevresini takip ederek Karakoçan kazasına kadar dayanır. Dersim'in doğusunda Bingöl'ün Kiğı, Solhan ve Karlıova kazaları üzerinden Muş ilinin kuzeyindeki Varto'ya kadar dayanır. Yine Bingöl dağlarından Erzurum'un Palandöken dağlarına, Çat, Tekman ve Hınıs kazalarını da içine alan stratejik ve elverişli bir coğrafyaya sahip olan alanı içine alır.

Dağları: Ortalama olarak 2500-3000 metreye kadar varan dağları ile Dersim alanı boydan-boya sıradağlar, tepelikler ve engebeli bir coğrafyaya sahiptir. Dağların dorukları yükseklikleri nedeniyle yaz ve kış mevsimleri karlarla örtülüdür. Munzur ve Mercan dağları Eğin dağlarına hemen hemen özdeş olup aynı özelliktedirler. Bu dağlar; Kiğı, Mazgirt, Nazmiye, Pülümür, Ovacık, Kemah ve Eğin mıntıklarını tamamen birbirine bağlayarak, Dersim merkezini kuşatırlar. Bu dağlarda Eylül, aralık aylarından bahara kadar geçiş tehlikelidir. Çünkü bu dağlar, sarp ve engebeli oldukları gibi, bir de karla kaplanırlar. Diğer yandan yerleşim birimlerine de uzak düşmektedirler. Bu nedenle, yöre halkı yaklaşık 6 aylık bir süre bu geçitleri kullanamaz. Geçit vermeyen engin dağları dar ve stratejik boğazlara sahiptir. Bu nedenle geçiş, eskiden yapılan geçitlerden yolculuk yapılarak aşılr. Pülümür'den Eğin'e kadar çok yüksek ve sarp araziye sahip olan dağlar batıdan doğuya doğru bazı yerlerin dışında geçit vermezler. Ağaçur Boğazı'ndan Sivas-Koçgiri mıntıkasına, Kemah'taki Ziyaret Boğazı'ndan Kemah'a, Merdiven Geçidi'nden Erzincan'a, Awa Ger'den Erzincan merkezine, Mercan Boğazı'ndan Kismıkora'ya, Mahmunut'dan (Pülümür dağları ve Tanze Geçidi) Erzurum'a gidilir. Bu geçitler çok engebeli ve sarpıtır. Özellikle Mahmunut Geçidi eski yıllarda kervanların konaklamaları için oluşturulan yerler, tarihi eserleriyle önemlidir. Yine Merdiven Geçidi oldukça sarpıtır. Eski tarihlerde yaya geçidi için 100 ayaklı merdiven yapılarak geçişe elverişli hale getirilmiştir. Boğaz bu merdivenlerden adını almıştır. Yine Munzur nehri güzergahı, Laç Vadisi ve Harçık Çayı boyu yerler geçit sağlamada zorluk çekilen alanlardır. Buralar dağların yüksekliği ve kışın soğukluğunda yağın karın uzun süre yerde kalması nedeniyle çıplaktır. Meşe ve ardıç ağaçlarının yanı sıra bitki örtüsü genellikle geven otlarıyla kaplıdır. Göçer sürüleri için geven bulunmaz bir bitkidir. Munzur sıradağları; Keban, Çemişgezek ve Ovacık'tan Pülümür'e kadar uzanır. Bu sıradağlar Erzincan ve Dersim arasında bir sınır oluştururlar.

Munzur Dağı'nın en yüksek noktalarından Zeranik ve Ziyaret tepeleri 3200 metreye kadar yükselirken, Koyê Ger 2900 metreye ve Mercan Tepesi ise 3100 metreye kadar yükselir. Yine diğer tepelerinin yüksekliği de yaklaşık olarak bunlara yakındır.

Tujik Dağı, batı Dersim mıntıkasının kuzey doğusunda Ağdat ve Lertik mıntıkları üzerinden Munzur dağlarına kadar, kısmen ormanlarla örtülü, kısmen de sarp, uçurumlu ve heybetli bir dağdır. 2400 metre yükseklikte olup etrafında birkaç mezar ve ortasında çok büyük kayalar vardır. Bu kayaların dibinde ise, ağzı andıran derin ve aralıklı bir baca bulunur. Etrafında siyah kömürle sönmüş görkemli taşlar bulunur. Sultan Baba Dağı diye de anılan Tujik Dağı, diğer bir adıyla Yılanlıdağ 2210 metre yükseklikte, ormanla örtülü, Eğin ve 2950 irtifalı Hosta dağlarına kadar uzanan, yazın sürülerin yayılmasına elverişli kükürt ve kaplıcaların da bulunduğu bir dağdır.

Nazimiye yakınlarındaki Hıdır Dağı 2400 metre yüksekliğinde Munzur Dağları'na yakındır.

Mahmunut Dağı, doğu ve batı

Dersim'i ayıran Kutu Dere vadisiyle birleşir. Mahmunut Dağı oldukça sarp ve ormanlıktır. Erzincan'a giden yolu kapatan çığların düştüğü bu dağda, her türlü yabani hayvan barınır.

2400 metre irtifalı Zel ve Düzgün Dağları Dersim'in doğu kesiminde en yüksek dağlardır. Eski mezarların çokça bulunduğu sarp, çetin arazili, Haydaran ve Yusufan aşiretlerinin üzerinde bulunduğu vadilerle engebeliidirler.

Hozat merkezinin güneyinde bulunan 1400 metre yükseklikteki Er Mustafa Dağı ormanlık ve çevresi ovadır.

Hozat-Ovacık arasında 1700 metre yükseklikte olan Bilgeş Dağı ormanlık Sovge Dağı'na uzanarak derin Kakber Vadisi'ni oluşturur.

Yine Hozat mıntıkasından Koyê Sipi, Sarı-Saltık, Petek'te Ninik (Kızıl-Dağ) dağları bulunur.

Sivas'ın doğusunda 3500 metre yüksekliğinde ve Erzincan'ın güneyinde Munzur silsilesiyle birleşen Koşe Dağı bulunur. Karasu boyunca bir duvar teşkil eden bu dağın bitişiğindeki 3150 metrelik Eğri Pınar ve 3200 metre yükseklikteki Koç-Gölbaşı dağları birbirine bağlı ormanlık ve derin vadiler oluştururlar.

Kuzeydoğuda Malatya üzerinden uzanan ve Toros sıradağlarının devamında yükseklikleri 2000 metreye varan Karaoğlan, Hazar Baba, Mudar dağları bulunur. Bu dağlar, güneybatıdan kuzeydoğuya doğru meyillidir.

Bu önemli dağlar dışında bir de Baskil Dağı vardır.

Vadiler: Bölge coğrafyasında bulunan dağlar ve su kaynaklarının aşındırdığı yataklar engebeli vadilerin oluşmasına yol açmıştır. Bu vadilerden en önemlileri Kutu Dere, Munzur ve Ali Boğaz vadileridir.

Kutu Dere Vadisi, Pülümür ve Dersim merkezine kadar uzanır. Harçık suyu boyu oluşan Kutu Dere Vadisi'yle bütünleşen birçok küçük vadi de bulunur. Dersim isyanı dönemlerinde Karsan vb. aşiretler bu vadinin yakınında otururlar.

Munzur Vadisi, Dersim merkezinde Ovacık üzerinden, Torna'ya kadar uzanır. Meşhur Laç Deresi, Kutu Dere'den Munzur Vadisi'ne kadar gelerek birleşir.

Dersim bölgesinin batı kısmında Çemişgezek'te Koçan, Şemkan ve Resikan aşiretlerinin barındıkları yer Ali Boğaz Vadisi'dir. Bu da Kutu Dere ve diğer vadiler gibi sarp kayalık, orman ve mağaraların bulunduğu bir konumdadır.

Ormanları: Dersim coğrafyasının %12'lik bölümü ormanlık arazidir. Mazgirt, Pertek, Çarsacak, Ovacık dağlarının yüksek dorukları hariç, diğer alanların büyük bölümünü meşe, merx, söğüt vb. ağaç çeşitlerinden oluşan ormanlar oluşturur. Bu ormanların en önemlileri Hozat-Ovacık arasındaki Kahraman (Belges), Çemişgezek'in kuzeydoğusunda Kakber. Mihsar ve kuzeydoğuda Sofke ormanlarıyla birleşerek geniş bir alanı kaplar.

Dersim merkezi, Mazgirt bölgesinin kuzeyinden Nazimiye'ye kadar yer-yer açık da olsa, yine de sık ormanların bulunduğu bir yerdir. Halvori-Venk, Deşt, Demenan, Haydaran Kutu Dere'ye kadar olduğu gibi ormanlarla örtülüdür.

Ormanların bulunduğu yerde her türlü yabani hayvan bulunur. Ayı, yabani domuz, geyik, kurt, tilki, tavşan gibi hayvanların yanı sıra, keklik ve her türlü kuş da bulunur.

Nehir ve Irmakları: Alanın dağlık ve ormanlık olması ve yine kış mevsiminin yoğun karlı geçmesi sonucu, ilkbahar aylarında adeta her dere, nehir ve ırmak yatağı büyük su kabaırlarıyla dolup taşar. İlkbahar mart-nisan aylarına kadar tümüyle her tarafa sel ve su akıntılarının uğultularıyla geçer. Yine özellikle bu alan dağlarındaki su kaynakları ve akan şelalelerin coşkunluğu ve uğuldayan sesleri insanı derinden etkileyen doğal güzelliktedir. Dağlık ve ormanlık alandaki soğuk su kaynakları, yabani hayvanların barınmasını ve aynı zamanda dünyaca meşhur tatlı su balıklarının yetişmesini olanaklı kılar. Yine bu su kaynaklarının çevresi ve akıntı yatakları boyunca binbir renk ve güzellikteki çiçekler güzel bir görüntü sergiler. Munzur Suyu ve diğer sularla ondört çeşit alabalık yetişir.

Bu dağlarda çıkan sular birleşerek büyür ve bölgede en önemli nehirler oluşur. Karasu, Munzur, Harçık, Peri ve Murat bölge sınırları içindeki en büyük nehirlerdir. Bunlar dağda karların erimesiyle ilkbaharda geçit vermezler, yazları ancak bazı noktalardan geçit verirler.

Karasu Nehri Erzurum'da Kızılkilise ve Hasankale civarındaki dağlardan çıkarak Mama Hatun mıntıkasındaki dağlardan kaynakları birleşip, Pülümür sınırlarındaki sularıda alarak Dersim'in kuzeyinden geçer. Sansa Boğazı'ndaki Keçelan, Balaban aşiretleri toprakların-

dan munzur dağlarının kuzeyindeki Kulabyan, Kucikan aşiretlerinin yerleştikleri alan ile Kemah Boğazı'ndan batıya uzanır. Dersim'in batısını takip ederek Eğin boğazı'ndan Hostabeli dağlarına ve ordan da Çemişgezek üzerinden Keban'a akar. Murat Nehri ile birleşerek Fırat Nehri'ni oluşturur. Pek geçit vermeyen bu nehir, Dersim'in batı ve kuzeyinde adeta sınır oluşturur.

Bölgedeki diğer büyük suların biri de Munzur Nehri'dir. Ovacık yakınındaki Munzur Dağı'nın eteklerinde Kırk Çeşme'den doğan Munzur Nehri, Ağaçur boğazlarından gelen suları da alarak Dersim merkezindeki Pah (Harçık) Çayı'yla birleşir. Mazgirt, Pertek arasından geçen Peri Suyu ile birleştikten sonra Elazığ'a bağlı Kürdemlik mıntıkasında Murat Nehri'ne akar.

Munzur'a karışan Harçık Çayı, Pülümür dağlarına doğarak Kırmızı Köprü, Kutu Dere ve Dersim'de Munzur'la birleşir. Peri Çayı ise, Kiğı'da doğar; Nazimiye-Karakoçan arasından, Mazgirt'e bağlı Peri mıntıkasında Munzur Nehri'ne katılır.

Dersim beldemizin coğrafik koşulları, geçmişte ve günümüzde, direnişe büyük olanaklar sunan bir elverişliliktedir. Dersim isyanı döneminde, sömürgeci işgal güçlerin komutanları, doğa koşullarına karşı büyük zorluklarla karşılaştıklarını, isyanın bastırılmasında ya da Dersim'in teslim alınmasında bu durumun kendileri açısından büyük bir dezavantaj oluşturduğunu, birçok vesilede dile getirmişlerdir.

Artık geçit vermeyen Dersim'in her tarafında bir de, sömürgeci düşmana geçitleri mezar eden Halk Kurtuluş Ordumuzun gerillaları var.

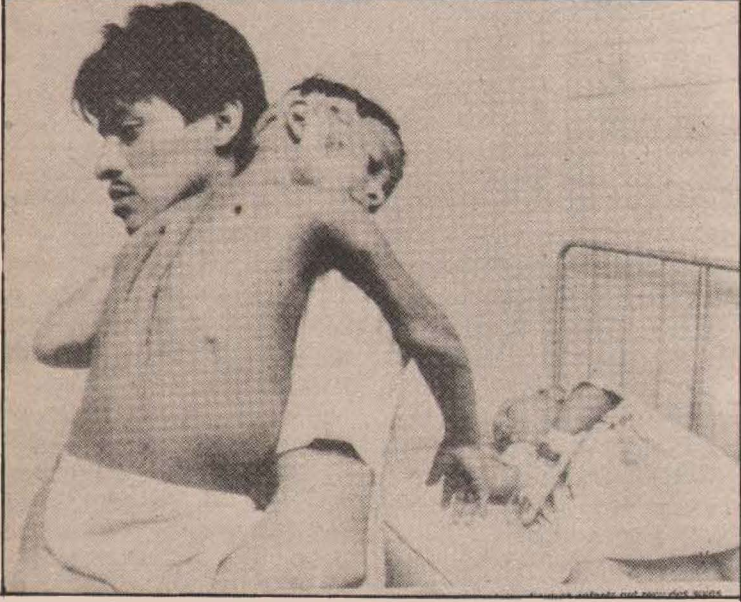
İKLİMİ

Karasal iklimin hüküm sürdüğü Dersim bölgesinde, yazları sıcak ve serin geçerken, kışları ise soğuk ve kar yağışlıdır. Pertek ve Mazgirt alanında sınırlı da olsa ılıman bir iklim görülür. Alanı çevreleyen yüksek dağların tepelerine kar erkenden düşer. Yağışın en bol olduğu mevsimler ilkbahar ve kış mevsimleridir. Altı ay kış, altı ay yaz iklimi yaşanır. Yazları çok sıcak ve kurak geçer, yağış az olur. Yine Keban Barajı'nın yapımı sonucu başta Mazgirt ve Pertek olmak üzere, sınırlı da olsa diğer bölgeleri de etkileyen ılıman bir iklim hüküm sürer.

DEVAM EDECEK

FMLN GERİLLALARI BAŞKENT SAN SALVADOR'DA

**"Kazanacaklar veya ölecekler,
ama onlar hiçbir zaman geri çekilmeyecekler"**

Uçak bombardımanı sonucu yaralanan El Salvadorlu çocuklar.

Baştarafı 1. sayfada
nelinde yeni yerleşim alanlarını ellerinde bulundurmamakla birlikte, başkent işçi ve memurların oturduğu yoksul mahalleleri de denetimlerine geçirdiler. Başkent sokaklarında çok şiddetli çatışmalar olmaktadır. Gerillalar başkent sokaklarında mevziler kazıyorlar. Ve düşmanın motorize araçlarının ilerlemesini durdurmak için barikatlar kuruyorlar. FMLN'nin askeri komutanlarından Facundo Guardado, "Biz her gün biraz daha ilerliyoruz. Başkent cephemizin odak noktası durumuna geldi. Ve amacımız ele geçirmektir. Bunun ne zaman olacağını bilmiyorum. Ama zaman bizim lehimize işliyor. Askeri planda olduğu kadar, politik planda da gelişmeler bu yönlüdür. Cumhurbaşkanı ve bütün hükümetin yanında gitmesi gerekecektir. Biz kazanacağız, çünkü halkın yardımını alıyoruz. Yine gençler savaşa katılmak için her gün saflarımıza katılıyorlar" şeklinde açıklama yaptı.

FMLN gerillaları Başkanlık Sarayı'na bir kilometre kadar yaklaşmış durumdadırlar. Sarayın çevresine mevziler kazdıkları da gelen haberler arasındadır. Ayrıca karanlık bastıktan sonra gerillalar, yeni mahallelere ele geçiriyorlar. Gündüzleri ise ilerlemelerini durdurarak, ellerindeki mahallelerde yerleşim hazırlıklarını sürdürmektedirler. Yine çatışma mevzilerine hızla ulaşmak için gerillalar, otobüs, minibüs vd. kara taşıtlarından yararlanıyorlar.

Hükümet kuvvetleri ise, gerillaların elinde bulunan mahalleleri uçak ve helikopterlerle yoğun şekilde bombalıyorlar. Bombalamalar sonucu yüzlerce sivilin öldüğü bildirilmektedir. Yoğun bombalamanın halka verdiği zarardan dolayı Nikaragua Devlet Başkanı Dainel Ortega, El Salvador hükümetinden bombalamayı derhal durdurmasını istedi. Hükümet salt bombalama, katliam ve cinayetler işleyerek halkı sindirmeye çalışmıyor. Savaş psikolojik yönleriyle de yürütmektedir. Elinde bulunan radyo istasyonundan sürekli, "Se-

nin yoldaşların sinek gibi ölmekte ve şeflerin nerede, seni bırakıyorlar. Gerillalar savaşıyor, kumandanlarınız nerede?" gibi çağrılar yaparak gerillaların teslim olmaları isteniyor. Bu çağrılar ne kadar da Türk sömürgecilerinin çağrılarına benziyor. TC'de sürekli, "APO Şam'da lüks villasında kırmızı mercedesle dolaşıyor. Lüks içinde yaşıyor. Sen dağda sıcak bir çorba bile bulamadan savaşıyorsun. Devletin uzattığı eli tut ve gel teslim ol" demektedir. Burada karşıdevrim güçlerinin yürüttükleri özel savaşın tek merkezden yönlendirildiği iyi anlaşılıyor. Ki bu merkez ABD emperyalizminin askeri karargahı olan Pentagon'dur.

ABD kuklası hükümetin bütün katliam ve imhalarına rağmen, halk kararlıca FMLN'yi desteklemektedir. Hatta hükümeti oluşturan ARENA partisi öyle tecrit ve izole olmuş ki, diğer burjuva partileri tarafından bile desteklenmiyor. Bu partiler, ateş kesin ilan edilmesini ve FMLN ile barış görüşmelerine oturulup barışın sağlanmasını istemektedirler. Fakat ABD emperyalizmi, karşıdevrimci özel savaşı daha da tırmandırmak için daha önce yaptığı yıllık 85 milyon dolarlık yardıma ek olarak, günde 1,4 milyon dolarlık yardım yapmaya başladı.

Özel savaşın bütün komplocu karakterine rağmen, FMLN ve El Salvador halkı, savaşıp kazanmaya kararlıdır. Esir alınan bir grup FMLN gerillası "Kazanacaklar veya ölecekler, ama onlar hiçbir zaman geri çekilmeyeceklerdir" diye haykırıyorlardı. Bu haykırış bir zaman Kübalı devrimcilerin "Ya özgür vatan, ya ölüm" şiarını anımsatıyor.

Devrimci saldırılarını yoğunlaştıran FMLN güçleri, El Salvador gerici hükümetinin yakında devrileceğini iyi görmektedirler. Bu yüzden iktidar olmanın hazırlıklarına da başladılar. Bunun ilk ve tarihi adımı olan geçici hükümeti ilan ettiler. Bu temelde zafer, FMLN önderliğinde savaşan El Salvador halkının olacaktır.

Doğu Almanya'da ortaya çıkan bazı yeni gelişmeler ve sonuçları

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde Honecker'in parti ve devlet başkanlığı görevlerinden istifa etmesi ve yerine Krenz'in seçilmesiyle yeni gelişmeler ortaya çıktı. Ülkede reform yanlısı gruplar kitle gösterilerini daha da arttırırken, Doğu Almanya'dan Batı Almanya'ya göç de devam etti. Bu gelişmeler ortamında Komünist Parti Merkez Komitesi'nin yaptığı toplantıda önemli kararlar alındı. Alınan kararlar gereği: Toplantı özgürlüğü yasası, örgütlenme özgürlüğü yasası, ceza yasası, basın yasası, seçim yasası gibi temel yasalar ivedilikle hazırlanacaktır. Ve bu yasaların hazırlanması için çeşitli komisyonlar kuruldu.

Ayrıca Sosyalist Birlik Partisi'nin polit-bürosunun bütün üyeleri toplu istifa etti. Daha önce 21 kişiden oluşan polit-büronun üye sayısı 11'e indirilerek seçim yoluyla yeniden oluşturuldu. Yeni polit-büroda 4 eski üye yerlerini korurken, 7'si yeni kazanan üyelerdir. Yine hükümet istifa etti. Yeni hükümeti kurmakla Hans Modrow görevlendirildi. Modrow kuracağı hükümete parlamentoda bulunan 4 muhalefet partisinden de bakan alacağını belirtti. Böylece bir koalisyon hükümeti kuracağını ifade etti.

Merkez Komite toplantısında alınan diğer önemli bir karar da, değişen koşulları dikkate alarak, partinin program ve tüzüğünün yeniden incelenmesi ve gerekli değişiklikler temelinde hazırlaması oldu. Bu taslaklar, 15-17 Aralık 1990 tarihinde yapılacak olağanüstü parti kongresinde ele alınacaklardır.

Merkez Komite toplantısından sonra yapılan açıklamada; Sanat özgürlüğünün sağlanacağı ve sahneye piyes koyma tamamen sansürün dışına çıkarılacağı belirtildi. Ayrıca hiçbir kısıtlamaya gidilmeden, her Doğu Almanya vatandaşı yılda 30 gün istediği ülkeyi ziyaret edebilecektir. Bu kararın açıklanmasından sonra, milyonlarca Doğu Almanya vatandaşı Batı Almanya'ya akın etti. Yaklaşık 4-5 gün içinde 3 milyon kişi Batı Almanya'yı ziyaret etti. Fakat beklentilerin tersine bunların içinde ancak 8 bin kadarı Batı Almanya'da kalmak için yetkililere başvurdu. Diğerleri akşam tekrar evlerine döndü. Bu da başta Alman emperyalizmi olmak üzere emperyalist çevreleri şaşkına çevirdi. Çünkü onlar Doğu Almanya'nın boşalacağını sanıyorlardı. Hatta daha önce Batı Almanya'ya göç etmiş Doğu Alman vatandaşlarının tekrar ülkelerine dönmeleri kuvvetli bir olasılıktır. Bu yüzden Doğu Almanya yetkilileri, gelenlerin zorluklarla karşılaşmalarını için tedbirler alıyorlar.

Yine bu süreçte Doğu Almanya kitle gösterilerine sahne oldu. Gösterileri reform yanlısı gruplar düzenledi. Göstericilerin talepleri esasta daha çok "reform

Peter Mladenov

ve serbest seçimlerin" yapılması yönündedir.

Namibya tarihinde ilk kez yapılan genel seçimler SWAPO'NUN ZAFERİYLE SONUÇLANDI

Namibya tarihinde Birleşmiş Milletler denetiminde ilk genel seçimler yapıldı. Namibya daha önce İngiliz emperyalizminin sömürgesiydi. İngilizler Güney Afrika'da beyazlara dayanan ırkçı bir yönetim oluşturur. Güney Afrika Cumhuriyeti'ndeki beyazlar İngiliz sömürgecileri tarafından buraya götürülürler. Burada nüfusun yaklaşık %5'ini oluşturuyorlar. Geriye kalan nüfusun %95'i siyahı yerlilerden oluşur. Fakat yerlilerin hala kendi ülkeleri üzerinde hiçbir hakları yoktur. Her şey emperyalizme dayanan beyazların elindedir. Bu temelde oluşturulan ırkçı rejim, özelde Güney Afrika halkına, genelde ise Afrika halklarına baskı uyguluyor ve yoğun sömürü gerçekleştiriyor. Bu temelde ırkçı Güney Afrika rejimi çağımızın en gerici ve saldırgan rejimidir.

İngilizlerin 74 yıl önce Namibya'dan çekilmeleriyle, ülke Güney Afrika ırkçı rejiminin sömürgesi haline getirildi. Namibya halkı bu iki sömürgeci gücün varlığını tanımadı. Hep direnerek savaştı. Fakat geri ekonomik yapı ve aşiret-kabile örgütlenmelerine dayanan çok geri sosyal özelliklerinden ötürü bağımsızlığını kazanamadı. Ayrıca Atlas Okyanus'a olan uzun kıyısının taşımacılıkta sağladığı kolaylığın yanı sıra; balıkçılık ile zengin yeraltı madenleri olan elmas, kurşun, çinko, uranyum, altın ve gümüş de sahip olunca, emperyalistlerin yüklenmelerine maruz kalmaktadır. Yine 823 bin 144 metre karelik geniş topraklarına karşılık, 1986 sayımlarına göre nüfusu ancak 1 milyon 204 bin kadardır. Bütün bu olgular sömürgecilerin Namibya'nın işgal edilmesine kolaylıklar sağlamaktadır.

Ülke tarihindeki bu olumsuz gidişat bundan 23 yıl öncesine kadar dayanır. Sonraki süreçte halk SWAPO (Güney-Batı Afrika Halk Örgütü) önderliğinde Güney Afrika sömürgeciliğine karşı silahlı mücadeleyi başlattı. Uzun süreli halk savaşı yöntemiyle göre savaşan SWAPO, halkı sömürgeciliğe karşı örgüt-

Geçtiğimiz günlerde diğer sosyalist ülkelerde bazı gelişmeler yaşandıysa da kayda değer olanı Bulgaristan'da gerçekleşti. 35 yıldır parti genel sekreterliği ve devlet başkanlığını yürüten Todor Jivkov, görevlerinden ayrıldı. Yerine Peter Mladenov getirildi.

Mladenov göreve geldikten sonra yaptığı açıklamada; "Reformların ancak sosyalizm çerçevesi içinde ve sosyalizm adına, sosyalizm yolunda gerçekleşebileceği"ni söyledi. Peter Mladenov, reformlar sorununa yaklaşımında daha itinalı davranıyor. Daha etkin ve dinamik programdan yana gözüküyor.

leyerek savaştı. Sömürgeciler, emperyalizm ve bölge gericiliğine dayanarak en vahşi katliamlar geliştirmesine rağmen, sonunda Namibya halkının özgürlüğünü tanımak zorunda kaldılar. Ve sorunun çözümü için başta SWAPO olmak üzere, halkın öz örgüt temsilcileriyle görüşmeyi kabul ettiler. Uzun görüşmeler sonucu varılan anlaşma gereği yapılacak seçimle 72 kişilik bir parlamento oluşturulacaktır. Bu parlamentonun asıl görevi; Namibya anayasasını ve seçim yasasını hazırlayıp kabul edecektir. Görevini 1990 Nisan ayına kadar sürdürecektir. Uzun süreli parlamentonun Nisan ayında yapılacak yeni seçimlerle görevi tamamlanacaktır. 1990 Nisan'ında yapılacak seçimler sonucu sömürgeci Güney Afrika güçleri de Namibya'yı terk edeceklerdir. Böylece Namibya toprakları bağımsızlığına kavuşacak ve halkı özgürlüğe gerçek adımı atmış olacaktır. Tabii bunun böyle olması ırkçı Güney Afrika yönetimi yapılan anlaşmaya uymasıyla mümkün olabilecektir. Aksi halde bazı kompolar geliştirilerek anlaşmayı sabot ederse; savaşın yeniden başlamasına neden olacaktır. Nitekim kendi uşaklarını da seçime sokması ve Namibya'daki gericiliğe dayanarak her zaman komplo geliştirmesi olanaklıdır. Fakat bu koşullar da doğsa sonunda zafer Namibya halkının olacaktır.

Yapılan anlaşma gereği seçimler, Birleşmiş Milletler gözetiminde 11 Kasım Cumartesi günü başladı ve oy verme işlemi 5 gün sürdü. Seçimlere irili-faklı on örgüt veya parti katıldı. Yapılan sayım sonucunda SWAPO kullanılan oyların %57'sini alarak büyük bir zafer kazandı. ırkçı rejimin desteklediği ve ülkedeki 80 bin kişilik beyaz azınlığın örgütü olan "Demokratik Turnhalle İttifakı (DTA)" oyların % 25'ini alarak büyük bir hezimetini yaşadı. Böylece liderliğini Sam Nujama'nın yaptığı SWAPO, parlamentoda büyük bir çoğunluğu elde etti.

Metelokên Kurdî

Ne dixwim gêlazan, ne didim hevrazan!

ÇAND • PÎŞE • TORE — KÜLTÜR • SANAT • EDEBİYAT

KÜRT DİLİ VE BAZI ÖZELLİKLERİ

Bilim adamları ve düşünürler, dilin herhangi bir sosyo-ekonomik sistemin ürünü olmadığını belirtirler. Bir ulusun düzeni ne olursa olsun, o ulusun sahip olduğu dilin temel iskeleti, sürekli onun ana yapısını korur. Aynı şekilde ulusun tüm bireylerinin hizmetinde varlığını sürdürür. Dil, ekonomik sisteme bağlı olmadığı gibi bir üst yapı kurumu olarak da kabul edilemez.

Toplumlar tarihi boyunca, halklar her aşamada özel bir dile sahip olmuştur. Tarihin geçmiş aşamalarında ve günümüzde, düzenlere bağlı olmaksızın ulusların dili bağımsızlığını ve devamlılığını korumuştur. Alt-üst oluş süreçlerinde ve oluşturulan yeni sistemlerde, hukuk, sanat, felsefe, din vb. gibi üst yapı kurumları, kendi öz dinamiklerine bağlı olarak değiştirilir ve sisteme uydurulur. Fakat diller temel anlamda, olduğu gibi kalırlar.

Dil, herhangi bir toplumsal sınıfın, bireyin ve grubun malı değildir. Çünkü dil, toplumun tüm bireylerinin birbirleriyle anlaşabilme aracıdır. İnsanlar bu araçla konuşur, yakın veya uzaktan haberleşirler.

Yine dil, herhangi bir devlet ya da hükümete de bağlı değildir. Bir ulus ister devlet sahibi olsun, isterse de bağımlı olsun, yine de bağımsız ve özel bir dile sahiptir. Bazı ulusların, esir ve somurge olmalarına rağmen ve dilleri resmen tanınıp kabul edilmediği halde, bağımsız ve özel bir dilleri vardır. Bilimsel zorunluluğun en doğal yansımasıdır bu gerçek. Öyleyse, bir ulusun dili ile düzeni, devleti veya hükümeti arasında temel bir bağlantı yoktur.

Ancak, halkların geçirdiği uzun tarihi dönemler süresince, sahip oldukları dilleri donmuş ve değişmez bir formu da korumuş değildir. Bunun daha iyi anlaşılması için, dilin bazı temel nitelikleri üzerinde durmak gerekir.

Her dilin temel bir kelime hazinesi vardır. Yine kelimeler arasında da temel bir düzen bulunur. Kelimeler bu düzen temelinde dilin heceleme sistemi bağlantısını oluştururlar. Bu kelimeler rastgele değişiyor, ancak görev ve eylemlerine uygun bir tarzda sıralanarak söz dizimini oluştururlar. Sonuçta, iki özellik yani heceleme sistemi ile söz dizimi beraber dilin kural ve esaslarını, yani gramerini oluştururlar.

Öyleyse, herhangi bir milletin temel gereksinimlerine ve sosyal-siyasal olanaklarına denk düşer şekilde, bazı gramer kural ve tarzlarında, yine kelimelerde bir dizi değişim ve gelişmeler olabilir. Bir yandan dilin kelime hazinesi yavaş yavaş zenginleşirken, bir yandan da dilin kendisi zariflik, sadelik, ahenk ve akıcılık kazanır. Diğer yandan da, dilin grameri iyice analiz edilir ve kontrolden geçirilerek devamlı geliştirilir. Dil bilimi açısından sistemleştirilir ve düzenlenir. Böylece dilin lehçe ve şiveleri arasında da yakınlaşma, giderek tanımlaşma ve genel doğal

bir birlik meydana gelir. Bundan dolayı da, tarihin her döneminde çok yoğun insan ve halklar ilişkileri ortamında, her dil diğer dillerden, özellikle komşu olanlarından kelime almak ve vermek durumundadır. Bu zorunlu bir alışveriştir. Fakat, zorunlu olmayan ve birtakım tarihi, politik ve sosyal nedenlerle bir dilin içerisine girmiş bulunan fazla-lıkların da atılması ve dil hazinesinin arındırılması, temizlenmesi gerekir.

Tüm bunlara rağmen, bir dilin temel kelime hazinesi ile gramer yapısı, asla ortadan kaldırılamaz ve yok edilemez. Ama bunun için o dilin sahibi olan ulusun yaşaması gerekir. Eğer bir ulus tamamıyla asimile edilmemişse, ya da yok edilmemişse, dili de hiçbir zaman ortadan kaldırılamaz. Hatta onun yazı ve okuma dili olarak kullanılması da yasaklanamaz veya önlenemez. Çünkü dil her şeyden önce bir ulusu oluşturan etmenlerden bir tanesidir. O ulus var oldukça, dili de varlığını sürdürecektir.

KÜRT DİLİ VE YAYILMA ALANI

Dil sorunu üzerine ileri sürülen düşünceler bilimsel çerçevede içerisinde olmalıdır. Geri kalmış ve sömürge ülkelerde ya da faşizmin egemen olduğu ülkelerde, kültür ve dil sorunlarında da, bazı bilim ve mantık dışı ya da şovenist teori ve düşünceler ortaya atılır. Sanki bunlar bilimsel gerçeklermiş gibi, baskı ve zorbalıkla uluslara kabul ettirmek istenir.

Bütün eski halklar gibi, Kürt halkının da bağımsız ve özel bir dili vardır. KÜRTÇE olan Kürt dili de, Kürt ulusu gibi yaşamaya devam ediyor.

Kürt ulusu tarihi kökeni olarak Hindu-Avrupa halklarının (Aryen) bir kolu ise, o zaman Kürt dili de bu familyaya aittir. Ari dilleri familyasından olan Kürt dili ile diğer Ortadoğu halklarının, öncelikle de İranî kavimlerin dilleri arasında çok yakın ilişkiler ve etimolojik akrabalıklar ve dolayısıyla kelime alışverişi vardır. Bunun dışında Kürtçe, tamamen bağımsız yaşayan ve özel kelime hazinesi ile gramere sahip olan bir dildir.

Bütün dünya dilleri, aynı zamanda birtakım lehçe ve yöresel şivelere sahiptirler. Kürt dilinin de lehçeleri ve her lehçenin de özemsiz şiveleri vardır. Fakat bu olay son derece doğaldır.

Kürdistan adlı vatanın üzerinde yaşayan halkın diline Kürtçe denilir. Kürt halkı genel bir belirleme ile şu topraklar üzerinde yaşamaktadır:

Kürdistan ülkesinin sınırları kuzeyde Erzurum, Kars ve Urmiye Gölü'ne; doğuda Urmiye

Gölü'nden Zaxros dağlarına paralel olarak İran denizine; güneyde İran denizinden Zaxros dağlarının batısına; Zaxros dağlarına paralel olarak eski Babil şehirlerine, Bağdat'a; Dicle nehrinin doğusundan batı yakasına geçerek Süleymaniye, Musul ve Kerkük'ü sınırları içine alarak batıya yönelen bir çizgi ile Suriye'nin kuzeydoğu bölgesi Halep'ten İskenderun'a; batıda İskenderun'dan Maraş, Malatya, Sivas, Erzincan ve Dersim'den Erzurum'a dayanır. Bu toprak parçası Kürtler'in üzerinde yaşamış olduğu ve halen de yaşamakta oldukları ve Kürtçe'nin konuşulduğu temel bölgedir.

Kürt dili üzerine araştırmacılar ve bilim adamları pek çok görüşler ileri sürmüşlerdir. Kürtçe'nin tarihsel bir sürece sahip, ari dil grubunun temiz ve bağımsız, kendine has özellikleri ve tarihi çok eskilere dayanan bir dil olduğunu belirtmişlerdir. Kürtçe'nin düzensiz ve kurlsız olmadığını vurgulamışlardır.

KÜRT DİLİ'NİN DÜNYA DİLLERİ ARASINDAKİ YERİ VE LEHÇELERİ

Kürtçe, Hindu-Avrupa dilleri içinde doğu dil grupları içinde yer alır. Bu gruplar içinden de İran dil grubundandır. Paştu, Beluci, Pers ve Tacik dillerine daha yakındır.

İran dil grubu demek, Farsça demek değildir. Çünkü İran dil grubu içinde Farsça dışında başlı başına başka diller de vardır. İran dil grubu Kuzey Hint dil grubuna daha yakındır. İran dil grubu da, kendi içinde doğu ve batı dilleri olarak ayrılır. Kürtçe batı İran dilleri içinde yer alır. Batı İran dilleri de kendi içinde güney-batı ve kuzey-batı dilleri şeklinde ayrılır. Güney-batı İran dilleri Farsça ve Tacikçe, kuzey-batı İran dilleri ise Kürtçe, Hazar ve Beluci olarak ayrılır.

Bugün Kürtçe en az 20 milyon insan tarafından konuşulmaktadır. Geçmiş çağlarda konuşulan eski Avesta dili, Kürtlerin eski dilidir. Avesta, zerdüşti dininin kutsal dili idi. Ama zamanla bu Kurdi olarak anılmıştır.

Kürtçe dili bünyesinde çok çeşitli lehçeler mevcuttur. Bunlar az veya çok bazı özgün karakteristik gruplar biçiminde ele alınabilir. Lehçeler arasında farklılıklar vardır. Bazı durumlarda ayrı lehçeleri konuşanlar aralarında yeterince anlaşmakta zorlanırlar.

Kürtlerin 2/3'ü Kurmanci lehçesi ile konuşur. Orta-Kuzey-Batı Kürdistan'da bulunan Kürtlerin büyük bir çoğunluğu, Doğu Kürdistan'da bulunan Kürtlerin önemli bir bölümü, İran-Azerbaycan'ında bulunan

Kürtlerin tümü, Sovyetler Birliği'nde bulunan Kürtlerin tümü, Güney Kürdistan'da bulunan Kürtlerin üçte biri, özellikle Musul ve Hewler (Erbil) çevresinde bulunan Kürtler- ve Güney-Batı Kürdistan'da bulunan Kürtlerin tümü Kurmanci lehçesi ile konuşur.

Kürdistan'ın güney parçasında Suleymani (Şehrîzor) çevresindeki Kakay, Zanganeban ve Bajılan Kürtleri, yine Doğu Kürdistan'da Kermanshah, Mehabad ve Sanandej çevresindeki Kürtler Soranî lehçesi ile konuşurlar.

Soranî'den ayrı olarak, Lor ve Bextiyar Kürtleri de Feylî (Lorî) lehçesi ile konuşurlar.

Ayrıca Kuzey-Batı Kürdistan'da Zazî (Dinbilî, Dimilî) lehçesi konuşulur. Zazî lehçesi Diyarbakır, Erzincan, Bingöl, Elazığ, Urfa ve Dêrsim bölgelerinde konuşulur.

Lehçeleri kısaca şöyle toparlayabiliriz:

1- KURMANCİ

a) Kuzey-Batı Kurmanci'si: Kuzey ve Kuzey-Batı lehçeleri Kurmanci olarak adlandırılıyorlar. Ancak Güney'de bulunan bazı aşiretler de vardır ki, bunlar da kendilerine Kurmanc ve lehçelerine Kurmanci diyorlar.

Kuzey-Batı Kurmanci lehçesi Erivan, Barukli, Ağrı Dağı çevresinde, Doğubeyazıt, Urmiye, Şemdinli, Hakkari, Mardin, Urfa, Diyarbakır, Botan'ın tümü, Behdînan bölgesi, Erzurum çevresi, İç-Anadolu bölgesi çevresi ve Güney-Batı Kürdistan'da konuşulur. Kuzey-Batı Kurmancisinde bazı şiveler de mevcuttur. En önemlileri şunlardır: Cizîrî, Torî, Efrînî, Botanî, Sincarî, Bahdînanî, Şikakî.

b) Güney-Batı Kurmanci'si: Zap ve Şirvan suları çevresinde kalan bölgelerden Kermanshah çevresine kadar konuşulan şivelere Güney-Batı Kurmanci'si denilir. En yaygın şiveler Mukrî, Sîneî, Silêmanî ve Soranî şiveleridir.

Güney-Batı şiveleri genellikle Soranî lehçesi adıyla bilinirler. Gerçekte ise Soranî güney Kurmanci gruplarından sadece bir şivedir. Bu gruba dediğimiz gibi Mukrî, Silêmanî (Şehrîzor), Sîneî ve bazı diğer şiveler de girmektedir.

2- LORİ (FEYLİ)

Güney-Doğu lehçesi: Senne bölgesinin güneyinde ve Senne, Kermanshah ve Xaneqin arasında bu lehçe konuşulur. En yaygın şiveler Lîricî (Lakî-Lektî), Kul-yafî, Kahhurî, Parawandî, Kermanshahî ve Lorî şiveleridir. En yaygın şive Lorî olduğu için, bu

gruba Lorî lehçesi veya çoğunlukla Feylî Kürtleri tarafından konuşulduğu için Feylî lehçesi de denilmektedir.

Güney-Doğu şiveleri olan Sîneî, Kermanshahî ve Lekî yeni Farsça'ya yakınlıkları ile bilinirler.

Ancak bu lehçe grupları söz hazinesi ve fonolojik (ses ve ses gruplarının kelime anlamı bilimi) alanlarında dikkate değer bir ayrılık ortaya koymuyorlar. Özellikle gramatik karakter ve yazım alanında birbirlerine çok bağlı oldukları görülüyor. Hatta geçmiş zaman formları oluşturulduğunda geçişli fiillerde oluşum ve durum aynılık teşkil ediyor. Güney lehçelerinde sadece pasif fiilin kökeninde ayrılıklar bulunur. Bu da, Güney lehçelerinde Suffiks'in (son ek) sık sık tekrarından ileri gelmektedir. Tesbitlere göre bu, bunların özellikle de Soranî'nin Goranî'den etkilenmesinden ortaya çıkmıştır.

3- GORANİ

Orta-Doğu Kürdistan'da Şirvan suyunun doğusunda, Hevreman bölgesi, Afganistan'ın bazı bölgeleri ve Xorasan'da konuşulur. En yaygın Hewremanî, Kandulayî ve Gewramî şiveleridir.

Goranî genel olarak Güney ve Güney-Doğu Kürdistan'daki şivedir. Bu lehçe ayrı ayrı ada bölgelerde konuşulur. Birbirinden toprak olarak da ayrı konuşulan bu bölge şivelerine genel olarak Goranî veya Maşo lehçesi denilir. Tahminlere göre tarihte bu lehçenin yayılma alanı çok geniştir. Fakat şimdi Hewreman bölgesinde, Kermanshah'ın batısında dağlık Dalehû kenti çevresinde ve birbirinden ayrı noktalarda konuşuluyor. Çoğunlukla Hewreman bölgesinde konuşulduğu için bazen bu lehçeye, Hewramanî lehçesi de denilmektedir.

4- ZAZİ (DINBİLİ, DIMİLİ)

Dêrsim, Elazığ, Bingöl ve Siverek bölgelerinde konuşulur. Kısaca sadece Kuzey-Batı Kürdistan'da bu lehçe ile konuşulur. En az üç vilayet temel alınabilir. Başta Dêrsim denilen bölgede, Tunceli-Erzincan-Elazığ ve Bingöl'de, yine az oranda Diyarbakır çevresinde, Siverek ve Mutki'de Zazî konuşulur. Ancak Bitlis'e bağlı Mutki çevresinde çok az bir kesim tarafından konuşulur. Bir ada gibi alanda Mutki çevresinde konuşulan Zazî, diğer bölgelerden çok farklıdır.

Zazî lehçesi, kendine özgü ve temizdir. Diğer Kürt lehçeleri ile benzerliği epey uzaktır. Fakat yine de elde bulunan veriler, Zazî'nin Goranî'ye yakın olduğunu ortaya koymaktadır. Hatta birbirlerine çok yakındırlar. Tarihte Kelhor Kürtlerinin konuştuğu Kelhorî lehçesinin özünde Zazî lehçesi olduğu ve zamanla

isim değişikliğinin ortaya çıktığı da iddia ediliyor.

Yine Zend adıyla bilinen şivenin de Kurd diline ait olduğu ortaya konulmuştur. Hindistan'da yaşayan ve Sînd ile Belucistan bölgelerinde bulunan Kürtler de, Brahoî şivesiyle konuşuyorlar. Brahoî, Deravîdî lehçesine bağlıdır ve Hindistan'ın orta ile güney bölgelerinde konuşulur. Deravîdî lehçesinin de Kürt dili lehçesi olduğu söylenir. Bu lehçe okuma ve yazım alanında da kullanılmaktadır.

DİL, EĞİTİM VE KÜLTÜR

Kürdistan'da hakim olan eğitim ve kültür, sömürgeci egemen ulusların çıkarlarına hizmet eden sömürgeci eğitim ve kültürdür. Kürdistan ulusal gerçeğini yoketmeyi amaçlayan, bireyi emeğine, halkına ve ülkesine karşı yabancılaştıran, şoven Türk, Arap ve Fars milliyetçiliği temelinde geliştirilen sömürgeci eğitim ve kültür politikası, Kürdistan'da geniş mali kadro ve kurumsal olanaklara sahip olup, düşünen kesim üzerinde hemen hemen hakimiyet kurmuştur. Bu politika özünde sosyal, ekonomik ve siyasal sömürgeciliği, beyin ve davranış alanında tamamlamaya dayanır.

Kürt kültürü ve dili, çeşitli halkların birikimi üzerinde, uzun bir tarihi süreç içinde güçlü bir şekilde oluşmasına rağmen; siyasal, ekonomik ve kurumsal desteğe dayanmadığından, gelişmeden kaldı.

Kürt insanlarına; şovenist sınırlar dahilinde "tek ulus, tek dil" ülküsünü gerçekleştirmek amacıyla, başından beri okullarda egemen ulusun tarihi, dili, edebiyatı ve sanatı özümleştirilmeye çalışılır. Eğitim kurumları bu amaçla açılmış kişiliksizleştirme yuvalarıdır. Amaç; sadece asimilasyondur.

Egemen ulusun diliyle yapılan eğitim ve kültür sömürgeciliği, Kürt dili ve kültürü üzerinde amansız bir baskı mekanizması kurmuştur. Kürtçe ile okuma-yazma, Kürt tarihini, edebiyatını, sanatını araştırma ve yayma özellikle Kuzey'de tamamen yasaktır. Binlerce yıllık halk tarihimizin birikimi olan ve dünya halklarının bile taktirini toplayan zengin müzik ve folklor değerlerimize sahip çıkılırken, Kürtçe ile en ufak bir müzik yayınına da olanak verilmez. Tüm dillerde müzik yayını yapılır, ama 20 milyon insanın kendi dili ile, kendi sanatını işlemesine izin verilmez.

Ulusal kurtuluş olmadan dil ve kültürün kurtulabileceğini, bu amaçla sömürgeci egemenlikler altında Kürtçe eğitimi savunan anlayışlar gerici niteliktedir. Çünkü, Kürt dilinin düzen içinde geliştirilmesi ve okur-yazar dili haline getirilmesi için bir ilkokul kurma olanağı bile yoktur. Ama buna rağmen, Kürtçe'yi öğrenme ve okur-yazar dili haline getirme mücadelesi bireysel planda da olsa verilmeli ve koşulların olduğu her alanda Kürtçe hitap edilmelidir. Yanlış olan, Kürtçe'yi öğrenmek, okur-

yazar dili haline getirmek değildir; sömürgeci düzen koşullarında "Kürtçe eğitim" isteme görüşleridir.

Ulusal bağımsızlık gerçekleştiğinde, Kürtçe mali, kurumsal ve kadrosal imkanlara kavuşarak hızla gelişecektir; temel iletişim ve kültür birikimi aracı olarak dünya dilleri arasında gerçek yerini alacaktır.

Egemen ülkelerin sınırları dahilinde sürdürülen yayın faaliyetleri bugüne kadar anarşik ve karmaşık yapısının yanında, bütün ulusal değerlerinden yoksun bırakılmak istenen Kürt halkının somut sorunlarına yer vermeden eksik olarak sürdürüldü. Bu eksikliği salt hakim sınıfların ırkçı, baskı politikaları temelindeki etkenle açıklamak yetmiyor. Bu temel etkenin yanısıra Kürt problemi konusundaki kayıtsızlığı, tali faktörünü de görmek zorunluluğu vardır. Hakim sınıfların zoraki yasak ve tabuları elbette çok kötüdür, ancak bunlara şartlanmak çok daha kötü bir durumdur. Çağımızda egemen ulusların hakim sınıfları, büyük bir ulusu diliyle, kültürüyle, tarihiyle inkar ediyor ve imha etmek istiyorlar.

Kürt dilini ve kültürünü geliştirmek için her çeşit kurumsal faaliyet zorla yasaklandığından, şimdiye kadar bu uğurda yapılan faaliyetler çoğunlukla kişisel çaba ve yeteneklerle sınırlı kalmıştır. Sömürgeci egemen sınıfların iddialarının aksine, dilimizin güçlü bir yazı dili, derinlik ve lirik üsluba sahip olduğu yürütülen belli çalışmalar sonucunda ortaya konulmuştur.

Fakat günümüzde açık ki Kürt dili ağır baskılar altındadır. Geçmişten beri süregelen bu durum nedeniyle Kürtçe'nin bünyesinde birçok yabancı kelime ve terim mevcuttur. Ancak bu durum Kürt dilinin bağımsız olmadığına gerekçe değildir. Günümüzde dünya dillerinin tümü teknik ilişkiler sonucunda birbirinden etkilenmektedir. Başka halkların dillerinden kelimeler Kürtçe'ye girerken, Kürdistan'ın özgür ve bağımsız olmaması durumu, Kürt dilinin bölgeler arası değişmesine yol açmaktadır. Özellikle asimilasyonun daha da geliştiği alanlarda dil kozmopolitizmi ortaya çıkmıştır.

Doğu Kürdistan'da Kürtçe'nin bir Fars şivesi olduğu propagandasıyla Kürtler sürekli asimile edilmeye çalışılmıştır. Kürt dili devamlı yasaklanmıştır. Kürt dilinin yazı dili haline gelmesi bu şekilde engellendi. Kuzey Kürdistan'da asimile çabaları ta Selçuklular döneminden beri devam ediyor. Cumhuriyet döneminde asimile politikaları hızlandırıldı. Kürt halkı tamamıyla inkar edildi. Kürt dilinin bir yazı dili olması bir tarafa, konuşma dili olarak bile yasaklandı ve konuşanlar cezalandırıldı. Bu halen de tüm hızıyla devam ediyor. Güney parçalarında ise, özellikle dinin etkisiyle Kürtler Araplaştırılmak tehlikesini yaşıyor, yaşıyor. Araplar da Kürt dilinin kullanımına izin vermiyor, yasaklıyor.

Bu politikalar zafer kazanmış değildir, ancak başarısız oldukları da söylenemez. Özellikle Kürdistan'ın sınır kesimlerinde yaşayan Kürtlerin belirli bir bô-

lümü Türkçe'yi, Arapça'yı ve Farsça'yı öğrenerek Kürt olmadığını söylemektedir.

Sömürgeci devletler Kürt dilini yok etmek için, tüm uluslararası sözleşmelere aykırı olarak, çabalarını şiddetle devam ettirmektedirler. Tüm bunlara rağmen, Kürtçenin bozulmasına veya bağımsız dil olma özelliğine zarar verdirilememiştir. Kürtçe son yıllarda, Kürt aydınları tarafından yazı dili haline getirilmekte ve bu yönlü çalışmalar gelişmektedir. Kürt dili için bu durum olumlu bir gelişmedir.

KÜRTÇE NASIL YAZILIYOR?

İslamiyetten önce Kürtlerin özel bir alfabesi vardı. Bugün bazı Yezidi Kürt aydınları bu alfabe ile okuyup yazabilmektedir. Fakat, tarihi anlamı bir yana, artık bu ilkel alfabenin üzerinde ısrar etmenin hiçbir nedeni yoktur.

Günümüzde, özellikle Kuzey Kurmancî'si latin harfleri ile yazılmaktadır. Alman, Slav, Ermeni vb. alfabe sistemleri temel

alınmıştır. Ekim Devrimi'nden sonra Sovyetler Birliği'nde Kürtçe on yıl kadar latin alfabesiyle yazılıp okundu. Sonra bu terkedilmiş ve kiril alfabesi yerine geçmiştir. Fakat bugün yine özellikle Prof. Qanadê Kurdo ve bazı bilgin ile Kürdologların öncülüğünde latin alfabesi kullanılmaktadır.

Irak ve İran Kürtleri Arap alfabesini kullanmaktadır. Latin alfabesinin öncülüğünü temel olarak Celadet Bedirxan, kiril alfabesinin öncülüğünü Sovyetler Birliği'nde bulunan bir ekip ve Arap alfabesinin öncülüğünü ise Eli Herîrî yapmıştır.

Kürt dili yazılı olarak Arap alfabesiyle Eli Herîrî, Latin alfabesiyle Celadet Bedirxan tarafından başlatılmıştır. Ama Latin alfabesi, bugün üç ekol halinde yazılıyor: Birincisi Bedirxan'ın ekolü; ikincisi Sovyet Kürtleri ekolü; üçüncüsü tarafsız ekol. Celadet Bedirxan'ın ölümünden sonra en yaygın olan birinci ekol Kamran Bedirxan, Osman Sebrî ve Nurêddîn Zaza tarafından devam ettirilmiştir. Prof. Qanadê Kurdo'nun ekolü Kars ve Ağrı şivelerini kapsadığı için tüm Kurmancî'ya cevap vermemektedir.

12 Eylül rejiminin sorunları...

Baştarafı 10. sayfada

lerin Kürdistan'da daha fazla güçlenmeleri de beklenemez. Tam tersine, gittikçe güçten düşüyorlar. Fakat benzerleri Türkiye'de örgütleniriliyor ve Kürdistan kaybedildikçe de bunlar Türkiye'ye kaydırılacaktır. Nitekim, bu Türk rejiminin en has ve en akıllı temsilcilerinden biri olan Bülen Ecevit'in Nokta dergisi için çıktığı Kürdistan gezisindeki izlenimlerini şöyle anlatmaktadır. (GAP'ın devreye girmesi halini kastederek):

"...toprak verimi 10-15 kat artınca, gelir dağılımı adaletsizliği de en az bu oranda artacak zenginle fakir arasındaki uçurum büsbütün açılacak... Ve 1980 başlarından itibaren sahneye konan 'Türkiye'yi Güney Amerika'laştırma' oyununun son perdesi tüm dramatik sonuçlarıyla açılmış; ayrılıkçı teröristlere de asıl o zaman gün doğmuş olacak." (Nokta, 22 Ekim '89)

"Kaldı ki GAP'ın tamamlanması için 2000'li yılları beklemek gerekiyor. Sosyal yapısının te-

melinde saatli bombalar işleyen Güneydoğunun ise o kadar bekleyecek zamanı yok." (Nokta, 15 Ekim '89)

Evet artık Kürdistan işleyen saatli bombadır. O, 2000 yılına esaret altında girmek istemiyor. Bunun için sömürgeci faşist Türk devletine karşı kutsal kurtuluş mücadelesi veriyor. Hedefi, bu yıllara bağımsız ve özgür olarak girmektir. Gelişmeler de bunun böyle olacağını çok güçlü bir olasılık olarak gösteriyor. Burada sorun; Türk rejimi tarihinde ilk kez bu düzeyde çok ciddi çıkmazlarla karşı karşıya olduğu bir ortamda; Türkiye halkı kendi seçeneğini geliştirip, egemenlerini tarihin çöp sepetine atabilecek mi? Gerçi mevcut gelişmelere bakıldığında; durumun böyle olacağı kuvvetli bir olasılıktır. Çünkü 12 Eylül rejimi kitlelerden oldukça teşhir olmuş durumdadır. Ayrıca Kürdistan ulusal kurtuluş savaşı, Türk ordusunu çıkmaza sokarak, buna karşı cesaret edilip savaşılsa yenilebileceğini gös-

KÜRT DİLİ İLE YAZAN ÖNEMLİ KÜRT EDEBİYATÇILARINDAN BAZILARI

Mele Mensûr (1417-1490), Xalîd Axa Zehar (905-974), Mela Hüseynê Bateyi (Hakkari, 1417-1475), Bekîr Beg Erzî (1867-?), Şêx Nureddîn Brîvkanî (1791-?), Şêx Tahayê Mayî (1844-?), Hüseynê Bamernî (1868-?), Şêx Xeyatêdîn Neqş-bendî (1890-1944), Mela Enver Mayî (1913-?), Taha Goş (1918-?), Ahmed Enver Naqşbendî (1891-?), Taha Ruşdî (1912-?)

Eli Herîrî (Şemdinli, Herîrî köyü, 1009/1010-1078), Ehmed Mele Batê (Batê köyü, Hakkari, 1417-1491), Feqiyê Teyran (Mûks -Hakkari- şimdi Van'a bağlıdır, 1375-76-?), Melayê Cîzîrî (Cizre, 1145/6-1160/61), Selîm Sulêman (?), Ahmedê Xanê (Xanê köyü, Beyazıt), Xarîs Bit-lîsî, Pertew Begê Hekarî, Şêx Xalid, Siyahpûş, Cegerxwîn, Osman Sebrî, Qadrican

Eli Teremoxî, İsmail Beyazêdî, Şerefxan, Mûradxan Beyazêdî, Hacı Qadir Koyî, Pîremerd, Hêjar vd.

termiştir. Nitekim Türkiye'de kendiliğinden de olsa öğrenci, işçi ve toplumun çeşitli kesimleri daha korkusuzca grev, boykot, yürüyüş vb. eylemleri geliştirebiliyorlar. Yeni Türkiye devrimci hareketinde sosyal-şovenizm belli oranda kırılmış ve Kürdistan'daki mücadeleye biraz daha doğru yaklaşım gösterilmektedir. Fakat henüz devrim sorunlarına teorik, pratik ve güncel yönleriyle yaklaşımları çok yetersizdir. Bu sorunlarını çözmesi durumunda hızla gerçek bir alternatif güç haline gelmesi içten bile değildir.

Bu temelde Türk rejimi ömrünün sonlarına gelip dayanmış durumdadır. Onu devirip tarihe gömmek için, Kürdistan ve Türkiye halklarının ortak eylemine ihtiyaç vardır. Bu konuda Kürdistan halkı üzerine düşen tarihi rolünü en güçlü şekilde oynamaya çalışmaktadır. Yani devrimin Kürdistan ayağı sağlam örülüyor. Sorun Türkiye ayağının örülmesidir. Bunu da Türkiyeli devrimcilerin gerçekleştireceğine inanıyoruz. Çünkü tarihin hükmü bu yönlüdür.

Tarihi bir mücadeleye...

Baştarafı 6. sayfada

duydu diye düşünüyorsunuz ve benzeri şeyler. Bu konuda ben biraz şanssız kaldım. Hiç tanımadığım kişileri getirmişler buraya. Ama bir şey olmaz; şurada 25 gün kaldı, o zaman hepimiz yanyana oturacağız. Savunma hazırlıklarımız da iyi; tarihi bir mücadeleye gireceğiz, şimdiden bunun heyecanını yaşıyoruz. Yaşayan ve savaşan Kürdistan'ı temsil etmek; işte savunmamızın ana hattı bu olacak... İnsanlık savunulacak, tarihe hesap verilecek ve tüm bunların temelinde karşı-devrim yargılanacak. Bütün bu davanın anlamı da zaten burada. Ölümüne mahkum edilmiş

ve hattâ ölüm döşegine yatmış bir halk nasıl Diyarbakır zindanlarında yeniden diriltildiyse, biz de bu diri, yaşayan, savaşan halkı temsil edeceğiz. Hatta Diyarbakır'daki ana davanın yeni dönem koşulları altında devamıdır denilebilir. Ve gerçekten koşullar belli ölçüde birbirine benzerlik gösteriyor. Davanın başlatıldığı koşullar iyi irdelenir ve özellikle davanın başında hazırlanan zemin gözününe getirilirse şu sonuç çıkıyor: Düşman, tarihi tekerrür ettirmeye çalıştı. Ancak her aklbaşında insan, bunun mümkün olamayacağını bilir. PKK Ana Davası'nın karara bağlandığı, 1983 yılındaki ge-

leşmeler, düşman ordu birliklerinin Güney Kürdistan'a düzenlediği operasyon, tasfiyeci-provokatör Çetin'in girişimi ve bizim davanın başlatıldığı 1988 yılındaki gelişmeler gerçekten birbirine çok benziyor. 1983, 1988 karikatürü halinde ortaya çıktı ve bilinen sonuca uğradı.

Düşmanın planları hüsrana uğradı; biraz 1989 yılını da beklediler, umudu kesmek istemediler.

Hepinize sağlık, neşe ve güç dileklerimi iletir, özlemle sarılır, kucak dolusu selamlarımı gönderirim. Esen kalın.

**Devrimci sevgi ve selamlarımla
Hüseyin Çelebi**

Tivancên doliwgeriya dagîrkerî dijwar dibin

ÇEKÊN ARTÊŞA ME YA RIZGARIYÊ AGIRÊ XWE BILINDTIR DIKIN

Di van panzdeh rojên dawiyê de, yekenyên gerillayên Artêşa me ya Rizgariyê, li gelek deverên Kurdistanê livbazi û kiryarên berfireh û bi naverok pêkanin. Ew komên taybeti, ku wênayên wan ên rambowari di rûpelên weşanên burjuwazi de bi firehi hatin belavkirin û ew bi xwe ji dihatin zixt û germkirin, herweha gava li bajarê Îzmir di baregeha perwendekirinê ya Foça de bûn mina hêviyekê dihatin pêşkêş kirin, nekarin xwe ji wê rastiye rizgar bikin, ku lêdanekê li dûv lêdanekê ji gerillayên ARGK negirin û nexwun. Nekarîna pêşiya wê rastiye bigirin, da Kurdistan ji bo wan nebe goristan. Ji vê jî di pêş de, bi bikaranîn û azineyên xwe yên hov û dirinde, gelê Kurdistanê bêhtir kirin dijbêrê xwe. Di nivê duwemin ê vê salê de, li gelek derên Kurdistanê, cih bi cih hinde "raperin (intifada)" xwe dan xweya kirin. Piştî ku dewleta Tirk, bi armanca veristina pîrsê hinde tedbirên leşkerî yên nuh ji nuh ve birêxist û sazendi kir, ev "serihildan" jî pêk hatin. Ew "veristî-nên nuh" û "çareyên nuh" yên dewleta Tirk, ne-veristekte nuh û tengezariyeke nuh derêxistin pêşiya çavan. Ev rasti jî hevqasî ronahiye, ku pêwîst nîne mirov bi dirêjahî li ser biraweste.

Di van mehên dawiyê de çend eşîrên xulam û ceşx hatin çekdar kirin. Ev eşîrên welatîroşî bi xwe, jî sixletên eşîrî jî bi dîr ketine. Lê disa jî ev bêbext, bilî ku jî dewleta Tirk re bibin bela, kêrî tişteki dinê nebûne û nabin jî. Ji niha ve baş ronahi bûye, ku ev eşîrên ceşx kêrî tişteki nayin û ev keftûlaft jî bê sûd e. Lewma dewleta Tirk zagon û biryarnameyeke nuh da zanin û destpêkir, heke daxwaz hebe, destura li ser xwe gerandina çekên agirî û çekên din bide her kesê li Kurdistanê. Ger dewleta Tirk bikaribe, wê teviya gel çekdar bike û jî mirovan bixwaze, da li hemberê têkoşîna me ya rizgariya netewî şerbikin. Ev xeyaleke bê dawî û berdewamiye jî bo dagirkeriya faşist, ku jî salan vir ve her demê vê di xewna xwe de dibîne. Di vir de, divê tengezari û jariya rejimê ya mezîna bê ditin û zanîn. Dewleta Tirk bi vê azîne dixwaze otoriyeta rizgariya netewî ya di bin serperîştîya Partiya me jarbike û gelê Kurd, bi şeweyên mezintir bi hev bide şikênandin. Bi riyên curbucur û gelek rengan mirovan li hemberê hevûdu rabike. Îddiyên dagirkeran ên berde-wami hene; bi armanca taktîkên bangeşî (propaganda) iddiayên xwe her demê mina, "Ji ber ku gel ditirse arikariya PKK dike", "PKK, kesên arikarî nedin dîkuje" ûhw. didin xwe-ya kirin. Lê, çî girêdaneke van bangeşîyên taktîkî bi rastîyan ve nîn in. Li gora bir û bawerîyeke bi koteka leşkerî hatiye sitirandin, çek û silah kehnîya dilêrî û cesaretê ne. Dewleta Tirk jî bi vê logîka zuwa diramine û bawer dike, heke gel bê çekdar kirin, wê cesaretê bigire û li dijî PKK biraweste(!) Lê belê her kesek baş dizane, ku çekên nûjentirîn li cem artêşa dewleta Tirk hene, disa jî li hemberê şerê gerilla dest û ling tîr girêdan û nikare tişteki bike. Ev taktîk, hebe hebe wê bizivire ber berjewendî me ve û aliyên berê xwe bide sûden têkoşîna me ya rizgariya netewî.

Dewleta Tirk piştigiriya geli hunda kirîye û jî destê xwe derêxistîye. Waliyê êrdimê yê rewşa şerê taybetî,

dest bi "Kampanya televizyonekî ren-gin jî bo her gundekî!" kirîye. Ki dikare înkâr bike, ku ev, armanca xapandîna gel daneniye pêşiya xwe... Ki dikare bibêje ne wusaye, ku per-wendebûna asimilasyona dagirkerî û weşanên reşkirîna têkoşîna me ya rizgariya netewî nayin berfirehtir ki-rin... Ki dikare bi vî awahî pêşkêş-krîna weşanên nebîne... Dagirker ne-çare mane bi hezaran dibistan vene-kin û bigirin, jî ber ku nema dikarin mamhostayên bişînin van dibistanan peyda bikin. Lewma xebateke tund birêvedibin, da bikaribin kêmasiyên perwendebûna asimilasyonê heya pi-vanekê jî holê rakin.

Di van hefteyên dawiyê de wezirê karên hundurî A. Aksu daxweya-nîyek jî bo weşanên burjuwazi pêşkêş kir. Di gotinên xwe de got, "Hejmara militanên PKK di navbera 150 û 200'an de ye." Lê belê waliyê êrdimê Hayrî Kozakçioğlu di daxweyanîyeka xwe ya di derbarê şer û pozberîyan de li pêşiya rojnâmeyan, kâda (behsa) komên pêşmergeyan yên jî sedî, du-sedî, dusedûpenci û heya sê-sêd kesî dikira. Dibe ku ev daxwaz û divêtiya şerêkî psikolojîkî be. Lê belê hoy û prensîbên vî tiştî jî divê hebin. Heke rasti hejmara komên gerillayên me jî sedûpenci an dusedûpenci kesan be, divêbû me kâda jêhatibûn û bidestani-nên mezintir jî kiriba. Ev bûn pênc sal in, ku artêşeke bêhtir jî niv milyon kesî, nikare jî heqê komeke gerilla ya jî hevqasî kesan derbikeve... Ger dewleta Tirk serî bide kîjan sextekarî û derewê jî, bila bide, edî nema dikare xwe zinde bigire û li şûna hinde tiştan bi destê xwe ve bine, wê tiştên di destên xwe de jî hunda bike û jî mej mehkumî ve rastiye bûye.

...Wezirê karên hundurî yê Tirkîyê A. Aksu, li bajarê Bolu jî daxweya-nîyekê da ajanseke nûçeyên Tirkî û wusa got: "Ji sedî heştî, başûrê-rojhilat ketîye bin kontrola me û em serdestê bûyeran in. Hêzên me yên parastîne jî parastîne derbasî êrişê bûne." Paşê jî got, "Cerdevan direvin, leşker dikevin pey wan... PKK mêr be, bila derkeve meydana şer." Ji aliyê din jî roja 3'ê Mijdarê 1989'an rojna-meya "Tercûman" nivîsî: "Gava niha bal tev berê xwe dane hilbijartinên serekkomarê, PKK jî her rojê livba-ziyan bikaranî." Di bin vê nûçeyê de, bilançoya livbaziyên mehekê weşand. Daxweyanîya wezirê karên hundurî jî di eynî van rojan de bûbû.

Livbaziyên van panzdeh rojên da-wiyê, ku bûn sedem da wezirê karên hundurî A. Aksu daxweyanîyeke de-rewin pêşkêş bike, ev in:

RUHA

Roja 30'ê Cotmehê komeke geril-layên bajaran jî hêzên ARGK di navenda bajarê Ruha de, agir berda bûroya "Türk Hava Yolları - Riyên Asmanî yên Tirkî." Bûro bi tevayî hat şewitandin û bi erdê re bû yek. Livba-zî zirarên mezîna gihand dagirkeran.

Ev livbazi di cihekî û demekî wusa de pêkhat, ku bi çî awahî dagirker şik jê nedibiran. Livbazi, posideyên mezîna dagerand ser girsên gel. Dijmin demekê xebitî, da livbaziye jî awira gelemperî veşêre û bi vî rengî wê posideya baş ku li cem girsên gel afiribû, xwest bişikîne. Lê gava li hemû deran livbazi hat bihistin, da-girker êşkere kirin, ku livbazi "ji aliyê hinde kesên nenas in" hatiye pêka-nîn. Paşê jî neçare man, gotina xwe derew derêxinin û gotin, livbazi jî aliyê komên gerillayên bajaran ên ARGK çêbûye û vê yekê pejirandin. Di navenda bajarê Ruha de cara yekemîn bû, livbaziyeke vê nolê di-hate pêkanin. Serketina livbaziye lew-

ma, jî bo dijminê dagirker bû kehnîya posideyên tîrs û bizdanê.

Piştî livbaziye, yekitiyên artêşa da-girker, li navenda bajarê Ruha û li derdorên Ruha, dest bi operasyonên leşkerî yên berfireh kirin. Roja 13'ê Mijdarê li navçeya Pîrsûs (Siruç) êrdima Ruha, şerek di navbera ko-meke gerillayên ARGK û hêzên da-girkeran de derket, hêzên ku bi hej-mareke mezîna operasyonên leşkerî didomandin. Şer, di saetên dora êvarî de destpêkir. Di vî şerê demeke dirêj berde-wam kir de, li derbarê kuştî û birindaran çî agahî heya niha negi-hane me.

Li navçeya Wêranşar jî, gerillayên ARGK çûn zivînga Baştux. Bêbex-tekî bi navê Ahmet Ekinci, li vê zivîngê hevkarîya dijmin dike. Peş-merge reşandin ser mala vî bêbextî û bala wî kişandin, da dev jî karê xwe yê gemarê di berde.

SÊRT

Roja 2'ê Mijdarê li deverê Deşta Çe-mê Karan navçeya Berwarî êrdime Sêr-tê, gerillayên ARGK livbaziyeke dafî pêkanin. Di encama vê dafê de dijmin, hundabûnên mezîna li şûn xwe hişt.

Sê cemseyên leşkerî û navingeke miduriyeta karên gundan, diçûn kara-kola cendirmeyên peyayî ya li Deşta Çemê Karan, da serbaz şeva xwe li wir derbas bikin. Di ronahiya rojê de, gerillayên ARGK hersê cemseyên leşkerî û greydara miduriyetê, xistin dafê û reşandin ser wan. Gerillayên ARGK di xala dafê de xwe xistibûn kozîkan de. Bi çekên otomatîk, jî çep û rastê reşandin. Hemû kesên di cemseyên leşkerî de, bilî du kesan, tev hatin kuştin. Ajotvanê greyderê jî hate kuştin û pêşmerge agir berdan greyderê jî û şewitandin. Dagirker dan bihistandin, ku cendirmeyek, sê parêzkarên gundan û operatorekî greyderan mirine; herweha "astu-bayê" serleşkerê karakola cendirme-yên navçeya Berwarî û parêzkarekî gundan jî birindar ketine. Lê weke nûçê û agahiyên gihane rojnâmeya me, diyar e, hemû kesên jî hêza dijmin ên tevli ve kerwanê bûn, hatine kuştin.

Ev kerwanê leşkerî xwediyê wî kari bû, da koma çekirîna riyên bi arman-cên leşkerî û xebatkaran biparêze. We-ke ku lêdanekê mezîna li dijmin xistin, gerillayên ARGK, herweha xebatên çekirîna rîyan jî rawestandin.

Piştî vê livbaziya serketî, yekitiya ARGK vegeri baregeha xwe. Paşê jî dagirker, hejmareke bilind jî yekî-tiyên leşkerî û bi kamyonan parêzka-rên gundan anin cihê livbaziye û dest bi operasyonan kirin.

Rojek berî vê livbaziye, komek jî gerillayên ARGK çû gundê Dûxûncû-ler navçeya Berwarî. Bi gundiyan re ci-vînekê çekir û bangeşîyekê birêvebir. Li gundê Sariyaprak navçeya Ber-warî jî, traktoreke jî bo komên cendir-man xwarîne dikişand jî ser mayîneke gerillayên ARGK derbas bû. Bi pe-qîna mayînê, traktor jî perçe perçe bû. Du parêzkarên gundan bi xedari bi-rindar ketin.

Roja 3'ê Mijdarê li nêzîkî gundê Gêçitboyu navçeya Şîrnexê, yekitiyên dagirkeran operasyonên leşkerî birê-vedibiran. Şerek, di navbera wan û komeke gerillayên ARGK a jî 70 kesan de derket. Bi dirêjahîya rojê ev şer, bi dijbîrî domar. Gava artêşa dagirker nekari encamêkê bi destê xwe ve bine, bi helikopteran serbaz, komên tevgera taybetî û parêzkarên gundan anî cihê şerî. Li derdorên Çiyayê Ermenîyan ev şer destpêkî-ribû û xwe zivirandibû cengekî giran. Di encama şerî de, dijmin rasti hun-dabûnên mezîna bû. Di derbarê mirî û

birindarên vê livbaziye de hin çî agahî negihane me. Dijmin disa hejmarên hundabûnên jî nava rêzên xwe veşartî hişt. Dijmin da bihistandin, jî ARGK hundabûn hene.

Her di vê rojê de şerek jî li nêzîkî gundê Akdizgin navçeya Dihê çebû. Yekitiyeke ARGK bi hejmareke mezîna, hinde dafî li pêşiya komên leşkerî veda, ku operasyonan birêvedibiran. Pêşmergeyên ARGK, bi reşandîna xwe ya bi lez û dijbîr, destur nedan reşandîna yekitiya komê leşkerî û ev nekari bersiva reşandîna pêşmerge-yan bide, lew jî bîni delîve nekete destan wê. Endamên koma taybetî lêdanên mezîna girtin û neçare man, da xwe paş ve bikişînin. Dijmin disa hejmara kuştîyên xwe veşart. Tenê mirîna serbazekî û birindarketîna ser-bazekî pejirand û da xweya kirin. Herweha paşê, pejirand, parêzkarekî gundan jî miriye.

Roja 6'ê Mijdarê, li gundê Gûney-çam navçeya Şîrnexê sê xortên Kur-dan xwe gihandin rêzên ARGK, jî bo li hemberê dijminê dagirker bitêkoşin.

Roja 7'ê Mijdarê, li nêzîkî qopa-nîya Kizilsu navçeya Şîrnexê, li Çi-yayê Gebarê, di navbera endamên komên taybetî yên dijmin û gerillayên ARGK de şerek derket. Ev şer di saetên dora nivroşê de pêkhat. Heya niha li derbarê mirî û birindaran, çî agahî berdestê me nebûne.

Roja 8'ê Mijdarê, komek jî geril-layên ARGK êriş bire ser gundê Toptepe û Îkizce navçeya Şîrnexê. Di domana van seravêtinan de pêşmer-geyên ARGK hinde civin bi gundiyan re çekirin û hinde axiftinên bangeşî pêşkêşî gundiyan kirin. Piştî civînan, jî herdu gundan pênc xort bi dilxwazi tevli rêzên ARGK bûn.

Roja 15'ê Mijdarê, li deverê Fin-diktaş navçeya Dihê êrdima Sêrtê, şerek di navbera pêşmergeyên ARGK û hêzên dijmin de derket. Weke ku rojnâmeyan dagirkeran dan bihistan-din, du serbazên dijmin hatine kuştin. Piştî vê livbaziya biserketî, pêşmer-geyên ARGK bê hundabûn vegeriyan baregeha xwe. Hêzên dijmin li vê deverê, bi şev, operasyonên xwe yên leşkerî birêve dibiran. Di domana operasyonê de rasti pêşmergeyên ARGK bûn. Gava serbazên dijmin reşandin ser hêzên ARGK, hêzên ARGK jî bi lez bersiva wan dan û lêdanên mezîna li wan xistin. Weke nûçeyên jî êrdimê gihane me, êşkere dibe, rojnâmeyan dijmin hejmara kuştîyên xwe rast ne dane bihistandin, jî ber ku hejmara kuştî û birindarên jî dijmin gelek bilindtire.

ÇOLAMERG

Roja 2'ê Mijdarê, gerillayên ARGK çûn gundê Uçkoy navçeya Çelê êr-dima Çolamergê. Gundiyan civandin û tevli wan civînekê çekirin. Di civînê de, li kêleka pêşveçûnên rizgariya netewî û pêşveçûnên di eniyên dijmin de, li ser nebaşîya û texribatên per-wendebûna dagirkeran jî axiftin çê-bûn û gelek pîrsên konevani hatin ser zimên. Piştî civînê pêşmergeyên ARGK agir berdan dibistana li gund û şewi-tandin. Di encamê de pêşmerge disa vegerin baregeha xwe.

Roja 6'ê Mijdarê, komek jî geril-layên ARGK avêt ser karakola cen-dirman a li gundê Yıldız navçeya Qilaban êrdima Çolamergê. Geril-layên ARGK dora karakolê rind girtin. Pêşmerge dora nivroşê dest bi êrişa xwe kirin û bi dijbîrî reşandin ser karakolê, wusa ku teviya avahiyê qul-qulî bibe. Yekitiya dagirkeran a ku di karakolê de rind xwe bi cih kiribû, newêrî derkeve derve û tenê xwe parast. Pêşmerge jî êrişa xwe bê sekinandin heya roja dûv re, saet şeş

beyanê, domandin. Di vê livbaziye de, ku xusareke gelek mezîna giha karakolê, dagirker hejmara kuştîyên xwe êşkere nekirin û veşartî hiştin.

Disa, her di vê rojê de, li nêzîkî gundê Ortasu navçeya Qilaban, pêş-mergeyên ARGK bi rokêtan êrişî panzereka dijmin kirin. Panzer zirarên mezîna girt, lê di vê livbaziye de jî, hejmara mirî û birindarên jî dijmin diyar nebû. Rojnâmeyan dijmin jî di derbarê vê livbaziye de bê deng man.

Roja 8'ê Mijdarê, komek jî geril-layên ARGK jî dîr ve bi çekên otomatîk reşand ser komutaniya ta-bura gundê Gûlyazî navçeya Qilaban. Di encama vê êrişa tirsandinê de, serbazên dagirkeran ketin nava biz-daneke mezîna. Tev revîn lojmanên leşkerî û nekarin bersiva pêşmer-geyan bidin. Heya niha çî agahî negihane me, ka ma mirî an jî birinda-rên dijmin hene an ne.

Roja 9'ê Mijdarê, pêşmergeyên ARGK êrişek birin ser gundê Baxlica navçeya Qilaban. Pêşmerge hemû gun-diyan civandin serhev. Demeke dirêj bangeşîyeka konevani kirin, paşê jî gund derketin.

Roja 13'ê Mijdarê, komek jî geril-layên ARGK, dora êvarî êrişekê bir ser gundê Îşikli navçeya Çelê. Geril-layên ARGK li vir jî gundiyan civan-din û pêşveçûnên têkoşîna me ya rizgariya netewî bi wan dan naskirin. Piştî civînê, pêşmerge xwestin keyê gundê hevxebatkarê dijmin Ramazan Atalay tevli xwe bibin. Ji ber vê yekê hinde parêzkarên gund li dijî pêşmer-geyan rawestîn. Di şerê derketî de, parêzkarek birindar ket. Paşê pêş-merge, keyê gund Ramazan Atalay tevli xwe birin.

Roja 15'ê Mijdarê, gerillayên ARGK bi şev êrişek birin ser hêzên dijmin û li nêzîkî navçeya Çelê xwestin pezê artêşa dagirker tevli xwe bibin. Pêş-mergeyên ARGK hinde mayînan jî vedabûn, da bikaribin lêdanên mezintir li hêzên dijmin bixin. Piştî êrişa pêşmergeyan, hêzên dijmin dest bi operasyonan kirin. Yekitiyeke dijmin kete dafêke pêşmergeyên ARGK û bi tevayî hat tunekirin. Rojnâmeyan dij-min nivîsin, tenê şeş serbaz hatine kuştin.

Weke nûçeyên gihane rojnâmeya me, şeva 14'ê Mijdarê, êvarî dora saet 20.30'an, pêşmergeyên ARGK êri-şeke mezîna birin ser taxa Tekevler navçeya Çelê. Hejmara pêşmergeyan bilind bû. Tax, jî aliyê pêşmergeyan hat vegirtin û bi tevayî kete bin kontrolê. Pêşmerge xwe di taxê de belav kirin û berên xwe dan hedefên dijmin. Piştî hinde livbaziyên jêhati, pêşmerge 500 pezên dijmin jî dan pêşiya xwe û berê xwe dan çiyayên derdorê. Komek jî komên komando, ku tevli hêzên din dabû dûv gerillayên ARGK, kete dafê. Pêşmerge, hemû endamên vê komê dan ber agirî û tunekirin. Kilometreyek jî navçeya Çelê dîr, di deverekî çiyayî de, pêş-merge bi çekên otomatîk reşandin ser vê koma taybetî û bi hesanî tunekirin. Dijmin pejirand, şeş serbaz hatine kuştin. Lê pir êşkere ye, hejmara mirî û birindaran gelek bilindtir e. Piştî vê serketinê, pêşmergeyên ARGK bê hundabûn vegeriyan baregeha xwe û pezê hêzên leşkerî jî tevli xwe birin.

MÊRDÎN

Roja 7'ê Mijdarê, komek jî geril-layên ARGK avêt ser şantiya tunelekî ku li ser axa Mêrdînê jî navçeya Girgê Amo (Silopî) xwe dirêjî navçeya Mistbînê dike. Pêşmerge hinde axifti-nên bangeşî li pêşiya xebatkaran kirin û paşê 12 karkeran girtin nava rêzên ARGK. Ev karker bi dilxwazi tevli **Dûmahik di rûpela 21'an de**

Destpêk di rûpela dawî de

Gava komisyona dadgehê di pêkaniya delametên xwe de dikeve nava tengzariyan an jî, gava leyistokên hatine amadekirin tîr ronahi kirin û zelal dibin, bi tevgerên provokasyonî dixwaze bingehekê avabike, da bikaribe bê hebûna girtiyên şoreşger mehkemeyê berdewam bike. Xebatên ji bo amadekirina daxwazên bi vî nolê bi dijiyarî tîr birêvebirin. Di rojên mehkemeyê yêr pêşin de, rind derkete holê, ku imperyalizma Almanya Rojava di çarçîva hoy û prensîbên dadi de, nikare tîkoşîna serxwebûna Kurdistanê û pêşengên vî tîkoşînê pîrsyar bike. Pîr eşkere bûye, imperyalizma Almanya Rojava ne xwediyê him û qudretekî wusa ye. Ji ber vî yekê jî, hoyên derî-dadi di vî mehkemeyê de tîr pêkanin. Gotinên Sawciyê Almanya Rojava Rebmann ên weke, *"Ev mehkemeya Kurdan, wê parastîna dewleta me û dadgeriya me bîne pêşîya hinde pîrsgirekan, ên ku heya niha hîn nehatine ditin..."*, bawirnameyek in jî bo rastîya derketiye holê.

Deng û kadên daweya PKK li Almanya Rojava, hilimin hemû weşanên cihanê û gelek şaxên weşanan li ser vî bûyerê bi firehî nivîsin. Berpîrsiyarên tîkoşîna serxwebûna Kurdistanê yêr girti, bi livbaziye wê vegirtin. xwepêşdan, rêveçûn û civin tenê nehatin hiştin. Kes, sazi û rêxistinên demokrat û pêşveçûyî bi belavokan, daxweyanîyan, danezanan û civinên jî bo weşanan, lîva politîkî ya nedemokratîkî jî aliyê imperyalizma Alamanya Rojava, protesto kirin û piştigirîya xwe jî bo politîkvanên Kurd ên şoreşger anin zimên.

Weke politîkvanên Kurd ên şoreşger bi xwe jî dibêjin, imperyalizma Almanya Rojava dixwaze tola (heya) **"Mehkemeyên Nürnbergê"** bistîne û wê **"baweriya nijadê serdestî şovênist ê jî Hitler-maye"** di karvaniyê de pêkbîne. Lê ev daxwaz, wê di pesir û qirîkê de bîmîne. Di kesbûna politîkvanên Kurd ên şoreşger de wê nekaribe tîkoşîna serxwebûn û azadiya Kurdistanê û pêşengê vî tîkoşînê Partiya me PKK, pîrsyar bike; nikare xwe bigihîne himeke wusa, û serfirazî wê bibe yê PKK, lew PKK gelê Kurdistanê bi xwe ye.

HINDE DÊMEN Û KÊLÎ JI RÛNÎŞTINÊN DADGEHÊ

Roja 24'ê Cotmehê 1989'an, daweya li diji 18 politîkvanên Kurd ên welatparêz destpêkir. Împeryalizma Almanya Rojava bi vî awahî dest bi karê xwe yê di dadgehan de jî kir. Vî rojê, dora saet 9.30'an de, hemû organ û şaxên weşan û rojnameyên Almanya Rojava, gelek dadperwer, dadparêz, parlamenter û rojnamevanên jî gelek welatên cihanê, ku jî bo şopandina dadgehê hatibûn û bi tîkîliya girseki tund jî gel, mehkeme destpêkir. Berî em li ser bûyerên, roja yekemîn di eywana dadgehê de çêbûne bisekinin, em dixwazin rewşa di eywanê de hindekî bidin nasîn. Ji ber ku sazandî, danîn û avakirina eywanê bûyerêkî wusa ye, di diroka Almanya Rojava de heya di demê faşizma Hitler de jî nehatîye ditin. Rastî tenê jî sazandîya eywanê pîr hesan e, mirov bibîne û bizanibe, ev daweyê, çiqasî bê bingehe e, û vî rastîyê rind fahmbike. Berî her tiştî, 18 politîkvanên Kurd ên welatparêz xistine nava hinde mezelen jî camê. Du metre û niv bilind in û disa bi camê jî birên eywanê yêr hatine birrin. Dîjbîhîn qafesên taybetî. Di navbera politîkvanên Kurd ên qafesan de, gardiya-

nên mîna debdebeyan û gorilan disekinin û dixebitin, da girêdan û pêwendiyên di navbera girtiyan de gelek bi tixûb bîminin. Car caran jî serî didin kotekê. Derfetên tîkîliyên girtiyan bi tu kesî re nîn in. Bi dadweran re jî girti, nikarin rast û rast tîkîliyan avabikin, jî ber ku abukat bist metran jî girtiyan dîr, di derveyî qafesan de rûdinin. Girti pîr pişkoken li pêşîya xwe dikin û wusa bang li abukatên xwe dikin, da werin pêşîya qafesên jî camê û jî qulên di camê de bi hev re bipeyivin. Peyvên xwe jî, tenê bi rîya wergerandinê bi hev didin tîgîhiştin. Tiştên di dadgehê de tîr gotin, bi rîya wergervan jî bo zîmên Tirkî tîr "wergerandin", lê ev jî bi navîngên guhan (hacetên bîhistînê) dibin. Gotinên girtiyan jî werdigerînin zîmanê Almanî. Kêliya hakim bixwaze, dikare mikrofonên girtiyan an jî abukatan bibirre, da deng jî wan derbas nebe. Tiştêkî wusa hîn di diroka Almanya Rojava de nehatîye ditin û bîhistin. Ev jî weke **"bawirnameyên"** iddiayên mîna, **"ev girti gelek bi tehlûke ne"** tîr hilimandin. Bi armanca protestokirina vî rewşê, di roja pêşemîn de abukat, daxwaza xwe danîn holê, ku naxwazin jî girtiyan cuda rûnin. Lewma rûnîştin cihên xwe û man ser piyan, û li pêşîya camên jî qefesan rawestî. Bîlî hemû bangên hakimî hemû abukatên girtiyan, bi gotinên weke, *"Ev rewş ne mirovîye. Ev êrişeke diçe ser rûmeta girtiyan..."* protestoyên xwe anin zimên. Paşê nav û kesbûna girtiyan hatin xwendin. Pêşî bang li girtiye bi navê Ali Aktaş hat kirin. Ji wî hat xwestin, here cihê xwe rûne. Ev bang bi Almanî hatibû kirin. Di wê kêliyê de Ali Aktaş bi girtiye din re dipeyivî û bangê jî bîni fahmnekir, jî ber ku banga Almanî wernegerandibûn zîmanê Tirkî jî. Gava hakim ferman da, jî bo girti bibin cihê wî, sê-çar gardiyan bi lez êrişî Ali Aktaş kirin. Bi hiceta vî bûyerê paşê, êrişî hemû girtiye din jî kirin. Li pêşîya çavê komisyona dadgehê û hemû şopdaran, di navbera girtiye Kurd û gardiyanan de pevçûn û lihevixistin derket. Di vî pevçûnê de girtiye bi navên Meral Kidir, M. Sait Yıldırım û Ali Aktaş jî hinde derên xwe birindar bûn. Dadparêz û parlamenterên biyanî yêr vî rewşê ditin, navê **"qirêj"** û **"gemar"** dan bikaranînan û mîna hemû vexwediyên di eywanê de derketin ser kursîyan û bûyerê bi dijiyarî protesto kirin. Bi yek carê dengê dîrîşmeyer weke, **"Bijî serok APO!", "Bijî Partiya Karkerên Kurdistan!", "Bimîrin dagirkeriya faşîst a dewleta Tirk û imperyalîzm!"** eywanê dagirtin û bilind bûn.

Piştî ku rewş hindekî bê deng bû, karê xwendina navan doma. Hinek jî girtiyan wusa xwe dan naskirin:

"Navê min ne gelekî pêwîst e; ez şervanekî azadiyê me, endamê PKK û endamekî tîkoşîna rizgariya netewa Kurdistan im." (**Ali Haydar Kaytan**)

"Ez endamê komara mirovatiya azad û PKK me." (**Meral Kidir**)

"Ez endamê PKK me û endamekî Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan ê sirîştî me. Hîma we, wê nikaribe faşizma dewleta Tirk di jîyanê de bigire, jî bo vî yekê hîma we ne bes e." (**Selahattin Erdem**)

Piştî xwendina navan û nasîna kesbûnê, abukat jî nuh ve hoyên dadgehê protesto kirin. Hinde daxwazên xwe jî bo rakirina van hoyan anin zimên. Gava abukat wê dikiran, çendek jî wan jî, daxweyankirin, ku dadgehêr li Amedê jî şopandine û dîmenên li wir ditine li vir dubare

dibin. Anin zimên û gotin ev **tribûnaleke** (mehkemeya skandalên mezin), li diji zagonan û peymanên navnetewan e. Paşê du abukatên jî aliyê dewleta Almanya Rojava jî bo girtiyan hatibûn anin, *"Hîmeta me jî bo tîkoşîna serxwebûnê ya gelê Kurd heye. Lewma em jî mehkemê dixwazin, me jî vî kari dîr bixe..."* gotin û bersiva banga politîkvanên Kurd dan, gava gotibûn, *"Rûmeta karê xwe qirêj nekin."*

Di roja duwemîn de Ali Haydar Kaytan, axafeke politîkî pêşkêş kir û got, ev daweyê ne mafdar e û jî ber vî yekê jî daweya li derveyî prensîbên dadi divê bê sekinandin û dev jî bê berdan. Lê hemû wergervanên jî aliyê dadgehê hatine anin, nekarin axiftinê wergerînin Almanî û car-caran jî bi zanatî serî dan wergerînen şaş. Gotina, *"Ev daweyê, hilimandîna şovênist e xwe dide der; li ser bingeha baweriya nijadê serdest ku jî faşizma Hitler maye bi navê imperyalizma Almanya Rojava xwe bilind dike"* weke, *"Ev daweyê, ... bi navê gelê Almanya Rojava..."* hat wergerandin. Ev rewş jî aliyê abukatan û girtiyan nehat pejirandin. Di dawiyê de axiftina wî ya politîkî, ku divibû di roja duwemîn de bigihe dawiyê, negîha dawiyê. Wê rojê axiftin hat sekinandin û jî bo roja duşemba pêşin hat hiştin. Pêşemîn di roja dewemîn de, herçiqasî xwestin tengasiyê bi navê zoriyên zîman û wergerandinê bidin şanî kirin jî, di rastîniya xwe de ev, baş dida xweya kirin, ka çiqasî ev mehkeme sexte ye û heya pîvaneke pêwîst jî di nava tengzariyan de ye. Ger komisyonê hakimîman û ger jî koma sawciyan, pêşemîn jî koma sawciyan, bi gotinên xwe yêr bangeşî û dijbihan ên Gobbels (wezîrê bangeşiyê yê Hitler), xebitin, jî bo daweyê mafdar bidin şanîkirin. Li ser rawestî û gotin, divê ev daweyê bê kirin, û ne li diji tîkoşîna rizgariya netewa Kurdistan e. Xwestin rewşê bi vî nolê bidin xweya kirin û qalîkekî dadgeriyê bîkîşînin ser daweyê... Di domana herdu rojên pêşin de, xwendina iddiyanameyê nekari destpêbîke.

Di herdu rojên pêşin de jî dostên biyanî; komisyonê jî Yewnanîstanê (parlamentêrên PASOK jî Vanakos, du dadger, endamekî sandikatan û du rojnamevan), disa jî Qîbrîsê komisyoneke fermî (yek jî Partiya Komunist û yek jî jî Partiya Demokrat; herdu berpîrsiyar jî aliyê parlamentoyê bi fermî hatibûn şîyandin), herweha sawciyekî Frensî û li kêleka rojnamevanekî jî Swêd parlamenterekî Swêdî jî tevli rûnîştinên dadgehê bûn.

Hemû şopdarên jî komisyonên biyanî yêr hatibûn, di daxweyanîyên bi xwe de gotin, li hemberê vî daweyê şoqek girtine û ev daweyê bi navê Ewropa, deqeke şermê ya mezin e. Gotin, armanca bingehe û vî daweyê, bi tevayî û seranserî politîkî ye.

Rûnîştinên dadgehê roja 30'ê Cotmehê berdewam kirin. Weke rojên pêşin, di roja sêwemîn de jî, pîrsa wergervan û wergerandinê bû pîrsa yekemîn û girantirîn. Ji ber ku wergervan berî hingê nekaribûn gotinên Ali Haydar Kaytan wergerînin, roja sisîyan berpîrsiyarên dadgehê çar wergervanên nuh jî anin. Lê belê ev wergervanên nuh, berî hingê, di rojên şopajotinê û êrişên polîsan de, wergervanî jî bo polîsan û saziya sawciyan kiribûn. Herweha, gava êriş diçûn ser malan û mal dihatin sehkirin, ev wergervan jî tevli operasyonan bûbûn. Abukatên girtiyan vî rewşê ronî derxistin holê û gotin, ev wergervan nikarin bîalîgîrî wergerandinê bikin. Ji dadgehê xwestin, di vî da-

weyê de wergervaniyê nekin. Herweha eşkere kirin, ev wergervan heyê ku pêwendiyên wan bi dewleta Tirk re jî hebin û vî yekê jî anin zimên. Ji ber vî yekê, komisyona dadgehê kete nava rewşeke nezanîna rê û çareyan û got, wê bes be gava wergervan gotinên di dadgahê de bi kîni û naverokî jî bo girtiyan bibêjin. Li hemberê vî rewşê abukat H. Eberhad Schultz vî pîrsî kir: *"Di mehkemeyên faşîst ên dewleta Tirk de jî, rewşeke wusa heye. Gelek kesên Tirkî nîzanîna û tenê Kurdî dîzanîna dikevin bin rewşeke wîlo de. Çawa dibe, di dewleteke 'dadi' mîna Almanya Rojava de jî, rewşêr vî nolê dikarin xwe bidin şanîkirin?"* Sawcî jî vî bersivê da: *"Bê şermîye, tu me dijbîhîni rejîmeke mîna ya dewleta Tirk. Heke li Tirkîyê mîna li cem me maf jî bo abukatan bihatan dayin, hingê wê Tirkîyê jî mîna me bûbûya dewletekî dadi."* Weşanên Tirkîyê van gotinên Sawcî, weke *"Sawcî zîmanê xwe dirêjî Tirkîyê kir"* nîrxandin û dan bîhistandin.

Gava pîrsa wergervanên nuh jî rastî tengzariyê bû, vî carê jî abukatê jî aliyê dewletê hatibû anin û abukatekî "parastîne" yê bi kotekiye, Dr. Kürten, dest bi axiftinan kir û bi navê girtiyeke peyivî. Bi vî rengî xwest rê jî bo provokasyonên nuh veke. Hemû girti bi hev re, wî protesto kirin. Şopdar jî tevli protestoyê bûn. Gava disa mafê peyvandinê jî bo abukatê "parastîne" hat pejirandin û dayin, girti û şopdar li diji wî bangin û gotin, *"Yuh!"* Gotinên wî birrin. Di encama vî de, hakim dest bi tehdîtan kir û got, *"Heke ev wusa berdewam bike û disa protestoyên vî nolê bilind bibin, hingê ev daweyê wê bê hebûna girtiyan bidome."* Kêliya abukatên girtiyan xwestin li hemberê van gotinan rabin, bi yekcarê û jî nişkan ve rûnîştin hat rakirin û pîrsyarî jî bo wê rojê hate sekinandin.

Rîsta abukatên "parastîne" yêr kotekî, pêşemîn di vî roja sêwemîn de, bi şeweyeke zelal derkete pêşîya çavan. Ji ber ku bi gotinên xwe, hem axafên girtiyan rawestandin, hem jî di demekê de xwe gihandin hewara komisyona dadgehê, ku seranser ketibû nava bêçaretîyê. Ji aliyê din jî, xebitin, bigehêkê avabikin, da daweyê bê hebûna girtiyan bikaribe berdewam bike.

Di rûnîştîna roja 31'ê Cotmehê de, abukatên girtiyan protesto kirin, jî ber ku abukatên "parastîne" xwe tevli axiftinan dikiran û gotina xwe jî bo peyva girtiye bi navê Selahattin Erdem berdan. Selahattin Erdem di axiftîna xwe de got, ev karekî provokasyonî ye. Ev azîneyeke, tî bikaranîn, jî ber ku bawerî û logîka **"bû û dawî bû"** ketiye nava tengzariyê. Selahattin Erdem herweha got, ev tehditeke li diji girtiyan, jî ber ku, *"Hedef û daxwaza xwediyên daweyê eve, da bê hebûna girtiyan û bê hebûna awîra gelemperî daweyê binîn ber keviya bû û dawî bû."* Di dawiyê de abukatê "parastîne" neçare ma, da dev jî axiftîna xwe berde û rûne cihê xwe. Paşê disa pîrsa wergervanan doma û bû nexweşiyek. Di vî navberê de komisyona dadgehê bîyareke xwe da nasîn, ku bersiva abukatan bû. Weke me gotî, di roja yekemîn de abukat gotibûn, hoyên mehkemê ne mirovî ne û mafên mirovan tîr perçiqandin. Ji mehekemê xwestibûn, da ev hoyên rakirin. Li gora vî bîyare, hemû hoyên hebûn, wê mîna xwe bîminin. Bîngeha vî bîyare jî ev bû, daweyê bi çî awahî parastîne ranawestîne û mafên mirovan jî ne bi wê yekê ve girêdayî ne, ka girti li ku derê

rûdinin. Ev gişt bi logikeke rezil û faşîst hatin ser zimên. Girti Huseyin Çelebi bi navê hemû girtiyan vî bîyare protestoyê kir û got, *"Ev bikarîneke faşîst e. Li vir, tî xwestin, tola mehkemeyên li Nürnbergê bê standin."* Weke tî zanîn, piştî binkeftîna faşizma Hitler mehkemeyên Nürnberg hatibûn danîn, jî bo pîrsyarîkirina subay, hakim û kesên dinê yêr sucên mirovî pêkanibûn.

Piştî gotinên Huseyin Çelebi, destura axiftinê nedan abukatan û daweyê jî normalê zûtîr hat girtin. Lewma Selahattin Erdem jî dîrîşmeyer, **"Bijî Partiya Karkerên Kurdistan!"** û **"Bijî serok APO!"** bangî. Şopdar jî bi dîrîşme û lîliyên xwe tevli bangîna wî bûn û protestoyê bilindtir kirin.

Di vî rojê de, gava girtiyan birin hucreyan, hinek jî wan jî pêlîngan jêr ve dehfandine. Di hucreyan de li hindekan hatiye xistin û rastî gotinên nîzm bûne. Rûnîştîna vî roja çaremîn û rewşa vî rojê gelekî gergîn bû. Bi berdewamî provokasyonên polîsan û gardiyanan xwe didan şanîkirin. Lewma abukatên girtiye şoreşger jî, di dawîya vî rojê de wusa digotin, *"Rûnîştinên dadgehê her biçe wê gergintir bibin. Wê hinde provokasyon çêbibin. Wê bixwazin, girtiyan neynîn rûnîştînan. Tu caran rûnîştîna hevqasî gergîn nebûne. Em van rastîyan tevan baş dibînin, lê em bi ser abukatiya xwe, nikarin tiştêkî zêdetir bikin. Ji destê me hew tiştêkî dîn tî. Tenê hevkarî û piştigirîya li derve, dikare posîdeyên xwe li rotaya û çûyîna daweyê bike û rê bide daweyê..."*

ÇEND JÎ CIVANOK JI DADGEHÊ

Di birekî daxweyanîya xwe de Ali Haydar Kaytan wusa digot: *"Zagonên Almanya Rojava jî hinde alîyan ve jî bo me biyan in. Nîmûne, dikarin bi çî awahî berjewend jî dadgerî û zagonan bigirin, da çêtir bikaribin şervanên tîkoşîneke rizgariyê pîrsyar bikin."*

Gava gotina, *"Ev daweyê, hilimandîna şovênist e xwe dide der; li ser bingeha baweriya nijadê serdest ku jî faşizma Hitler maye bi navê imperyalizma Almanya Rojava xwe bilind dike"* weke, *"Ev daweyê, hilimandîna şovênist e xwe dide der; li ser bingeha baweriya nijadê serdest ku jî faşizma Hitler maye bi navê gelê Almanya Rojava xwe bilind dike"* hati wergerandin û gotinên Ali Haydar Kaytan wusa hatin badan, sawcî got, *"Çima hun li diji vî wergerandinê radiwestin, min fahmnekir. Ez bi xwe, min gelek baş fahmkirîye, Ali Haydar Kaytan çî dibêje."* Li hemberê van gotinên sawcî, hemû şopdar, abukat û politîkvanên girti dest bi kenê kirin. Tenê bi kenê û civanokan bersiva sawcî dan.

Carekê wergervanê bi navê Başoxlu, daxweyanîyeke girtiyan şaş wergerand. Hakim jî wî pîrsî, *"Dibêjin, te şaş wergerandiye, ma ev rast e!"* Wergervan jî vî bersivê da, *"Ne ez, hersê wergervanên din tevli saziyên Tirkîyê xebitîne (!)"* Ji aliyê wergervan jî bîni pîrsê fahmnekiribû, jî aliyê din jî hinde gotinên xwe derew derexist, ku berî hingê bi çendekê gotibû, *"Nexêr, çî pêwendiyên me bi saziyên Tirkîyê re heya niha nebûne!"* Lê hakim, hema bi lez vî naveroka axiftinan diguhurine û dixwaze vî kêmasiya wergervanî biniximîne.

Di roja duwemîn a rûnîştîne de, divibû hevoka (cûmleya) yekemîn jî daxweyanîya Ali Haydar Kaytan bihata wergerandin. Herçiqasî Ali Haydar Kaytan çend caran hevoka xwe jî nûh ve dibêje jî, wergervan nikare wergerîne. Hingê yê wergervan berê xwe dide komisyona hakimîan û dibêje, *"Li kêmasiya min bibihurin, ev 'girti' gelek bi politîkî dipeyive, ez nikarim wergerînim..."*

Destpêk di rûpela dawi de bikaribe serdestiya xwe avabike. Ji ber vê yekê ji, herçiqasî xwestin imaja hembaweriya xwe bidin hilimandin ji, ji ber dubendi û pozberiyên berjewendi, ev rasti xwe da şanikirin. Nexasim di pejirandina û dayin pejirandina biryaran de, ji çavan nerevî, ku imperyalizma USA serdest e. Avakirina komisyona parlamenteran a naynetewan li dora Senatorê USA Claibare Bell û Serokê Komisyona Mafên Mirovan ê Parlamentoya Îngiltere Lord Avebury, bawerî û ditina me têkûz dike. Weke tê zanin, li dora van kesan awakirina komisyonê, biryareki herî pêş bû di konferansê de û wusa ji hat pejirandin. Ev bûyer tenê, baş şani dike, serdesti di destê USA de ye.

Herçiqasî konferans bi şanikirina hinde sedemên *"mirovî"* civina xwe pêkanî ji, pir êşkere ye, berê konferansê û daxwazên wê ne ev bûn. Ev konferans, di bingehên xwe de platformeke wusa bû, da pîrsa Kurdan di çarçîva sistema imperyalistî kapitalist de û di bin kontrola vê sistemê de, bi rengê otonomiyê, bê verisandin. Di vir de pîrsek tê bira mirovî û ev pîrs di cih de xwe pêwîst dike: *"Çima di salên berî niha de pîrsekî wusa neke ber destê van hêzan û ev hêz pîrsê neanîn rojenina xwe. Çima, pêwîst piştî sala 1980'an kete rojenina wan û ev ji bi şeweyeke, her diçe posideyên xwe xurttir dike?"* Kesê tenê pêşveçûnên li Kurdistanê ji nêzik ve dişopîne, bê zehmetî wê bikaribe di cih de bersiva vê pîrsê bide. Em dikarin pîrsa xwe bi vî rengî ji deynin: *"Ji ber çî hemû hêzên paşverî, ku li dijî teviya gelê Kurdistanê ne, tevli hemû welatîfroşên xayîn ên ji Kurdistanê, serî dan civîneke wusa. Çîne hoyên vî civînê kirine tişteki divêti û bûne bingeh ji bo pêkhatina wê?"*

Weke em tev dizanin, armancê bingehîn ê faşizma dagirker a 12'ê Êlûnê, perçiqandina têkoşîna serxwebûnê ya di bin rêberiya PKK de bû. Faşizma dagirker ji bo tunekirina rizgariya netewî û têkoşîna serxwebûnê derkete ser rê. Dixwest pêşî vê vatîniya xwe ya bingehîn biserbixe û paşê li dijî berjewendên gelên Rojhilata Navîn û ji bo herjewendên imperyalîzmê xebata xwe bidomîne. Statukoya li Rojhilata Navîn li dijî imperyalîzmê ber bi sûdên gelan ve diçû. Faşizma dagirker ji wê bi navê imperyalîzmê dest danî ser rewşê û wê bixebitiya, da vê li gora berjewendên imperyalîzmê ber xwe ve bizivirine. Lê pêşveçûnê di demê de derketin holê, nehiştin ev pîlan bigihe armancên xwe. Ji ber ku PKK ji rast dest danî ser pêşveçûnên deman û bû hêzekî rêzan; hemû komplo, provokasyon û xebatên tunekirinê yên faşizma Tirkî ji, di avê de çûn. PKK, bi giyana hilpişkîna şoreşgerî û êrişê di mējûya 15'ê Tebaxê 1984'an de, şerê rizgariyê bi fermî danezane kir. Hilpişkîna 15'ê Tebaxê, di serî de li Kurdistanê, di qada nawnetewan de posideyên mezin dagerand. Pêşemîn gelê Kurdistanê hilpişkinê ji dil û can pîroz kir û gel hat heya ber keviya raperin û serihildanekê. Di demên paşê de têkoşîna rizgariyê, bi gav û hilgavtînen meztintir pêşveçûna xwe domand. Partiya me, bi Kongreya xwe ya Sêwemîn, destpêkir van pêşveçûnên mezin û diroki biverisîne û encamên wan zelal bike. Nîrxandinên xurt di derbarê demên bihuri, li ser vê bingehê ronahî kirina hatinê û gihandina hatinê ber pîlanên jêhatî, pêşîya şerê me yê rizgariya netewî rind vekirin. Bi vî rengî gelê me di qadên konevani û leşkerî de giha ERNK û ARGK. Artêşbûna gelê me destpêkir û gelê me gavên ber bi dewletbûnê ve avêt. Ji ber vê yekê, salên 1987 û 1988, ji bo têkoşîna me, bûn salên bi têkoşînê tîji û wusa derbasî dirokê bûn. Şerê taybetî yê dewleta Tirk heya derekê hat rawestandin û pêşî hat girtin. Kete nava

Riya veristinê ne otonomî tenê serxwebûn e

“KONFERANSA PARÎSÊ” MIRÎ JI DAYIKA XWE BÛ

rewşekî bê serdestî û insiyatîfê hunda kir. Êdî rîsteke zêde û mezin nemabû, da bikaribe bileyize. Yekîtîyên taybetî yên artêşa Tirk ji karinên xwe durt ketin. Bûn cerdevanên bê serî û serok, weke nizanibûn li dût çî digerin. Zivîrin wan yekîtîyên cerdevaniyê yên nîrxên giyanî û diravî yên gel talan dikin û didizin.

Di nava rewşa van pêşveçûnan de, her roja diçû, pîrsa Kurdistanê ji pêwîstiya xwe mezintir kir. Kete rojenina imperyalîzmê û heya xwe kire benda yekemîn di rojenina wê de. Di sala 1988'an de bi tevayî ronahî bû, êdî pîrsa Kurdistanê nema dikare di statuya kolonyalizma klasîkî (kevînarê) de bê girtin, ku berjewendên imperyalîzmê diparast û ji bo wan baş bû. Pîrsa Kursdistanê xwe gihand wê xalê, da pîrs li derveyî sistema imperyalistî kapitalist de bê verisandin. Xwe gihand rewşekê, da bi sosyālîzmê û sistema sosyālîzmê bigihe veristînekê. Di vê barê de, heya bê gotin pêşî vebû. Êdî imperyalîzm nedikarî li ser bingeha kotekê û bi şeweyên kevîn ên klasîkî pîrsê tunebike. Ev bi tevayî bê derfet bû. Ev pêşveçûn bû bingehêk, da sistema imperyalist dev ji ditînen xwe yên inkarvan berde û neçare ma, da nêzîkbûnên cuda deyne pêşîya çavan. USA baş dît, li kêleka zor û koteka leşkerî ya şîrîkî berê xwe bide veristînen politîkî ji, lew ev êdî bûbû pêdivîyeke pêwîst. USA rind dizane, pêşemîn di Şoreşa Vîetnamê de serî dabû kotekêka leşkerî ya kor û hişk. Lê ev logîka kotekê binkeftîneke mezin girtibû. Niha di encama fêrên ji vê binkeftîne derdixîne de, hinde politikayên nuh ji dike kar û barê xwe. Lê belê, gava xwe nêzîkî veristîneke wusa dike, Kurdistanê ku ji xwe re bingeh digire, di nava wan sisteman de dihele yên berjewendên wê diênin zimên. Ji ber vê yekê ji, divê PKK bi tevayî bê tunekirin, lew PKK dixwaze pîrsê di sosyālîzmê de bibe ber bi veristîne ve û pêşengîya veristîneke wusa dike. An ji USA dixwaze PKK hindekî likide (tasfîye) bike, da bizivire *"PKK'yêke nerm."* Lewma imperyalîzmê USA di sala 1988'an de durişmeya, *"Êrê ji bo Kurdistan, ne ji bo PKK!"* hilda. Vê durişmeya xwe di nava rêzên Partiya me de ji, bi rengê, *"Êrê ji bo PKK, ne ji bo APO!"* da hilimandin û xwest bi vî rengî durişmeya xwe jordest bike. Da vê bivejîne ji, çend xulamên xwe livand, ku berî hingê wan amandê kiribû. Ew provokasyon û komploya sala 1988'an a bi nas û tê zanin, di bin van hoyan de pêkhat û xwe da pêş.

Disa, şerê Îran û Iraqê, ku heşt salan bû didoma, faşizma Saddam anibû ber keviya rûxandinê. Valahiya vî şerî derêxistibû holê, berjewendên mezin dida têkoşîna me ya serxwebûna netewî. Lewma şer hat rawestandin. Pêşemîn ew pêşengên xwe-spar ên li başûr û rojhilatê Kurdistanê, ku ji salan vir ve ye ji bo berjewendên malbat û eşîrên xwe, avahiya xwe danîne ser şerê gelê me, şerê Saddam nekirin an ji nehiştin ev şerê Saddam bikin û bi vî awahî him û quwwet dan Saddam. Ji xwe pir êşkere ye, hevsarê van bi tevayî di destê imperyalîzmê de ye. Di *"Konferansa Parisê"* de, Celal Talabani neçare ma, vê yekê bi şeweyeke ronak bipejirine û bine ser zimanê xwe. Weke kovara *"2000'e Dogru"* nivîsi, dibêje, gava ji aliyê Celal Talabani pîrsa, *"Ma politikayeka Frense ya durî heye?"* hat ser lêvan, leyistoka xwediyên konferansê ji birin girt. Ev pîrs ji aliyê Celal Talabani hatibû pîrsin. Neynika Kurdan *"made in*

France" şikest. Sazbend û durîstkarê vî kari (konferansê) Bernard Kouchner sor û zer bû. Mîna lêmunê lê hat. Bîlî vê ji, Celal Talabani her di wê rojê de, di hinde axiftînen xwe de daxweyaniyên baldartir pêşkêş kir. Wusa got: *"Di dema şerê Xalicê de, hindik mabû Iraq binkeftî bibe. Kouchner, bi min re û bi Abdurrahman Qasimlo re hevdiîneke çekir. Da hikûmeta Bexdadê di şer de neşike, ji me xwest, em livbaziyên xwe yên leşkerî bisekinînin. Ser daxwaza wî, me vê yekê kir. Me şer û operasyonên li hemberê Iraqê rawestandin. Lê gava lihevhatina rawestandina agirî çebû, Saddam destpêkir, Kurdan tunebike..."* (Kovara *"2000'e Dogru"*, 29. Cotmeh 1989, Hejmar 44)

Weke em ji van gotinan derdixînin, di diroka çî gelê cihanê de, bêbextî û îxaneteke wusa nehatiye dîtîn û bi hesanî em dikarin vê bibêjin. Rêxistînen xwespar ên hene, rast û rast di bin kargêriya û fermanên imperyalîzmê de ne, gotînen wan tevan yeko yeko di karvaniyê de pêktînin. Ji gotînen Celal Talabani ev baş tîen fahmkirin. Bê rûmetî û ruswabûneke welê, tujî û seriye xala îxanetê ye. Lew ev hêz, berpirsiyariya tişteki wusa dikin û karê wan ji tenê eve. Celal Talabani vê rastiyê bi xwe pejirand (bi devê xwe îtiraf kir.)

Pîlanên ji bo tunekirina tevgera PKK, ku şansê bikaranîne nade pîlanên imperyalist, ne tenê ev in û tenê bi van bi tixûb bûne. Di serî de imperyalîzmê Almanya Rojava, hêzên imperyalist ên din ji, bi azîneyên girtîne, dûtketîne ûhw. êriş birin ser malên Kurdan û saziyên Kurdistanî, ku bi tevayî zagonîne. Disa, bi destekî imperyalîzmê yên seranser, dagirkeriya Tirkên faşîst teviya hima xwe di şerê taybetî de livand û armanca xwe gihandina encamekê danî pêşîya xwe. Lê Partiya me, bîlî van êrişên ji gelek alîyan ve, baş zani, sala 1988'an bi serkeftîna gelê me li şûn bihêl. Li ser vê bingehê, di van rojan de ku em hatine dawîya sala 1989'an, sixletên girseyî yên şerê me yê rizgariyê têkûztir û saxlemtir bûne. Bidestveanînen mezin û diroki derketîne holê. Niha ne tenê militanên Partiyê şer dikin, di bin pêşengîya wan de neteweyek şer dike û ber bi awakirina demokrasiya gelî ve diçe.

Di vê rewşa pêşveçûnên lezûbez ên li Kurdistanê de û li ser bingeha qezencên Şoreşa Kurdistan, têkoşîna me ya rizgariyê ne tenê gelê me xistiye bin posideyên xwe. Xwe gihand sixletekê, ku di serî de gelên herêmê, bikaribe teviya cihanê bixe bin posideyên xwe. Belê, têkoşîna me niha gihaye sixlet û taybetîyeke bi vî nave-rokê. Ji ber koçberên şerê me yê rizgariyê û sixletên serketîne, sala 1989'an bû navendeke bal û dêhdariyê. Ji ber ku di vî domana niha de, pîrsa Kurdistanê dixwaze xwe bigihîne himêki xwe di sosyālîzmê de biverisîne û li ser vî bingehê, ji hemû alîyan ve xwe ji sistema kapitalistî imperyalist û dagirkeriyê bi tevayî qut dike û berê xwe daye tişteki wusa, ew hêzên me kada wan kiriye ji, dest bi liv û tevgerekê dikin. Sedema xwe livandina wan, bi vî rastiyê ve girêdayî ye. Ji ber ku êdî nêzîkbûnên tenê inkarvan û bi bingeha kotekê, ne derfet e, bikaribin pîrsê li gora berjewendên wan biverisînin. Serxwebûna netewî ya di bin pêşengîya PKK de, ji bo gelê me bûye daxwaz û hilbijartîna yekem û tenha; van hêzan ji dehfandîye wê derê, da hinde çareyan deynînin pêşîya xwe û li gengazînen nuh bigerin. Bê guman, ev hêz tev, li hemberê serxwebûna netewî, bê rê û

çare ne. Nikarin tişteki bikin, bîlî wê girara savarî ya diho ji nuh ve germ bikin, û di bin naveki teze de disa pêşkêş bikin. Tiştê bikaribin bikin, belê, tenê eve.

Li ser vî bingehê hêzên imperyalist *"Peymana Sevres"* hindekî din dixemilînin û dixwazîna mîna veristînekê bi kotekê bi gelê me bidin pejirandin. Aliyên xemilandi yên *"Sevres"* a nuh ji, ji komên xayîn û xulamên çêdikin, ku bi salan di metropolên Ewropa de wan xwedî kirine, navên weke *"rizgarixwazên netewî"*, *"sosyālîst"* û *"komunist"* li wan kirine û xwestîna wan mîna berpirsiyarên gelê Kurd bidin naskirin û pêşkêş kirin. Aliyê ji *"Sevres"* a kevîn cuda dibe, tenê eve. Nexasim berî *"Konferansa Parisê"* bi gelekê, Sekreterê Gelemperiya PKK rêheval Abdullah OCA-LAN, di hevpeyvîneke xwe de ya ji bo kovara *"2000'e Dogru"*, danibû holê ku ev wê wusa çêbibe. Baweriyên xwe wusa danibû: *"Ne, ji bo daxwaza pejirandina 'Sevres'a ji aliyê PKK! PKK piştî xwe dide arikariyên gelê Kurdistanê. Kani Turgut Ozal? Dibêje, 'Dibe ku ez ji di nêzik de, bibim piştgire otonomîya ji bo Kurdan.' Heke ev hindekî din bikevin nava tengasiyê, ji xwe USA ji federasyonê dixwaze, wê bibêjin em ji dikarin bibin arikarên USA. Ji niha vê dixwazîna, hinek Kurdên hevxe-batkar bixin bin çengên xwe û amade bikin. Veristîna van bi arikariyên USA û Ewropa, veristîneke dijîbihê 'Sevres'e ye... Wê bibin ,şak-şak'-vanên vê veristîne."*

Di nava van pêşketînan de *"Konferansa Parisê"* dixwaze, weke veristîneke imperyalistî ji nuh ve *"Sevres"* ê bivejîne û bike bela PKK, bi vî ji bihîlmîne rizgariya netewî û civakî ya gelê me û pîrsê mîna pîrseka *"çandî"* bi destan ve bigire û bibe encamekê. Hedef bi vî rengî hatiye danîn. Ev veristîna an ji veristîneke bi vî nolê, ne veristînen kêş û pergale gelê me ne. Li bervajîya vê, ji ber ku viyana me ya netewî û mafên me yên doliwgeriyê li derveyî tixûbên xwe dihelîn, nêzîkbûn û veristînen paşverî ne. Ji ber ku veristînen tîen pêşkêş kirin, di rewşa niha de wê statuya gelê me tede ye perçe nakin. Vê statuyê hindekî nerm dikin û hindekî ji kamufîlaj dikin, da ev statu bikaribe xwe bidomîne. Ev veristîna, tenê vî ji xwe re bingeh digirin û dizanin. Lê pir êşkere ye, çî resepteke (reçete) mafên doliwgerî û hikmdariya gelê me nasneke, nikare bê pejirandin. Lewma *"Sevres"* a tê pêşkêş kirin, mirî ye. Ji xwe mirî ji za bûbû. Protestoyên kedkar û xebatkarên ji Kurdistanê, ku di domana konferansê de bilind bûn, vî yekê bi zelalî danînin pêşîya çavan.

Gava niha em çend gotinan ji konferansê û ji *"Panêla Mafên Mirovan a Kongreya Emerîka"* ku Xatun Mitterrand tevli bûbû, li vir disa bîni-vîsinin, pîrs wê çetîr ronahî bibe. Axiftîna û nêzîkbûnên ji van derdikevin, dijîbûna xwe û dijîminahiya xwe ji bo şoreşa me, çetîr didin naskirin.

"Li Tirkîyê di derbarê demokrasî û mafên mirovan de hinde pêşketînen baş hene. Lê di pîrsa Kurdan de, pêşveçûnên dijbehî hin tune ne. Di dema pêşîn de, guman heye, pêşveçûnên vî nolê xwe bidin şanikirin. Ji ber ku, berî niha berpirsiyarên hikûmetê hebûna Kurdan ji nedipejirandin, lê niha êdî dikin..." (Parlamentêrê USA Jerî Laber)

"Ji niha û pêve, emê bibin neferên ordiya, ku mafên gelê Kurd wê biparêze..." (Endamê Meclîsa Nûnerên USA John Potter)

"Divê em piştigirîyê bikin, da Komîs-

yonê Gelemperi ya Netewên Yekbûyî, li ser rewşa Kurdan rûniştîneke taybetî dirustbike; divê em piştigirîya pêşniyareke bi vî nolê bikin... Tev bi hev re, emê xwe bigihînin serfiraziye. Emê bi destîna xwe ve binin, ku Kurd û çanda Kurdan bigihînin wê dadi û rûmeta mafî kirine... Rewşa Kurdan, zilma mirovan li ser mirovan bi xwe ye..." (Senatorê USA Edward Kennedy)

"... Me bala berpirsiyarên Frense kişandiye û gotiye, heye ev li dijî Tirkîyê birêvebibe. Di dawiyê de tiştê me gotî pêkhat. Mafê axiftîne ji bo endamên rêxistîneke separatîst (kêrikar) hatiye dayin, ku kuştînen xwîn-xwar birêve dibe. Ev bi çî awahî nikare bê şîrove kirin. Ji aliyê me hate nîrxandin, ku ev tevgerekê li dijî yekbûna axa Tirkîyê ye..." (Peyvkarê Wezîrê Karên Derveyî yê Tirkîyê Murat Sungur)

Weke em ji van gotinan ji dixwinin, hêzên bi salan in xwîna gelê me mîna zîroyan dimêtin; vî rojê xwe *"dost"* didin xweya kirin û xwe weke *"neferên artêşa rizgariyê"* didin navdan. Herweha dewleta Tirk a faşîst ji, dibêje *"erê"* ji bo verisandina tê pêşkêş kirin, lê tevli vî ji, li hember radiweste ji ber ku welatparêzek li wir axiftiye. Welatparêz di axiftîna xwe de, li ser paşverûtiya veristînen konferansê rawestiyabû û veristînen rast ên ji bo berjewendên me yên netewî bi nav kiribû. Lê divê ev rasti ji, baş bê zanin: Otonomîya imperyalîzm û dagirkeriya Tirkî dixwazîna pêşvebibin, alternatîfên weke otonomîya çandî, tenê statuya dildariyê ya heyî ji xwe re bingeh digirin û bîlî vî çî armanceka wan a dinê ji tuneye. Lewma, tu caran ev nikarin bibin veristînen pîrsa Kurdistanê. Ji ber ku çarçîva problema Kurdistanê, nikare mîna *"hinde mafên çandî"* bê şanikîrin û li ser vî riyê bê verisandin. Çarçîva pîrsê gelek ji vî durt e; pîrsa serxwebûna netewî û azadiyê ye. Çetîr be gotin, veristîna pîrsa Kurdistanê, tenê şoreşa Kurdistanê ye. Vî rojê, şeweya vî veristîne ji tenê PKK pêşvedibe û ev xwe dike serdestê teviya Kurdistanê. Ji ber ku ev viyana gelê me ya rast e û berpirsiyariya û nûneriya gelê me dike, gelê me ji ji bo çarenusa xwe û danîna hatîna xwe bi şeweyeke jîdandî xwe direjî vî kiriye. Lewma di rewşa niha de ji, pîrsa Kurdistanê, tenê li ser xaka Kurdistanê dikare bigihe encamekê. Pîrs li ser vî rastiyê xwe dide zelal kirin û lew em dibêjin, *"Konferansa Parisê"* mirî ji dayîka xwe bûye. Di nava xwe de ji, heya bê gotin, xwediyê dubendi û dijîbûnan e. Her hêzekî imperyalist, da bikaribe di vir de xurt bibe, xulamêki xwe ji Kurdan dide pêş. Nîmûne, gava Frense xulamê xwe Kendal Nezan dide pêş, imperyalistên din ji xulamên xwe didin pêş. Ev aliyekî dubendiyên di nava hêzên imperyalist de datîne pêşîya çavan, lê aliyê bingehîn ji eve, ku xulamên wan ên Kurd ji bîni tîkîlî û pêwendiyên xwe bi gelê me re nin in. Ji ber ku viyana gelê me, xwe gihandiye viyana PKK û bi viyana PKK re bûye yek. Pêşenge gelê me bi şeweyeke kesin bawer dike, herweha gelê me ji di vî baweriyê de ye, bi şer wê serfirazî bigihe gelê Kurdistanê. Gelê me, bi karvaniya xwe ya rojenin ji vî bawerî û bîra xwe, datîne holê û digihîne delîlan. Kin bê gotin, çî veristîneke bê PKK û ji aliyê PKK nehatiye pejirandin, nikare xwe bigihîne encamekê û wê mirî bimîne. Lewma hêzên imperyalist ji hemû enîyan êrişî Partiya me dikin. Bi vî awahî dixwazîna xwe bigihînin encamekê. Ev rasti dubendiyên di nava imperyalîstan de ji tuj dike. Di rojên pêşîn de, rewşeke tîji pozberî wê derkeve pêşîya me. Lê hemû keftûleşt û kefarat bê huda ne. Pîrsa Kurdistanê ne li Parisê. Stockholmê, Londra û Waşingtonê, li ser axa welatê me, bi lez ber bi rizgariya rast ve diçe...

Piştî şikestina serihildana klasîkî ya dawiyê li Dêrsimê di salên 1937 û 1938'an de, êdî Kurdistan kete nava domaneke tarî û mîja biyaniyan. Êrî-şên dijmin ên leşkerî xwe zivirandin êrîşên diçin ser ziman, çand û toreya Kurdan. Nemaze piştî salên 1950'an êdî kapitalîzma Tirkîyê xwe gihande kapitalîzmeke monopol. Li ser vê bingehe koçberekî nuh a kedxwarî û mejokdariyê bi dişwari destpêkir. Dij-min dixwest otorîteya konevaniya xwe li keleşa ya leşkerî ji her alî ve serdest bike. Sistemêka fireh a hin- û fêrkirina zimanê Tirkî û her cure bikaranînên asimilasyonî pêkani. Dij-min, bi van tevan dişa tîr nedibû, lewma dixwest qirkirineke spî pêk-bîne û gelê Kurdistanê ji welat dîr bike. Dijmin dixwest, da gelê me êdî hevî û tiqeyên jiyanê azad ne li ser axa niştiman, lê li derveyî welat bi-bîne. Di bin posideyên van de û ji ber kûrbûna krîza (aloziya) kapitalîzma Tirkîyê, gelek birên gelê me neçare dibûn, xilasîya xwe ji lîdan, hingavtî û pîkolîyên dijmin li derveyî welat bibînin.

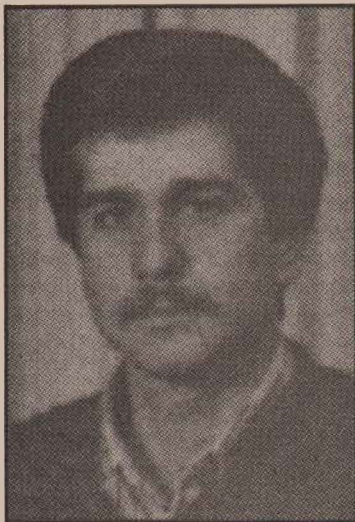
Malbata hevalê Xeyrî, yek ji wan malbatên yekemin bû, hîna di salên dawîya 1950'an de neçare bîmine ji welat dîr bikeve. Ji xwe bilî zîlm û zora dijmin, giraniyekê dişwar a feodal-kompradoran ji li ser wan hebû. Rewşa jiyanê nebaş dibû û ji hev diket. Êdî mafê jiyanê, ji ber zehmet-kêşî û nexweşîyan li gundê Mercê navçeya Mehserî êrdima Mêrdînê nedîma. Malbata hevalê Xeyrî, dev ji

Sembolê pîroziya Akademiya Mahsum KORKMAZ: Mistefa Mihemed Elî HESEN (Xeyrî)

her karê xwe, xwedikirina pez û sewalan, xebatên çandîniyê berda û berê xwe da Rojhilata Navîn û li bajarê Beyrutê xwe bi cih kir, ku navendekî (merkezekî) politîkî bû. Ji nuh ve demêka hejari û belengaziyeke nuh vebû; zîlm, zor û reşîya ji ber dîrîya welat destpêkir. Niştecihe bajarê Beyrutê li welatê Libnanê, bi regeki derveyî mirovatiyê li wan dinêrin. Neçare bûn ji bo domandina jiyanê, cihê xwe di hemû karên zor de bigirin.

Di nava rewşeke wilo de, di sala 1963'an de, hevalê Xeyrî çavên xwe li jiyanê vekiribû. Çavên wî pêşî bi ditîna avahî û tomoşîlên Beyrutê vebûbûn. Lê belê her rojê çirokên jiyanê, gotinên nexweşî û bedewîya Kurdistanê, bûyerên koteka dijmin û dîmenên heskirina welat ji dayika xwe dibihîst. Hîna di salên zarokatiya xwe de, çiyayên hêrs û nîfrînê li diji dijmin di dilê xwe de avakiribû. Di kesaniya xwe de mirovekî weha bû, çavên wî ji kesî nedîşikestin.

Li kêleka şerê ji bo domandina jiyanê, hevalê Xeyrî dest bi xwendina dibistanê kir. Lê belê rewşa aborî ya nebaş, tixûbên mezin li pêşîya xwendinê avakiribûn. Neçare ma, piştî sê

salan dawî bi xwendina xwe bine. Tenê di van sê salên xwendinê de hevalê Xeyrî, hîna xwendin û nivandina zîmanan bûbû. Di wan salan de, weke mirovekî mezin tîkiliyên xwe bi kesên û derdora xwe re çêdikirin. Hevalên wî tev, bi temenê xwe ji wî mezintir bûn. Belê cihê gotinên Xeyrî di nava wan de hebû û gotinên wî derbas dibûn. Her kesekî ji wî hesdikir. Xwediyê sixlet û rewanekî weha

caran bêhtirî heşt saetan kar nedikir. Taybetiyên şerhîniyê, mîrxasî û lehengiyê ji berê ve di kesaniya wî de xwe zelal didan xweya kirin. Tevli van jî, ji aliyê kesên li derdorê gelekî dihatê heskirin. Herdemê bi geşî, moral û devkenî diçû û dihat. Ji hemû şêwe û şaxên hunerî û sporê hesdikir. Bi xwe ji avjenvanekî gelek jêhatî û endamekî leyistokên goka ling (futbol) ê xurt bû.

Heya sala 1982'an bajarê Beyrutê, hîna bajarekî û navendekî pêwîsttîrîn bû di Rojhilata Navîn de ji bo rojnâmejê û politikayê. Hemû hêz, parti û tevgerên politîkî cih û şûnên xwe li Beyrutê hebûn. Navên bi dehan rêxistinên Kurdistanî û Filistinî dihatin bihistin. Hevalê Xeyrî jî, bi rewanê xwe yê welatparêz, di nava welatparêziya germ a malbata xwe de mezin bûbû, dixwest xwe nêzîkî organizasyoneke rast û dirust bike. Têkilî û pêwendiyên xwe bi gelek hêzan re danî û çêkir. Lê rewşeke rast û dirust di gelek organizasyonan de nedit. Hemû rêxistinên ji nêzîk ve û bi kakilkên wan naskir. Car caran di sernivîsên rojname û kovaran de rastî navên Kurd û Kurdistanê dibû. Hêrsa dilê wî dikeli û difurî. Keleşa Mîr-

bû, ku herkesê xwe nêzîkî wî dikir, ji wî moral û dilxweşî digirt.

Hevalê Xeyrî neçare bû, zu dest bi kar û xebatê bike, da bikaribe arikarîya malbata xwe bike. Pêşî li gelek cihan û di karên jî hev cuda de xebiti. Di hotêlan de, di restorant (xwarîngeh), fîrîn (cihê çêkirina nani) û cihên boyaxkirina tomoşîlan de bi erzani xebiti. Lê tu caran kotek û zîlmê nedipejirand. Li hemberê kedxwarî û mejokdariya xwedî- û serkaran serê xwe tîm hildida û tîm birên karkeran ji bo mafên kar û zêdekirina mehanetiyê tev dida. Raperînê û rabûnê diçinand dilê wan. Gelek caran neçare dibû, kulmên xwe, zend û bendên xwe bikarbîne; li mirovên kedxwar, diz û serserî dixist. Tu

dînê û zinarên hişin ên gundê Mercê, weke dayika wî ji wî re gotibû, dihatin ber çavên wî. Hîlm û keserên welat ji kûraniya dilê xwe dikişand.

Hevalê Xeyrî bi baldariyekê mezin guhên xwe dida hemû şoreşên cihanê û zanabûna şoreşgerî ji wan digirt. Çiye mafê çarenusa gelen? Rizgariya netewî çawa dibe? Çiqasî valahî di navbera serxwebûn û otonomiyê de heye? Hedi-hêdî van pîrsan tevan hindibû. Li ser pîrsên welatparêziyê, erk û delametên xortên welatparêz û şoreşger, bûbû hûrkolînan, lîgervan û lîkolînavanekî xurt. Bi aktîfî û çalaki herdemê li rastiye digeriya. Di wê demê de, piştî hatina cuntaya 12'ê Êlûnê ya faşîst li Tirkîyê û Kurdistanê û Partiya me PKK xwe-gihandî wê

derê jî, êdî pelên şoreşgeriya nûjen xwe gihandin teviya gelê me yê li Libnanê jî. Li hemû dor û deran navê Partiyê û berxwedana şehîdên nemir dihatin bihistin û çîngîniya xwe bilind dikiran.

Evinên di dilê hevalê Xeyrî de dikelin. Ramanên pîroz û hêja ji serê wî derbas dibûn. Serpêhatinên mîrîni û qehremaniyê, bi nêzîkbûna wî ber bi Partiyê ve, tev digihîştin bersivên xwe yê diroki. Partî, weke şûrê ji kalî hatî kişandin, bi tujîya xwe li serê kompradorên feodal û kesên hevxe-batkar diket. Berxwedanên Bloka, Xap, Şikestun, Axşûn û Cizîra Botan dengê xwe digelandin. Ji nava diwarên jêrzemîn ên Amedê, pêtên agirê berxwedanê hildibûn. Xwe digihandin derveyî girtigehan û ji teviya cihanê re dibûn simbolên şerê geli. Li ser bingeha van berxwedanan, li Rojhilata Navîn jî, stran û helbestên şoreşgerên Kurdistanê belav dibûn. Ne tenê Kurd, herweha hemû gelên herêmê ji posideyên mezin ji vî şerê serxwebûn û azadiyê girtin.

Di encama van bûyer û xebatên serketî de, hevalê Xeyrî ji tevli malbata xwe cihê xwe bi çalaki di nava rêzên welatparêzan de girt. Malbata wî jî, ji bo Partiyê bûbû xal û kozêke, xelek û bingeheke rêxistî û ji dil. Piştî berxwedana li Amedê di sala 1982'an de, pêşî birayê hevalê Xeyrî yê bi navê Semîr (Ehmed) daxwaza bûyîna şoreşgerî profesyonel kir. Bi karê xwe û karvaniya (pratika) xwe yê lihevhati, xwe gihand wê rûmeta bilind, da bibe perçeyek ji Akademiya Mahsum KORKMAZ. Li wir, li ser axa Akademiye, di nava karê rojenin de, bi şêweyê biryardarî û lehengi şehîd ket. Di rojên niha de jî, bi navê hevalê Ehmed, şehîdê doza Kurdistanê, baregeheke Akademiye singê xwe ji heval û hogirên nuh re vedike.

Piştî şehîdbûna birayê Xeyrî hevalê Ehmed di sala 1985'an de, rîya xebat û tîkoşînê, şêweya girêdana malbatê bi Partiyê re, delamet û vatîniyên xortên ji welat dîrketine yan ji li biyaniyê çavên xwe li jiyanê vekirine, mîna rojê zelal, ronî, eşkere û bi dişwari ji bo hevalê Xeyrî ji xweya bûn. Biryara xwe-gihandina kesbûna şoreşgerî profesyonelî êdî ew ji dabû ber çavên xwe. Li bajarê Beyrutê û li gelek bajarên deverê, dest bi xebateke aktîf kir. Li wan deran, li ber pozên kesên xwespar û reformîst, her rojê belavok û weşanên Partiyê belav dikir. Bangeşî ji bo tîkîlbûna xortên nuh pêşvedibir. Diwarên bajêr bi wêneyên Serok APO û şehîdên PKK dixemiland.

Di bin posideyên Hilpişkîna 15'ê Tebaxê sala 1984'an de, xwe bi xwîn û biranînên şehîdan girêdida û li ser vî rîyê xwe bilind dikir. Gelek xebatên hêja û giranbûha li Rojhilata Xakerast danî pêşîya xwe û wan pêkani. Hevalê Xeyrî, di destpêka xebatên xwe de, pêşî mîna welatparêzekî arikariyên xwe yê mezin pêşkêşî Partiyê û hevalan kir. Bê tixûb destê xwe diavête hemû karan û wan pêktanî. Çetînî, nexweşî û lîrzîni nedinasî. Bi bir û baweriyên şoreşin dihat xemilandin. Ji hemû sîd û berjewendên kesani û taybetî, ji libîralîzmê, dudîliyê, bêbîryariyê û tîrsê nîfrîn dikir. Digot, "Divê mirov bi dilekî ji hesin û polayê xebat bike." Lê ew tenê bi arikariyên xwe ji bo Partiyê razî û qayil nedibû. Van gotinan dikir, "Bêhna Kurdistanê bi bayê bakur xwe digihîne min. Ez dixwazim xwe bigihînim bêhna bihara Botanê, deşta Mêrdînê û beriya Ruhayê. Ji çirokên dayika xwe min derxistîye, Kurdistan, diwê bibe bihîştê Rojhilata Navîn û weke zeviyan kulîlkên rengîn bê nasin."

Di derbarê her armançekê de, daxwaz û hêviyên xwe ji Partiyê re dani zimên; giringbû di kesbûna xwe de tevger û bizaveke pîroz ji bo vegerîna welat li ser bingeha derfet û delîvên

DILÊ DAYÊ

Yadê!

Dayika şehîdan

Diya dayikên nemiran.

Çiqasî firehe dilê te

Gola Wanê, Ava Xebûr

Ferad û Tîr

Li ser singê te

Dilê şepal û şêrîn

Pel ber bi jor ve hildidin.

...

Min nedizanîbû çiyayên

Kurdistanê

Bi şikeft û zinarên xwe

Bi dar û berên xwe

Zozanên xemilî

Deşt û newalên kûr û dûr

Di bin perdeya dilê te de

Li ber xwe didin.

Min nedizanîbû

hêrsa dilê te

Pozê Cudî radimuse.

...

Ma ez kor im?

An bê guh im ez?

Nebînim, nebihîsim!

Li ser xaka welatê me

Dayikên qehreman,

Dil ji pola dişîn.

Her tu tîyî bîra me

Gava XEYRÎ û EHMED

Tên bîran

Gava REŞÎT û DIJWAR

Dengê tembur û helbestan

Bilind dikin.

Her tu tîyî bîra me

Dema em destanên

FÎRAZ û XEBAT

Dixwînin

Dema em dengê tîfîngên

ESREF û AKÎF

Dibihîsin

Qehremaniya wan

dibînin.

...

Dilê te Dayê,

Ji dayikên şehîdan re

Bûye gulistan

Her dayikek

Gula xwe tê diçîne.

Gulên rengîn bêhn dike.

Yadê!

Hevqasî bi te Botan

Şêrîn bûye

Ji wê re bûk û zavên te

Dibîn xelat

Te ceger û kezêba xwe

Ji wê re xemiland,

kire gorî

Belê, ji bîr neke!

Dîrok wê navê te

Bi navên

Dayikên

gernasên nemir re

Ku li Botanê serî hildidin

Bi tîpên agirî

Gir û mezin bikole.

Da neviyên me bizanin

PKK dayikên weke Yadê

Afirandiye.

Yadê!

Tu bûyî sembola dayikan

Dayikên şoreşger û

pêşmergeyan

Roj li ber bejn û bala we

Ya çeleng û şox xwar dibe

Silav dide

Ditewe.

...

Yada Kurdistan,

Cejn tên

Em li mala te

dibîn mîhvan

Tu ji me re

Belavokên leşkerî dixwînî

Me hêrs dikî

Bi dilê xwe yê kelandî

Xwîna canê me dikelînî

Serê govendê dilezînî

Li Amedê xwe dixemilînî

26.7.1989 / Dilbixwîn

Partiyê bine der û pêkbîne. Dixwest ji bo kesên rewşa wan mina ya wî bû, bibe semboleki girêdana bi Partiyê re û vegerîna ser xaka niştîman. Dengê xwe li wan dikir û dibangî, *"Bila dijmîn bizanibe, qirkirinê spi negihîştine armancên xwe. Bi sedan xortên Kurda nê li biyanîyê bûne û li derveyî welat mezin bûne, niha navê wan di nava rêzên kerwanê şehîdan de tê nimandin û hildan."*

Li ser bingeha rastiya karvaniya xwe hevalê Xeyrî, roj bi roj bêhtir xwe gihande wê koçberê (merheleyê), da êdî bikaribe bi tevayî profesyonel di nava rêzên Partiyê de kar û xebatê bike. Ji ber vê yekê di sala 1986'an de, Parti biryara xwe da, ew were Akademiyê. Rûpeleke bi evîn û heskirina bê dawî, ji bo wî vebû. Hevalê Xeyrî heya ji bo kevir, dar û berên Akademiyê jî, dikari bibêje "heval!" Weha li wî hatibû, nedikari bawer bike, lingên wî li ser axa Akademiyê ne. Belê, rastî jî rewşa wî weha bû... Hevalê Xeyrî li ser axa Libnanê qirêji û gemara kapitalizma biyaniyan rind ditibû. Zehmetiya mirovekî bê welat û bê rêberî baş kişandibû. Agirê dûriya ji welat canê wî disoht. Baş dizanibû, ev Akademi kehnîyeke mirovatiyê ye di dilê Rojhilata Navîn de û qet ciheki bi tîkili, wekhevî, girêdan û zanyariyên xwe mina wê nine û peyda nabe. Di wan rojan de, gava Serok tevli rojên jiyana Akademiyê bûbû, ew jî di Akademiyê de bû. Eniş û qunçikên tari yên di dîroka Kurdistanê de, pîrsîgîrê û pergalek li ser singê mirovên Kurdî xwe civandibûn, ji aliyê Serok hêdî-hêdî dihatin vekirin û verisandin. Li ser bingeha lêkolîn û şîroyên rewşê yên zela û ronahî, komara Kurdistanê ya demokratîkî li ber çavên Xeyrî bilind dibû. Di nava jiyana de hevalê Xeyrî bi serfrazî tim ber bi jor ve diçû û mezin dibû.

Di Akademiyê Mahsum KORKMAZ de hevalê Xeyrî, ji xortên nuh hatî re, dibû sembolê pêşketin û girêdanên hevaltiyê. Ji aliyên teorî û karvaniyê ve, bi kûrani xwe gihande xeta Partiyê. Gelek vatîni û delamêten mezin û bingeîn li Akademiyê pêkanî. Sedemên, gelê me di dirêjahiya hevqasî salan de barên kul û kovanên giran kişandiye, baş tîgîhişt û fahmkir. Lewma xwe gelek deyndarê Partiyê û gelê Kurdistanê didit. Tenê di nava şerê pîroz de didit, da bikaribe deynên xwe bide. Di hemû nivîs û raporên xwe de wê rewşê diani zimên. Dixwest, Partî, delîva çûyîna wî ser axa Botanê bide û di nava pêşmergeyan de xwe bigihîne qada şer û cengên giran.

Hemû sixlet û taybetiyên komutan û serleşkerêkî di xwe de civand. Xwe gihande zanabûn û zanyariya şerê gelî. Gelek dewreyên konevanî û leşkerî li paş xwe hiştin. Baweriya wî ev bû û digot, *"Girînge xortên welatparêz bi can û dil, bi profesyonelî bikevin nava xebatê."*

Piştî Komcivîna (Kongreya) Partiyê ya Sêwemîn, biryara avakirina Artêşê hat dayîn û dîrîşma (slogana), **"Hertîşt ji bo rizgarkirina perçeyekî ji xaka niştîman!"** hat hildan. Êdî Meşîna Azadiyê jî li ser vê bingehe destpêkiribû. Giyana Hilpişkîna 15'ê Tebaxê jî, bi insiyatîfa hevalê Egid (Mahsum KORKMAZ) jî nuh ve, hin xurttir û diwartir pêşveket. Daxwaza hevalê Xeyrî jî ew bû, di nava komên (grubên) pêşîn de cihê xwe bigire û derbasî êrdîma Botanê bibe. Belê Partî heya nêzikê dawîya sala 1987'an çetir dit, Xeyrî li Rojhilata Navîn bimîne. Gelek komên Akademiyê tevli Meşa Azadiyê bûn. Di domana Meşa Azadiyê de gelek hevalên heja û dilsoz şehîd ketin. Hevalên Erdal (Mustafa YONDEM), Haydar KARASUNGUR û Salih (Abdurrahman MOTOR) bi karvaniya xwe pêşketinên mezin pêkanîn û derêxistin ser rê. Di vê xebata

xwe de serên xwe jî danin ser singê dayika xwe niştîman.

Serokatiya Partiyê di mehên dawîya sala 1987'an de, pêşketinên Meşa Azadiyê jî ber çavan derbas kir. Ji nîrxandinan delamet, perspektîf û danezanên nuh derêxist. Di nava komeke ji heft hevalan de, hevalê Xeyrî jî hate hilbijartin, da di dawîya meha Cotmehê de derbasî axa Botanê bibe û veristinên Serok bigihîne Serokatiya Taktîkî ya li welat. Divî bû, ev kom li ser axa welat xebata xwe berdewam bike û pêş ve bibe. Hevalê Xeyrî bi şahî û dilanê vê bûyerê dinai zimên. Hêviya wî ev bû, ku deynên xwe yên ji bo gel û welatê Kurdistanê, seranser di nava şerê germ de bide. Di rapora xwe ya dawiyê de, rewşa xwe jî bo Partiyê weha anibû zimên: *"Niha, ez ketime ser rîya çûyîna welat. Raste, ez li Libnanê hatime dinê û mezin bûme, herweha li wir jî min Partî naskirîye. Tenê bi Partiyê min welat û gelê xwe naskirîye. Ji kehnîya jiyana bi rûmet û azadiyê, ji Akademiyê Mahsum KORKMAZ, min fêrbûn û zanabûneke bilind girtiye. Niha, di vê demê de, gava ez bûme rêwiye çûyîna welat, ez axa Libnanê naramusim. Tenê ezê bi ser axa Akademiyê xwe bitewînim û ramusînim, ji ber ku min xwe li vir naskirîye, li vir ez hîn mirovatiya rast bûme, li vir Partiyê xebat û kar jî bo afirandina kesaniyeke şoreşger pêşkêşî min kirîye. Vê rojê, ku berê min ketiye welat, disa ez soz û peyman didim, tevli hemû zoriyên jiyana, ez hemû hebûnên xwe, derfet û delîvên xwe di nava xebata karvaniyê de pêkbînim, bi ciwanmêrî û cangorî herime pêş. Ez hezar silavên xwe yên şoreşgerî dişînim ji bo Partiyê û hemû rêhevalên xwe..."*

Piştî dûriya bi dehan salan, hevalê Xeyrî berê xwe da welat. Da şanikîrin, ku konevaniya dewleta Tirk di asimlasyona gelê me de bi ser neketiye. Pijiqîn û afiribûna Partiyê, ji nuh ve hemû malbatên Kurdî yên di biyanîyê de, bi hêvi û bextewariya avakirina Kurdistanê girêda û rîya vegerîna welat a pîroz li pêşîya wan vekir.

Hevalê Xeyrî tevli koma xwe, roja 2.11.1987'an jî ser Ava Tîr derbasî axa Botanê bû. Heft hevalên dilên wan tîji evîn, nedikarin bawer bikin, ku pêl axa Botanê dikin. Rewşa xwerustê (siruştî) gelek nebaş bû, nekarin wê şevê xwe bigihînin Çiyayê Cudî. Neçare man, di navbera Cizîra Botan û Çiyayê Cudî de, li nêzîkî gundê Heblerê (Hisar) wê şevê bîmin. Lê belê disa zarokên Îdrîsê Bêdlîsî, Yekitiyên Hemîdiyê yên nuh û hêzên kontr-gerillan cihên wan zanîn. Delîveke mezin ketibû destê artêşa faşîstan. Li ser axekî rast şereki mezin û giran derket. Heft hevalan, tevli dîrîşmeyên serxwebûn û azadiyê li ber xwe dan. Piştî anîna bi hezaran serbazan cihê şer û bikaranîna çekên giran, her heft hevalên leheng şehîd bûn û derbasî kerwanê nemiran bûn.

Malbata hevalê Xeyrî heya niha behra xwe ya mezin di şoreşê de heye. Du ciwanên xwe şehîd daye. Hemû birayên hevalî, wê rojê bi tevayî di nava karê Partiyê de ne û ciheki bi rûmet girtine. Diya Xeyrî ya bi navê Yadê bûye nimûne ji bo dayikên şoreşgeran ên law û keçên xwe dişînin ser dijminên Kurdistanê. Lewma em li ber giyan û rawanê hevalên Semîr û Xeyrî, li ber welatparêziya wan a pak û vê malbata şoreşger bi hîrmet xwe ditewînin. Di kesbûna vê malbatê de, em banga xwe jî bo hemû malbatên Kurdistanê bilind dikin, da jiyana vê malbatê jî xwe re nimûne bigirin.

Soz û peymana me rêhevalên wî jî eve, di nava şerê serxwebûn û azadiyê de em bi Partiya xwe re dilsoz û girêdayî bîminin û li ser rîya hevalê Xeyrî tîkoşîna xwe hildin baniyên Kurdistanê û her demê em bibêjin, **"Bi xwîn, bi can, em bi te re ne ey Serok!"**

Ev nivîs hatiye wergerandin:

Evîna mezin ji bo APO di dilekî piçûk de

Em we bi evînen xwe yên şoreşgerî û germtirîn silavê dikin. Em dixwazin ji bo rojnameya **Berxwedanê** û xwendanên wê yên piçûk re, çî di dilê zarokekî Kurd ê bi navê **Kawenda** de heye û çî dibêje, binivîsinin. **Kawenda** zarokeke ji zarokên Kurda, dilê wî bi evîna Serokê me APO û PKK tîji bûye. **Kawenda** hin şêş salîye û zarokê malbatekî welatparêz e. Eve bûye du sal in, bi nexweşiya hestuyan ketiye. Roj bi roj hestuyên wî bêhtir dihelin û ev nexweşî hêdî-hêdî wî dibe ber dawîya jiyana. Lê evîna mezin a di dilê wî de, niha jiyana wî rengin dike û di dilê piçûkî nexweş bi jiyana ve girêdide. Ev bûn du sal in, **Kawenda** nexweş ketiye û heya niha çî çare û derman jî bo derd û kula wî nehatiye peydakirin. Di ser vê de jî, jiyana gelê Kurd ê hejar û perîşan, jî bîni derfet û îmkân nahêle, da çareyek jî bo tivanca **Kawenda** bê peydakirin.

Di demekê de ku dilê me bi şahîya şoreşgerî tîji bû, em çûn mala malbateke (famiya) welatparwer. Li wir me **Kawenda** dit, li ser cih-livînen xwe, xwe dirêj kiribû. Bi çavên bi evîne dagirti keliyekê li me nihêrî û paşê gote me, *"Rojbaş hevalno!"* Piştî li derbare rewşa me û hevalan pîrsên xwe kirin, ji me xwest em bibêjin, ka pêşveçûneke nuh heye an ne. Me ji rewşa wî pîrsî. Li ser vê yekê **Kawenda** piçûk destên xwe yên piçûk şanî me kir û bersiva me da, *"Ez gelek êşê dikişînim hevalno."* Paşê me çavên xwe li mezela (oda) wî gerand, me dit, li hemberê cihê razana wî wêneyeke Serok APO hatiye daleqandin. Paşê em agahdar bûn, **Kawenda** bixwe wêneyê-daye daleqandî. Ji ber ku wî digot, *"Ez nikarim bê Serok APO di jiyana de bîminim..."* Me demekê axaftin û mijûliya xwe domand. Gote me, *"Hevalno divê hun biranînên hevalan ji min re bibêjin"* û ji me xwest, em vê yekê bikin. Me ji hinde bûyer jî wî re gotin, weke çawa hinde rêhevalên piçûk gava li zikakan jî xwe re dileyizin bangeşiyê jî bo dozê dikin. Li ser gotinên me keneke deng-bilind kete **Kawenda**. Paşê got, *"Divê hun ser hevalên şehîd biaxîfin."* Me ji li ser biranînên hevalên şehîd jî wî re got. Gava me ji wî re digot, ji aliyekê em difikirin, ka em dibin layiqên şehîdên xwe yan ne. Lê tiştên **Kawenda** li ser wan difikirî, hinde tiştên din bûn. Ew **Kawenda** devbi-ken û gelek diaxîfî, dema me digot, yek gotinê jî devê xwe netanî der, guhdariya me dikir û vedihesi. Hêstir ketibûn çavên wî û awirên xwe li dûriyan digerand. Dibe ku ew di xwest zû mezin bibe û weke tirheki şînbûyî bi xwîna şehîdan tola xwîna rijayî jî erdê rake. Me rewşa wî fahmkir û me xwest em hindekî dilê wî xweş bikin. Me çend gotinên şerî jî wî re gotin û paşê hevalekî ji me hinde pîrs kirin û **Kawenda** jî bersiv da.

Tivancên doliwgeriya dagîrkerî dijwar ...

Destpêk di rûpela 17'an de

ARGK bûn û xwe gihandin tîkoşîna şoreşê. Ev livbazi li gundê Heblerê navçeya Cizîre Botan, bi şev pêkhat.

AMED

Roja 9'ê Mijdarê, yekitiyeke gerilla ya Artêşa me ya Rizgariyê, avêt ser zivînga Bekîrxan navçeya Licê êrdîma Amedê. Pêşmerge serî dabûn vê livbaziyê, da welatfiroşê bi navê Kamîl Doxan, du kurên wî û bîbextekî dinê ceza bikin, lew bîli hemû banga ev kes, dev jî hevxeatkariya jî bo dijmin bernedidan. Pêşmerge dorên

- Eve em dibînin, tu gelek ji PKK û pêşengê PKK, APO'yê mezin, hesdiki. Sedema vê çîye? Çawa te xwe gihandiye û evîne?

- PKK wê Kurdistanê serbixwe û azad avabike. Di sala 1978'an de çêbûye û di bin rêberîya Serok APO de bû hêzeke mezin. PKK bi xwîna şehîdan şînbûye û mezin bûye. Barê Serok APO jî hin gelek giran e. Ew serxwebûna Kurdistanê dixwaze. Lewma ez gelek hij ji PKK û APO dikim.

- Li vir em ji hinde komik û rêkxistin dibihîsin, behsa wan tê kirin. Tu tiştêkî li ser wan dizanî?

- Rastî, ew ne gelek in, kêman in. Ew perên gel didîzin û xwarinên xweş dixwun, ereqê (alkol) vedixwun. Ji ber vê yekê jî ew gelek qelew (şîşman) bûne. Jînen xwe jî bi boyaxan dixemilînin û wan niv-tazî dikin. Lê PKK ne welê ye. PKK jînan ji zana dike û di hêle tev bibin şoreşger.

- Başê, li ser şehîdan tu dikari ji me re hindekî bibêji?

- Hevalên şehîd xwîna xwe dan rijandin û em hişyar û zana kirin. Hevalê Xeyrî digot, *"Binivîsin ser kevira tirba min, ev deyndar e."* Hevalê Mazlum gelek lêdan xwar, lê disa jî li ber xwe da. Roja cejna Newrozê jî, kirasê xwe şewitand û Newrozê pîroz kir. Hevalê Mazlum digote dijmîn, *"Emê herdu çavên te derînin û Kurdistanê ava bikin."* Divê ev gotin herdemê jî bo me bibin nimûneyên mezin.

- Tu dixwazi ji bo hevalên li çîyan şerê dikin, tiştêkî bibêji?

- Bila hişyar bîminin, bila gelê me hişyar û zana bikin, bila gunehê wan li dijmîn neyê û bila dijmîn bîkujin û

Kurdistanê ava bikin.

- Hevalê piçûk, tu dixwazi çend gotinan ji bigihîni hevalên di zindanan de?

- Daxwaza min jî hevalan eve, bila li ber xwe bidin û berxwedanê bilind bikin, weke Mazlum, Xeyrî û hevalên din.

- Gotineke te jî bo gelê Kurdistanê, dê û bavê te heye?

- Ez ji tevan dixwazim, xwe zanatir bikin. Heke hinek nekaribin çek û silahan rabikin, bila bîxwînin û cîranên xwe zana bikin, bila nebin diwar li pêşîya zarokên xwe, bila destên xwe biavêjin çekan û wan bidin milên keç û kurên xwe.

- Tê çî bibêji hevalên xwe yên piçûk?

- Çend tiştan ez dikarim ji bo wan ji bibêjim. Bila hevalên min ên piçûk ji hevalên xwe arikariyan kombikin, çî bizanibin ji wan re ji bibêjin û bila mezin bibin xwe bigihînin şerî.

- Di dawîya gotina xwe de, tu dixwazi çî bibêji?

- Gotina min a dawiyê jî bo Serok APO ye. Serokê min; canê min, dilê min û ronahiya çavên min i tu. Serê her sibê (beyanê) gava ez taştîya xwe dixwum, ez navê te li ser rûnê nanê xwe dinivîsim û da disa te ji bir nekim, ez wî nanê xwe yê bi rûn dixwum. Ez ji te tenê dixwazim, tu Kurdistanê xilasbiki (rizgarbiki). Ey Serokê min i rind û çê! Ez peyman didim te; gava ez mezin bibim, ezê bîmîherim çavên te û baş bibim, ezê bîniherim çavên te û baş bibim, ezê kalasnikofê biavêjime milê xwe û weke komîsêrekî te ezê şer bikim. Bi xwîn, bi can, em bi te re ne ey Serok!

M....

Di rojnameya me Berxwedan hejmar 88'an de, me dest bi hevpeyvînên bi Kurdên ji başûrê Kurdistanê re kiribû, ku ji ber êrîşên kimyewî yên rejîma Iraqê derbasî bakurê Kurdistanê bûbûn û paşê hatine Frense. Niha bi vê hevpeyvîna li jêr, ku hevalê Amed amade kiriye, em vi karê xwe didomînin.

“Dewleta Tirk gelek ji PKK ditirse... Gel piştigiriya PKK dike...”

- Ji kerema xwe re tu dikarî xwe bidî nasîn?

- Navê min Husên Hesen e. Ji xelkê Bamernê me. Di sala 1925'an de bûme. Di sala 1945'an de min dest avêtîye karê hizbatîyê (partiyetî), di dema rêxistinên “Hiwa” û “Rizgari” de. Min poste ji Mûsilê dihanî mentîqa xwe. Cara ewilî, ku min poste ani, Salih Yûsîfî da min. Min çandekê xwê kirî û kire navê. Min got, “Dinya ye, eger hukmetê girt, çawa dibe bila bibe, ez ji wekî nefereki ji rêzê me.” Piştî hingê, gelek caran ez çûm û min di nava ranê xwe de poste girêdida, dixiste bin pêlavên xwe.

- Te çawa tîkiliyên xwe digel “Hiwa” û “Rizgari” danîn?

- Wê çaxê, dema gelan û qewmîyetan bû. Gelek insan ketibûn xebatê. Min bi xwe, sê xeliye (komika piçûktir a parti) di bin destê min de bûn. Min bi rê ve dibirin. Wekî din ji Refîq Hilmî, ji xelkê Soran bû, dihatê ba me. Berpirsiyarê me bû.

- Tu çawa berpirsiyarê sê xeliyan bûyî û tu xwendinî nizani?

- Katibên me hebûn.

- Ji wan kesin tîn bira te, ku xebata xwe berdewam kirine û navdar bûne?

- Hemî xayîn derketine.

- Çend salan te di “Hiwa” û “Rizgari” de xebat kirîye?

- Heta ku bûne parti. Ji sala

1945'an ta sala 1961'an. Paşê, şerê pêşmergeyîyê dest pê kirîye. Ewîlî Barzanî hîn ranebûbû. Me bi xwe li Bamernê, li hemî mentîqan şer kir. Paşê, em çûne Amêdiyê. Du şevan li Amêdiyê em man. Emir ji bo me hat, gotin bila biçine ser Geliyê Dihokê. Ji wir em çûn mentîqa Bîrvîkan. Paşî wextekê, me şer kir. Hemî digel hev bûn, parti yek bû. Gotin Barzanî rabû. Êdî şer li her derî mezin bû. Bû şerê top û tankan, bû qiyamet. Em bi xwe çûne mentîqa Dihokê. Em, heta 11'ê Adarê li wir man. Çar salan mufawedat (gufûgotin) bû. Paşê, disa şer dest pê kir. Hukmetê daxwazên me neda me. Em çûn mentîqa Dihokê...

- Baş e, gava ku di sala 1975'an de nekse (şikestin) çêbûyî, te ji xwe pîrs nekir, çima wisa bû?

- Muamereka diweli bû. Îranê leşkerên xwe kişand û sinorê xwe girtin. Iraqê ji balafirên xwe şand ser me. Yanê dibû qirrkirina Kurdan. Bîrqiye hatî digot, “Lazim e, şer saet 12'an raweste.” Yekî, digotinê Esed Xoşewî, qayidê mentîqa Behdînan bû, digot, “Têra heşt heyvan çek û silahên me hene, em ranawestî, em dê şer bikin.” Me berqiye wisa ji qiyadê re şand, ku em dişên şerî bikin. Bersiv hat digot, “Lîcna merkezi wê bibe du qisim. Mentîqa Behdînan û mentîqa Soran, û em dê wisa şerî bikin.” Leşkerê Iraqê bi ser me de hat. Me haziriyên xwe dikir. Paşê bîrqiye hat, digot, “Bavo, wisa çê nabit, şer bête kirin dê ibada me bit, kesî nahelîn, ev ibade ye...”

- Çawa berê we dikarî şer bikira, vîca piştî bîrqiye we nekari şer bikira?

- Vîca, berî hingê topê Îranê digel me bûn. Tişt ji Îranê ji me re dihatin. Îranê rê girt, Barzanî ji girt.

- Çawa Barzanî girt?

- Girt û got, “Lazim e, hun rûnî an ibade ye.”

- Disa mirov dikarî şer bikira?

- Nexêr, mecal ne bû.

- Hema mehekê, du mehan?

- Tirkîyê hudûd girt. Îranê girt. Emrika digel dijminê me bû. Muamereka duweli bû. Heke şer rane-westiya, dê me hemî ibade bikirina. Barzanî hez nedikir, ku mîlet ibade bibit. Hez kir, ku şer raweste.

- Tu ji dizanî Mistefa Barzanî çûbû Emrêka. Li wir ji mir. Çima çûbû Emrêka, dema ku pêlango ji Emrêka ye?

- Bi xwedê Emrêka xiyaret digel me kir.

- Çima Barzanî çûye wir?

- Bi xwedê çî rê nebûn, dê bi ku ve biçûya?

- Ez nizanîm, ez ji te dipirsîm?

- Bi xwedê, ev ji me zêde ye. Ez nizanîm.

- Piştî rawestana şer, we çî kir?

- Em teslim bûn. Parek ji me çû Iraqê, parek ji çûye Îranê, ew teslim nebûn. Ez bi xwe du salan û heft heyvan girtî mam. Pêşî, min birin Mûsilê. Ji wir min birin Hewlêrê, paşê Besra, Emara, Bexda û Dihokê. Careka dinê ez girtim, birim Kerkûkê. Çî îşkence, kutan û eş di dinyayê de hebûn, tev me ditin. Du zarokên min pêşmerge bûn. Disa, saleka dinê ez û dêya zarokan girtin. Birin Amêdiyê. Piştî ez berdâm, hukmetê bela xwe ji me venekir, da zarokên me bîn teslim bibin.

“Pêşmerge ne, ez çawa wan binim?”

min got. Her min got, “Her in, ez dê çawa binim?” Bela xwe ji min venekirin. Rojekê ez ji jor ve dihatim xwarê. Caşîk li Bamernê bûn. Hatîn û gotin, “Leşker tîn gundê me.” Ew hatin mala min. Ez çûm cem zarokan, min got, “Ji xanî derkevin.” Pênc zilê eskerî hatin rexê xanî girtin. Dergeh şikandin. Çûn, di xanî de, rismê şehîd Xusrew ji diwarî vekirin û bi xwe re birin. Piştî wê, disa pênc zilê eskerî hatin. Em, tevli zarokan derketin. Leşkeran dergeh şikandin. Mal tev hilweşandin. Cara sêyê disa hatin. Her çî tiştê şikandin, ji xwe şikandibûn. Zil anîn ber derî û mala me ji xwe re birin. Vîca, her rojê dihatin. Dinya zivistan bû. Berf ketibû. Em li derve, ber berfê diman, dora çî rojî. Halê me tim ev bû. Gundîyan gotin, “Bavo, eger hun ji gund nerin, dê gund xira bikin.” Min rabû mala xwe bire Kani Belavê. Ev navçeya rizgarkirî bû. Di destê pêşmergeyan de bû. Vîca, her rojê balafirên li Kani Belavê didan. Bes me erd kola bû û em diketinê. Mala me piçeki li rexê Kani Belavê bû. Her roj bombe diavêtin ser me. Di nav me de muxaberat hebûn. Xeber didan hukmetê. Vîca, gava leşker dihatin, pêşmergean hêrîş dikir. Ez bi xwe ji bergirî millî bûm. Piştî wan me digirt. Di emeliya Kani Masê de, pênc-şêş fewcê eskerî hatin. Pêşmergean dora 1.000 caş û leşker dîlî girtin. Vîca, bû dora Dêrelûkê. Pêşmergean hêrîş birin wir. Pênc-şêş fewcê eskerî li wir bûn. Min gote şehîdî (Gava apê Husên gihiştê vir, hêstir bi çavan ketin. Giriya û gotina xwe berdewam kir), “Li ber xwe raweste. Hişyari xwe be.” Gote min, “Şerme bo min, ku ez di nav cihê xwe de bimirim û pîrejî, li hinda serê min bikine girî! Ew ecelê xwedê bîrî, dê her biçî.” Li wir şehîd bû, li Dêrelûkê. Vîca, zîrek ji bû. Bi ARBJ şer dikir, bi bazûtê şer di-

kir...

- Şehîd Xusrew çend salî bû, apê Husên?

- Sala 1949'an bûbû. Vîca, du birê wî yê dinê digel wî bûn. Yekî dinê ji birindar ket. Fişkek li serê wî ketî bû.

- Çend zarokên Xusrew hene, apo?

- Heşt zarok (Apê Husên disa giriya). Piştî hingê gotin, “Bombê kimawî diavêjin.” Eyal derketin çûn. Ez mam li gundê Kani Belavê. Min got belkî ew bizivirin. Gundek bi du kilomêtran ji wir dûr hebû. Jê re digotin Gereguhê. Bombê kimawî avêtin vî gundî ji. Piştî hingê ez ji Kani Belavê derketim û em çûn Tirkîyê. Em nedîçûn, lê me digot, emê bizivirin şer bikin. Caşîkan digotin, “Her fewceka eskerî 500 bombê kimawî pê re hene.”

- Baş e, ma caşîk ji ne di gundan de bûn? Ew ji ji bombê kimawî nereviyan?

- Nexêr, hemî çûbûn xwarê. Malên xwe biribûn Dihokê, Mûsilê, Bexdayê... Em, gundiyan Bamernê, şêş-sed hef-sed mal bûn. Ji me sed mal hatin. Yê din hemî çûn xwarê, ba hukmetê. Ne ji kimawî bûya, çî bihata em nedîşkestin. Çî bihata bila bihata. Me neşî xwe li ber kimayê bigirta. Em ne di xema leşkerê Seddâmî de bûn.

- Apo, haya we jê hebû, ku wê bombê kimawî biavetana?

- Bi xwedê caşîkan digotin. Me ji wan bawer nedikir. Paşê, bombê kimawî li Gereguhê û Warmêlê dan. Pir mirov mirin. Ez neşem hewl bidim. Min çî dit? Em revîyan. Me her yekî betaniyek ina an ne ina. Heger em di navbera du rojan û du şevan de derbas nebûna, em dê hemî tîketana nav lepê hukmetê. Dora 30-40 hezarî, ji yê ku ji sinor dûr bûn, ketine nav lepê hukmetê. Em nizanin çî bi wan hat.

- Em vegerine ser îşkence kirinê. Çawa li Kerkûkê te îşkence dikirin?

- Hemî cûreyê îşkence min ditin. Kutan, lédan, kehreban. Ji binê piyê min heta bi serê min. Heta ku mirov bê can dibû, ji nûkan ve ji ser kelexê mirovî diçûn. Piştî can bi mirovî dihat, disa dest pê dikirin.

- Çî ji te dixwestin?

- Bamerniyê me bi xwe muxbir bûn. Wan xeber dabû hukmetê û gotibûn, “Ev kes digel Ehmed Şan e.” Ew amirê betilyonê bû li navça me. Paşê çûbû Îranê. Gotibûn, “Ehmed Şan hatiye Bamernê û civîn çekirîye. Pêwendiyê wî digel Esed Xoşewî hene û yê Esed Xoşewî ji digel Mela Mistefa hene.” Me itîraf nekir. Eger min itîraf bikira, dê min bikuştana. Kesê hindî min zehmetî û nexweşî ditîbin, bawer bike nin in. Çî rojeka xweş hebûya ez nedînistim (radizam). Heke nivîstama, divê di tariyê de ez rabûma û bireviyama (Apê Husên hin digiriya).

- Em vegerine ser Tirkan.

- Gava em gihiştin sinorê Tirkan, wan em qebûl nekirin. Piştî hingê, her yek ji aliyekê ve kete gundên Tirkîyê yê weke Aşîte, Çelê, Arûşê û navçeya Qişêriyan hemî. Paşê, em anîn Silopî û di dawiyê de Mêrdînê.

- Rewşa wê di ordigeha Mêrdînê de çawa bû?

- Bi xwedê, halê me gelekî nexweş bû. Vê gavê, 14-15 hezar kes

mane. Ew ji di xetera mirinê de ne. Dora me sime (têl) kiribû. Esker li dora me bûn. Em 16 hezar kes, di 1 km² de bûn û hemî ji di konan de bûn. Vîca, gava ba radibû, her kes bi stûna konê xwe digirt, da li ber bayê ranebe. Bayê, gelek konan radikir. Ji sermayê, hinde rojan 5-6-7 kes dimirin. Av ne bû. Zadê baş nebû. Nedihîştin em derkevîne bajari. Yê piçûk neşîyan tehmûl bikin. Gelek rojan 6-7 kes ji serma dimirin; ji birçîna, tozê, hemî rengê nexweşîyan dimirin.

- Gelo berpirsiyarên we deng nedikirin?

- Dê çî bikin? Hemî dijmin in.

- We nedikarî hun derketana bajêr?

- Ji 16 hezaran rojê 20 kes derdiketin, da ji bo 16 hezar kesan tiştan binin.

- Ji bo vîşartina miriyên we?

- Nexêr, cendîrme digel me çendekan derdiketin. Heta vê gavê, ez bêjîme te, heger zivistaneka nexweş bêt, mirovên di ordigeha Mêrdînê de hemî di xetera mirinê de ne. Navçe rût e, şînayî nine. Bibe ba û toz, kon gişt radibin.

- Tirkan tu arikarî nedikirin?

- Wan ne dikir. Nedihîştin ji xwarê ji, ji bo me arikarî bihatan.

- We nedizani, ku ji der ve arikarî tîn?

- Me nedizanî. Zanîne qedexe dikirin. Nexêr, we ne dikirin.

- Baş e, we çawa dikir?

- Hinekane perê xwe hebûn. Dîkîrin. Yê tune bûn, birçî diman. Niha pere neman. Serê her kesekî niv kilo savar didan. Me bi xwe xwarin çê dikir. Jiyaneka gelekî ne baş bû.

- Tu li ser faşîstên Tirkan çî dibêji?

- Dijmin in. Faris, Erebi û Tirk hemî dijmin in. Ferq nine. Niha li wir ji şer e. Partiya Karkerên Kurdistan gelek dijminê Kurdan li navça Hekarî kuştin. Tirk ji dixwazin gundê sinorî rakin. Hinek gund ji vala kirine. Çiyayê Cûdî di destê PKK de ye. Vîca, Kurdê bakur digotin, “Em ditirsîn, ku Tirk ji bombê kimawî biavêjîne me.” Lê disa ji, piştigirî dikin.

- Gelo Kurdê bakur arikariya PKK dikin?

- Belê, lê caşê wan ji hene, wekî li Iraqê. Lê millet bi piranî li piştî PKK ye.

- We ew, endamên PKK diditin?

- Belê, me bala xwe didayê. Millet hemî hij şoreşê dikir. Lê Partiya Karkerên Kurdistanê pir sirri ye. Tirk ji wan ditirsîn. Ew infisaliyê (serxwebûnê) dixwazin, ne hukmê zati (otonomî).

- Gelo hun şerê wan çawa dibînin?

- Tirk gelek ditirsîn gelek... Şerê wan ji gelek baş e. Tenzîma wan bi quwwet e. Xelk navê caşê wan didine tenzîmê wan. Ew ji diçin wan dikujin.

- Apê Husên, gava ku te şer dikir, mirin, jiyan û tirs, çilo ji te re dihatin xuyan?

- Bi xwedê, di şer de tirs namînin. Ew kesê imana wî bi milletê wî xurt bît, lazîm e tirs nemînin. Çûnkî em di bin zilmê de ne. Lazîm e, em ji jî bin vî zilmê derkevin, mîna xelkê. Ji bo çî ji dinya hemî Kurd di bin vî zilmê de ne? Ji bo çî? Gava ku balafir dihatin ser me, me bi dîşkê diavêt wan. Wan ji bombe, wekî baranê, diavêtin. Tirsî me ji wan nebû.

- We bi rêk û pêk şer dikir?

- Hema pêk ve. Me hemîyan şer dikir. Ez bi xwe berpirsiyarê navçeyekê bûm, li Çiyayê Dihokê. Ez amirê fesil bûm. Piştî hingê, ez bûme amirê sirriyê. Paşê, neke lîket.

- Pêşmerge niha hene, şer dikin?

- Belku li ser sinorê Îranê şer dikin.

- Gelo ma navçe bi kimawî ye. Ziyana wê nine?

- Bi xwedê, kême e. Ne wekî berê sedek, dusedek pêk ve.

- Li gora hinek pêşmergean, caşîk û faşîstê Tirkan, tinazên xwe bi we dikirin û digotin, “Hun feqîr û birçî bûn, loma hun bi vir ketin.”

- Bi xwedê, li Bamernê hemî rengê fêkiyan hebûn. Sêv, hejîr, hilûk, behîv, tîrî, xox, hinar û wekî din ji, weke dexlî û titûnê, bacanan, mişe (pir) ye...

- Pêla navçe nade te, tu nabirî?

- Çawa, bi şev û bi rojan Kurdistan li bira min e.

- Tu bawer dikî rojekê vegerî?

- Me hêvî heye, rojekê em dê vegerîne Kurdistanê. Divê em Kurdistanê ji bo çî dijminan nehêlin. Em niha li Frense ne, sibe, sebebek hebe, ez diçim Kurdistanê.

- Em werin ser rewşa we ya li vir. Tu êdî kal bûyî. Te jiyan xwe li Kurdistanê derbas kirîye. Kurdistan li pêş çavên te ye. Bi dar e, bi ber e, mirov serbest digere, welat e, welat şerî e. Bi hezaran km. jê bi dûr ketî...

- Bi xwedê, me her hêviya Kurdistanê ye. Heger sibe, wergerek li Seddâmî bibe, ez bi xwe sibe diçim.

- Rewşa we li vir çawa ye?

- Bi xwedê, me hîn neditiye. Em hêştî nizanin.

- Baş e, ji yek dewletên ku çekan difiroşin rejîma Iraqê Frense ye.

- Pêwendiyên Frense bi dijmin re ji yê hemîyan xweştir in. Em vî dizanin.

- Li ser Yekitiya Sovêti çî dibêji. Ew ji çekfiroş in?

- Bi xwedê, ji bo Kurdan kesekî çî nake. Ne Roava, ne Rohilat.

- Berî ku cebhe çê bibe, bi nêrîna te, çima birakuji hebû?

- Ev ji me bilindtir e, ez nizanîm. Ez vî tiştî nizanîm.

- Qasîmlo tenê bi serê xwe, guftûgotin digel muxaberatê Îranê dikir. Paşê ew kuştin. Tu çî dibêji?

- Ez nizanîm.

- Di van şikestinên em dibînin de, ma gelo em ji di wan de ne gunehkar in?

- Em milleteki zeif in. Heger perên me hebûyan, boriyeka petrolê me hebûya, hemî dê behsa me bikirana, dê arikariya me bikirana. Hukmetê 100 dinar dida caşîkan. Heger me 101 dinar bidana wan, hemî dê bihatan aliyê me. 200.000 caş hebûn! Vîca, doza me hemî ji hindê de xelet e. Em feqîr in. Heger hukmetekê arikariya me bikira, niha ji mêj ve em rizgar bûbûn. Me pere nin in. Caş, dijminê milletê xwe ne. Vê rojê, her kesê ku dijminê milletê xwe bît, heqê wî nine li ser axa Kurdistanê bijitin, wekî Cezayîrê û Frense. Çî millet rizgar nabît, heger şehîdan nede.

- Meriv, pîsmam û birayên te hene?

- Hemî li xwarê ne, digel Hukmetê ne. Madam digel hukmetê ne, ew xayîn in, tu ji birayê min î. Xayîn ne birayê min in.

GAV BI GAV XAKA KURDISTAN

Êrdimeke niştiman ku berê navenda bazarganiyê niha keleha berxwedanê ye

AMED

- I -

NAVÊ AMEDÊ JI KU Û JI ÇI HATIYE?

Navê Amedê ye kevintirin, di berhemên Aşuriyan de, weke "Amid" an jî "Amed" derbas dibe. Ev berhemên diroki jî sala 1300'ê berî zayînê (Bz.) mane. Ji ber vê yekê, em dikarin bibêjin, ku ev mejû destpêka xwe-bi-çih-kirina mirovan li Amedê ye jî. Cara yekemîn Amed, di vê mejûyê de xwe jî bo nişticihiyê vekirîye. Navê Amedê, di berhemên Yewnanî û Latîni de jî, weke "Amido" an "Amida" derbas dibe. Nola ku em jî bawernameyên dirokê tê derdixinin, piştî êriş û vegirtinê jî aliyê artêşên Ereban ve, nav bûye "Amida Reş." Lê di sala jî gelek kesan tenê "Amid" gotiye. Tê gotin, ku gotina "Reş" lewma hatiye ser lêvan, ji ber ku li Amedê di xanemaniyê de kevîrên reş gelek hatine bikaranîn.

Di hinde berhemên de jî nivisiye, ku navê Amedê, di domana êrişên artêşên Ereban de hatiye guhartin. Di wê domanê de eşîreke Ereban a bi navê "Bekr" xwe li êrdimê nişticih kirîye û bûye serdestê êrdimê. Navê Amedê jî bi navê vê eşîrê guhoriye. Bûye "Diyar î Bekr", ango "Warê Bekiran." Di pêşveçûna demê de jî ev nav, di nava gelê êrdimê de bûye "Diyarêbekir." Dagirkerên Tirk jî, navê nuh li gora zimanê xwe bikar anîne û zivirandine "Diyarbakir." Ev, di sala 1937'an de bûye.

Lê di sala jî di nava gelê Kurd de, nav bi rengê "Amed" dorfireh e û wusa tê nimandin.

DİROKA KURT A ÊRDIMA AMEDÊ

Bajarê Amedê jî ber rista xwe ya di dirêjahiya dirokê de, ku jî bo şaristaniyê (bajarvaniyê) leyistiye û di vê barê de bûye navendekî pêwist, herweha bûye bajarekî Rojhilata Navinê wusa, ku li cihanê baş hatiye naskirin û navûdengê bajêr bi firehi belav bûye. Ji ber ku rîya hevrişîme jî ji Amedê derbas dibe û Amed di dirokê de bûye navendekî jî bo kerwanên bazarganiyê û kerwanên derdiketinê rê pêşemîn li Amedê radiwestin, lewma jî navê Amedê bêhtir bilind bûye û navûdengê Amedê xwe gihandîye çar aliyên cihanê. Li kêleka vê rewşa erdnigari ya bajarê Amedê, herweha Amed di raperin û serihildanên Kurdan de jî bûye baregeheke navendî. Êrdima Amedê bi berxwedanên xwe yên eposî (destanî) jî rind tê nasîn, ku ev berxwedan jî bavpiran derbasî bavên û paşê jî kuran bûne. Di vê barê de Amed gelek nas e, jî ber ku bêhtirîn berxwedanên Kurdan li vir xwe dane şanikirin. Bili van giştan jî, axa ku Amed li ser hatiye avakirin, di nivê axa teviya Kurdistanê de dimîne. Bajarê Amedê, jî ber rîstên xwe yên diroki ku herdemê leyistiye, mafkiriye da jî aliyê gelê Kurdistanê bi navê "Paytext (Serekbajar)" bê nimandin û navdan. Gelê Kurd herdemê jî bo Amedê gotiye û dibêje "Paytext."

Di rojên niha de Amed, mina "Keleha Berxwedanê" tê navdan û nasîn. Gava navê Amedê bilind dibe, ew zindanan ne kêmtirîn in jî zindanan Saygonê li Vietnamê, tén birên

mirovan. Gava kada (behsa) zindanan jî tê kirin, berxwedanên dirokê yê mina rêber û pêşengên weke Mazlum, Kemal û Xeyri tén birên mirovan. Mirovê Kurd, êdî bê van nava, nema dikare li ser Amedê bi axîfe û biramine.

Diroka êrdima Amedê xwe direjî wan demên dirokê dike, ku heya bê gotinê kevin in. Ji ber ku Amed bajarekî mirovatiyê ye gelek pêwist e, gelek arkeolog bi hinde xebatên xwe yê kolin û şopgerinê, xebitine da diroka Amedê ye berî mejûyên nivîsinê derxistinê ronahiyê. Diroka kronolojiya Amedê bi sala 7.250'ê berî zayînê, destpêdike. Bi diroka xwe ya jî 9.000 salan Amed, bajarekî kevintirîn û ciheki rûniştinê ye kevntirîn e, di nava bajarên wusa de. Pêşemîn carê gelê "Huri", Amed jî xwe re cihê rûniştinê hilbijartine û li vir bi cih bûne. Huri, xwe li navçeyê bi cih kiribûn, ku jî aliyê Avên Tîr (Dicle) û Feradê dihe avdan. Huri, perçeyekî axê zivirandibûn cihê rûniştinê, ku êrdima Amedê ya niha jî, bi tevayî tevli xwe dikir. Huri, di sala 1.200'ê berî zayînê xwe li ser vî birê erdî bi cih kirin. Di nivê sala 1.200'ê berî zayînê de, bi navên Huri û Mitani ev bûn du yekitiyên politiki û perçe bûn.

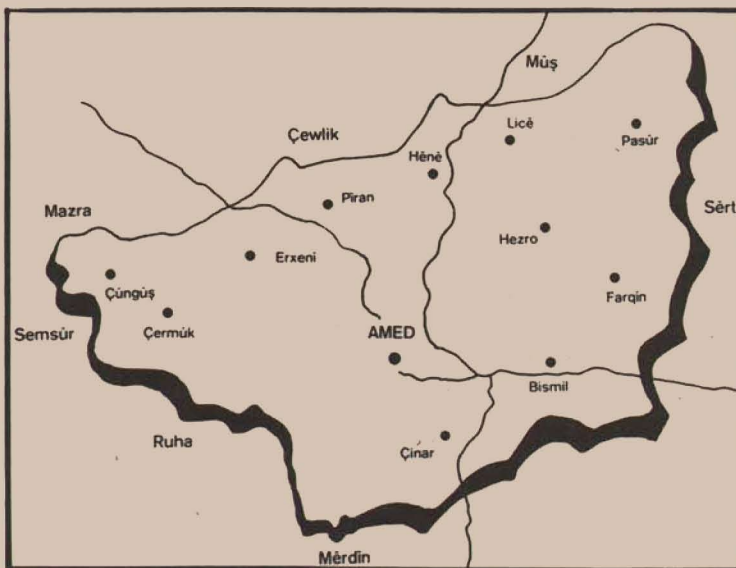
Di dawîya sedsala 14'an Bz. de, li vê êrdimê Aşuri, mina hêzêkî xurt derketin holê. Dawî bi serdestî û doliwgeriya Mitani û Huriyan, li vê êrdimê anin û hemû cihên rûniştinê kirin di bin kontrola xwe de. Aşuri bûn serdestên êrdimê yê tenê. Aşuri, doliwgeriya xwe heya Urartu derketin û xwe li vir bi cih kirin, domandin. Piştî ku Urartu xwe bi cih kirin, doliwgeriya xwe gihandin axên berfireh û pêşveketin.

Paşê, nola hêzêkî sêwemîn gelê Îskit hate êrdimê. Aşuri, Urartu û Îskiti jî alîkî li diji hevûdu şer kirin, jî aliyê din jî li kêleka hevûdu hebûna xwe berdewam kirin, herçiqasî hinde cudahi di serdestî û xurtiya wan de hebûn jî. Piştî demekê, êdî gelê Kimmerî, destpêkir da girani û serdestiya xwe bide şanikirin. Şerên di navbera van hêzan de, çend sedsalan doman. Di dawîya van şeran de, ku demeke gelek dirêj domabûn, Aşuri bûn hêza xurttirîn û li ser axa êrdimê imparatoriyeke bi him û mezin damezrandin. Temenê vê imparatoriya xurt heya sala 612'an berî zayînê berdewam kir. Di vê salê de gelê Mediya, di bin serokatîya qiralê bi navê Ke-yaksar de, bajarê Aşuriyanê bi navê Ninova hilweşand.

Piştî Medan, gelek hêz doliwgeriya xwe li ser êrdimê avakirin. Domana piştî Medan, jî Persan destpêkîr. Heya rojên niha gelek doliwgerî xwe dan şanikirin û di dawiyê de ev rewş xwe gihand dagirkeriya Tirkan.

Weke tê ditin êrdima Amedê gelek şaristaniyên curbecur nasiye. Ji ber vê yekê jî bajarê Amedê, weke bajarekî bazarganiyê ye pêwist û xwediyê potansiyelekî hunerî ye pêşkêti, cihê xwe di diroka Kurdistanê de xweş girtiye.

Ger di demên berê de, ger jî niha, bajarê Amedê xwediyê risteke wusa bûye, ku di diroka Kurdistanê de cihê firehtirîn girtiye.

Ji ber van rastiyan tevan, bajarê Amedê, bala gelek zana, dirokna, hûrkolinvan û lêgervanên biyani jî kişandiye ser xwe. Ditin û nêrinên hinek jî van kesan ên li ser Amedê, bi vê nolê ne:

Simeon (Polonî, di navbera salên 1608 û 1619'an de): "...Gava ez nêzîkî bajêr bûm, surheki bedew kete ber çavên min. Ev bajar, mina di dirêjahiya dirokê de, vê rojê jî, naven-deki oli û zanyariyê ye..."

J. Buckingham (Di sala 1827'an de): "...Bajarê Amedê, gava pêşî mirov li bajêr dinêre, mirov dibîne ku li ser girekî hatiye avakirin û ev gir serdestê derdorên xwe ye. Hem bi rewşa xwe, hem jî bi ditina xwe ya jî dîr ve, mirov dikare bibêje, ku bajar xwediyê derfetên parastineka xurt e. Belê ev tişt, berî her tiştî, bala mirovî dikişînin. Ji ber mizgeft û quleyên di nava bajêr de jî, mirov tedihiyê ku ev bajar, xwediyê atmosfereki herî dewlemend e. Bajar bi surhan hatiye zivirandin û rind hatiye tîkûz kirin. Axê, ku bajar di nivê wî de hatiye avakirin, gelek bi xêr û bêr e. Çiyayên jî dûriyan li Kurdistanê dinêrin, hisekî serbilindiyê didin mirovan... Ji binê girê ku bajar li ser avabûye, Ava Tîr diherike. Ev av jindarî û bedewîyeke herî pêşkêti dide derdorê. Girêdaneke bi hev re, ya dewlemen-diya çandîni û vehesina navçeyî pêşkêş dike..."

William Heude (Di sala 1817'an de): "...Navê Diyarbekrê ye kevin, bi navê Amid tê nasîn... Min li ser vî bajari gelek kêş şop û zanin derxistin holê, ku heya niha nedihatî zanîn. Di dirêjahiya şevêkê de û beyana roja dîv re, ez bi rêşanidariya Ermeniyekî li bajêr geriyam. Min dit, ku bajarê Stanbolê jî di nava wan de, jî hemû bajarên misilmanan ev bajar çêtir hatiye avakirin..."

William Francis Ainsworth (Di sala 1885'an de): "...Bajarê Amedê li ser latekî reşî volkanîkî avabûye. Li keviya ava Tîr dimîne. Ji dîr ve çavan dibelîne û dîtayîsine. Amed, bajarekî mezin î bazarganiyê ye... Diroka Amedê heya bê gotinê dirêj û tevlihev e. Şik û guman tune, ku Aşuri li navçeyên Erxeni û Piranê, li vê êrdimê jiyane û ev jî rastiyeke. Ji ber vê yekê, avakirina bajari di dirokên gelekî kevin de bûye..."

Diroka Amedê, di sedsala bistan de, rasti berxwedanên herî mezin û

serihildanên pêwist bûye. Bajarê Amedê, di serihildana Şêx Seîdê Piranî de risteke mezin leyistiye, ku ev serihildan jî hemû serihildanên Kurdan ên di sedsalê vê dawiyê de, mezintir bû. Rêberê vê serihildanê Şêx Seîdê Piranî û 47 hevalên wî, di "Dadgehên Serxwebûnê (Mehkemyên Îstiklalê)" de hatin pirsyarkirin, ku li bajarê Amedê hatibûn vekirin. Di roja 29'ê Heziranê sala 1925'an de, sêpi hatin danîn û rêberên serihildanê hatin darvekirin.

Bajarê Amedê, bi berxwedanên serbilindiyê yê zindanan de, derbasî rûpelên diroka Kurdistanê yê nûjen jî bûye. Afirandkarê vê diroka nûjen, Partiya Karkerên Kurdistanê, ku niha li Kurdistanê şerê serxwebûna netewî bilind dike. Ev tîkoşîn, bi nola rizgarixwaziya netewî pêş ve

diçe û dihe zimên. Mina di serihildana Şêx Seîdê Piranî sala 1925'an de, carekî din hat xwestin, ku ev dirok li Amedê bê kuştin. Dagirkeriya Tirkan xwest dirokê di sa dubare bike û vegerine. Ji bo rawestandina pêşveçûna diroka rizgarixwaziya netewî, ku piştî salên 1970'an destpêkiriye, dagirkeriya Tirkan serî da êrişên derî serdemî. Bi hezaran şoreşger û welatparêz dagirtin zindanan Amedê. Pîkolî û lêdanên li ser dilyên şoreşger gihandin xalekî wusa, ku mirov jî bo zindanan Amedê êdî nekaribe bi hesanî bibêje "ev zindan in." Ev navdan, wê bibe gotineke ne bes û tîrî rastiye neke. Girtgeha li Amedê, zivirandin zindaneke nemirovatiyê ya hovtîrîn û dirinde. Ji bo bidestnîna dilyên şer û ev îxanetê li doza xwe bikin, serî dan hemû azîneyên pêdivî bûn. Ji zindanan, xwestin pêtên xwesipariyê bigihînin hemû birên civakê û teviya civakê teslim bigirin. En-

cama ku wê jî zindanan derketiba, wê risteke diroki bileyista, risteke ku gihîştibe daxwazên xwe. Berxwedan û xayintî şereki diwar û giran li hemberê hevûdu rakirin. Li diji îxaneta bi hemû derfetên hatibû tîkûz kirin, bi xwina şehidan, berxwedaneke bê nimûne bilind bû. Xwina Mazlum DOĞAN, Kemal PİR, M. Xeyri DURMUŞ, Ferhat KURTAY, Eli ÇİÇEK û bi dehan rêber û militanên dinê, berxwedanê serdestê îxanetê kir. Bêbextî û xwesipariyê perçîqî. Peyvajoya diroki xwe zivirand ber bi berjewendên rizgariya netewî ve. Ev serfiraziya diroki ya berxwedanê, dibin hoyên gelek çetin de pêkhat, ku di dirokê de kêman caran nimûneyeke weha dikare bê ditin. Ev berxwedan, di diroka rizgariya netewa Kurdistanê de, bû kevîrê qonaxekî herî nuh. Her bi vê nolê, taybetiyên serpêhatinê û diroki yê berxwedanê, nebinkeftina û neşkestina diroka rizgariya netewî jî îspat kirin. Danin pêşîya çavan, ku êdî tu kes û tu hêz nikare vê pêşveçûnê rawestîne.

Bi rîya berxwedana serdemî ku vê serfiraziyê bi destê xwe ve aniye, bajarê Amedê jî bo dilok, lori, stran û helbestan bû naverokekî herî dewlemend. Bajarê Amedê vê carê bû keleha berxwedanê, ku di diroka berê de car-caran bûbû bajarekî li wir berxwedanên Kurdan bi xwinê hatibûn şikêndandin. Vê carê jî xwin rîjiya, vê carê jî rêberên mezin hatin kuştin, lê vê carê ev tev bûn buhatiya serfiraziyê. Ji ber van sedeman, gava niha kada Amedê tê kirin, hinde birên diroka me ya rizgariya netewî tén biran, ku xwediyê pêwistiyeke diroki ne.

Pir eşkereye, ev rewşa Amedê, jî bo dagirkeriya Tirkan jî, pêwistiyeke mezin di xwe de hildigire. Bi cih kirina waliyê taybetî li Amedê û bi hemû karînan tîkûz kirina wî li diji tîkoşîna me ya rizgariya netewî, da bikaribe tîkoşîna me birûxîne, ne tişteki jî ber xwe ye. Weke di dirokê de bûye, niha jî dagirkeriya Tirkan, di şerê tunekirina Kurdistanê de, bajarê Amedê jî xwe re hilbijartiye. Ev lewma dibe, jî ber ku dijmîn jî rewşa Amedê rind nasiye û dibîne. Nola navendekê (merkezê) ditina Amedê jî aliyê dijmîn, bingeheke xwe heye. Bajarê Amedê di nivê bakurê-rojavayê Kurdistanê de cih girtiye. Cîranê gelek bajar û êrdimên Kurdistanê ye. Bi gelek bajarên re, bi rîyan girêdayî ye. Ev jî hinde berjewend û avantajên pêşkêşî dagirkeriyê dîkin. Hilbijartina Amedê weke baregeheke navendî jî aliyê dagirkeriya Tirkan, pêşemîn jî û tengazeriya wê datîne pêşîya çavên me. Eşkere dibe, li hemberê serihildanên bi guman li Kurdistanê, di nava tîrseke mezin de ye. Tîrsa dijmîn jî raperînê li Kurdistanê, herî mezin e. Ev hilbijartina dagirkeran, piştî xwe dide hesabên demên dirêj ên li pêşin. Ji ber ku, jî Amedê, derfetên hesan hene, da mirov xwe bigihîne teviya Kurdistanê. Ne tenê dagirkeriya Tirkan xwe li Amedê bi cih kirîye û baregehên xwe dane, herweha baregehên NATO jî hene, ku rêxistina êrişên şîrikî ya emperyalîzmê ye. Nexwe, bajarê Amedê, ne tenê li diji Kurdistanê, li diji gelên êrdimê (Rojhilata Navin) jî, kirine baregeheke êrişbaziyê.

Lê bili hemû rastiyan, domana li Kurdistanê niha xwe dide xweya kirin, mizgînî jî dide, ku wê bajarê Amedê jî hêzên dijmîn bê paqîjkirin û wê bikeve destê xwediyên Amedê yê verast. Ji ber ku, "Êdî hemû rê xwe direjî Amedê dîkin..." Li çiyân, livbaziyan tolehildanê yê pêşmergeyên ARGK hene û, "Li ser rîyan dengên zindanan hildibin..." Rêberên me yê mezin Mazlum, Kemal û Xeyri şehîd ketin ser axa Kurdistanê, "Di zindanan Amedê de..." jî bo, "Xwina azadiya me, buka xwînrengin Kurdistanê me..."

Tivancên doliwgeriya dagîrkerî dijwar dibin

TÊKOŞÎNA ME YA RIZGARIYA NETEWÎ BILIND DIBE

■ *Gerillayên ARGK, dest danin ser 500 mihiyên artêşa dagirkerên Tirk. Paşê di encama dafekê de bêhtirê deh endamên komeke taybetî hatin kuştin.*

Doliwgeriya Tirk a dagirker û faşist ketiye nava hejin û lertzina mezintir a diroka xwe. Li kêleka bi berdewamî pêşveçûna têkoşîna serxwebûnê li Kurdistanê, bûyerên navnetewan ên pêwîst ji domana aloziyê bêhtir dilezînin, ku bingeheên rejîma faşistî Tirk ji zû ve dikirandin. Aloziya rejîmê di hemû warên jiyandê de xwe digihîne merheleyên herî pêwîst. Pêşveçûnê li hundur û derveyî welat berê sistema doliwgeriya Tirkî ji rê derdixînin û dizivirînin aliyekî, ku ne diyar e wê hatin ji bo wan çawa be. Berpirsiyarê rejîmê bi kûrîni ji vî yekê dibizdînin û di nava wê kefaratê de digewizînin, da bikaribin hatina xwe misagor bikin. Ji ber vê pêşketin û rastiyê, doliwgerên dagirker û ezbeniyên wan ên rê şanî wan dikin, di konjuktura cihanê ya li pêşîya me de, li cihê Tirkîyê yê nuh digerin.

Sala 1989'an bû salekî wusa, ku rejîma dagirker heya bû gotin paritî û jar ket; hemû çiqilên destên xwe avêtibû wan şikestin; li hemberê pêşveçûnê bi hevî li wan dinêrî rastî fiyaskoyê mezîn bû û bi vî awahî çarciv û dûmenê nuh derkete holê. Di bin hoyên vê rewşa nuh de, gelek tiştên "tabu" û "li ser wan axaf nedibûn an ji destur nebû dest li wan bikeve" ronahitir bûn, wusa ku rejîma faşist neçare bimîne di vî salê de li ser wan bi axifê û li ser wan bide û bistîne. Gelek tişt bûn naverokên diskusiyonê (guftûgotinê). Pir êşkereyê, ku di bingeheê tengezariya rejîma faşist de têkoşîna rizgariya netewa Kurdistan rîsta pêşemîn dileyize. Têkoşîna me ya rizgariya netewî di bingeheê sistema doliwgeriya Tirkî de derz û qelşên mezin vedike û roj bi roj rastiya xwe serdestir dike. Bili hemû xebatên rawestandî û avakirina hêtan li pêşîya wê, ev rastî nekarî bû

rûxandî û nekarî bû perçiqandin. Ev rastî weke li hundurê welat, wusa ji di qadên navnetewan de, dewleta Tirkî faşist xistiye di nava rewşê herî zor û giran de. Ew Kurdistanê ku sistema doliwgeriya Tirkî li ser piyan digirt û di jiyandê de digirt, angû ew Kurdistanê kevin a bû deng û serî-çemandî, ji rewşa xwe ya berê bi lez dûr dikeve. Ev jî, ji hemû aliyên ve sistema doliwgeriya faşist dilezîzîne. Rê ji bo aloziyê aborî, konevanî, civakî, çandî û ji bo hemû warên din vedike û ev alozî jî, her diçe kûrtir dibe. Kurdistanê mirî û bû berxwedan a berê, vî rojê pêşveçûnê ji jiyandê berxwedanê wêdetir ji dike. Pêşveçûna bingeheên, ku rastiya Tirkîyê ya heya derdixîne pêşîya çavan, ev bi xwe ye. Pîrsa bingeheên ji bo doliwgerên Tirkî, ku bi pêwîstiya hebûnê xwe nêzikê wê dike û dixwaze bi tundi riyên veristîniyê ji bo wê peyda bike, rastiya Kurdistanê ya vî rojê ye.

Tabloyên weke, "Tirkîye jî vî bêhtir nikare bi şûn ve bû kişandin" tîrê çêkirin û danin. Tê gotin û kada wê tîrê kirin, ku inflasyon xwe gihandiye koçberê dibizdîne. Li ser pîrsên weke, "Di rojên pêşîn de, di vî cihana diguhire de, cihê Tirkîyê yê nuh wê bibe kîjan cih" heya bû gotin danûstandinê çêdibin û tîrê domandin. Tirkîye, êdî mîna berê rû ji Civaka Ewropayê ji nîma dibîne, ku dixwaze vî civakê bike şîrikê û hevkarê pîrsgerê xwe. Dewleta Tirk, ku nîma dikare rîsta xwe bileyze û pêwîstiya xwe ya stratejîkî gelekî hunda kirîye, dibe hedefê gelek êrişan û hevîrê gelek nexweşî û kêşan jî. Serê sistema împeryalist Emerîka Bakur (USA), bi qozên weke "Pîrsa Ermenîyan" û h.w., dixwaze dewleta Tirk bêtir ji bo hinde delametan bilezîne û di kar de bibezîne. Kin bû gotin, bû şîk û guman, statuya dewleta Tirk a niha bi lez û bêhtir perçe dibe.

Xaleke din heye, ku bala mirovan dikeşîne ser xwe: Ew bîvetiya (tehlûkeya) ku hatina dewleta Tirk dike xeterê (tehdît dike), xwe jî pêşveçûnê navnetewan hêdi hêdi bi dûr dike û ji wan cuda dibe. Bi van gotinan em dixwazin vî bibêjin; pêşveçûnê xwe

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

li welatên Rojhilata Ewropa didin şanikirin û qonaxa pêwendiyên Rojhilat û Rojava, pêwîstiya stratejîkî ya dewleta Tirk di cihana Rojava de kêmîrî dikin û êşkere dibe, ku her biçe ev pêwîstî wê kêmîrî jî bibe. Ji ber vê rastiyê jî, ew pêşveçûnê navnetewan mîna di eniya pêş de tîrê şanikirin û dikin pîrsgerê pêşemîn û bi vî rengî armanc tîrê danin, da ew pîrsa bi bingeheê zorê dibe ser dewleta Tirk, ger jî bo demêkê jî be, nekeve pêşîya çavan û li ser wê axiftin neyin kirin. Ji ber ku rind tîrê zanîn, tiştê hatine dewleta Tirk gav bi gav ber bi tunebûnê ve dibe, tîrêkoşîna rizgariya netewa Kurdistan bi xwe ye. Pêşveçûna tenha û tenê, ku neynika rast a dewleta Tirk li hundur û derveyî welat

kî di eniya împeryalist de ketiye nava rewşê wusa, ku nekarîbe hemû daxwazên rîsta xwe pêkîne, û bûye weke gunehkarekî parsekî mezîn. Împeryalizm, êdî baş tîrêgiştiye û xwe gihandiye wê encama zanînê, da bibîne, nikare bersivên arîkariyên lêkerî, konevanî û aborî bistîne, ku bi şeweyê mezîn pêşkêşî dewleta Tirk dike. Em dev jî berdin ku bikaribin tîrêkoşîne tune bikin, ev arîkariyên tund nekarin bilindbûna tîrêkoşîna rizgariya netewî jî hêditir bikin. Kehniya sedemêka xebatên êrişbaz ên karvanî yê welatên împeryalist li dijî Partiya me, ku tîrêkoşîna rizgariya netewî pêşvebide, di vî de xwe dide xweya kirin. Êrişbazên împeryalist serî didin wan bikaranînen bû meji, ku dewleta

geriya rejîma heyî, bi şeweyê hişkîr, di demokrasîya tîrê kuştin de xwe zelal û ronahî dike. Xulamê doliwgeriya faşist Turgut Ozal, bi rîya politikayê mîna yê Bizansîyan û hîlebazîyê, jî bo serekkomarê hat hilbijartin. Ev kesê jî aliyê piraniya gel nedihat xwestin û bi şeweyê fermî gel piştigiriya wî nedikir, da bikarîbe jî hisabên guneh û suçên xwe jî xwe xilas bike, xwe jî bo vî funksiyonê bi sextekarî da hilbijartin. Lê êşkere ye, ev leyistok ne tenê jî aliyê Turgut Ozal hatiye leyistin û bikaranîn; ev ne leyistokeke wusa ye, ku wî tenê bi serê xwe pêkaniye. Senarîstên vî leyistokê ew kes in, ku hevsarê Turgut Ozal di destê xwe de digirin. Bi xwe ev jî, perçeyê aloziyê ye, aloziya ku avahiya politîkî ya dewleta Tirk dixê bin xeter û zoriyan. Zelal e, ev ne leyistokeke ku jî şeweya "toto" hatiye leyistin û ev ne "leyistina qumarekê" bi zanîn e. Ev rewşê wusa ye, ku tenê wê jari, neçaretî û tengezari derêxîne holê.

Weke tîrê zanîn, di sedsala 18'an de, hemû şax, çeng û zendên împaratoriya Osmanî ya navendî, ku xwe dirêjî Ewropa û Afrîkayê dikiran, li hemberê pêşveçûna kapitalîzma ku li Rojava feodalîzmê belav dikir û di-kuşt, yekê yekê hatin şîkênandin û jî rayên xwe ve hatin hilkişandin. Mîna vî, vî rojê jî, şaxê sistema doliwgeriya Tirkî yê li Kurdistanê tîrê tewandin û badan. Cih bi cih jî, dengê şîkestina şaxî, destpêkîrîye xwe bide bîhîstandin. Lê belê di vî de cudahiyeke pêwîst xwe dide şanikirin; bi hinde entrika û komployan di nava rewşa hoyên baş, destda û rêdar de, li ser kaviên împaratoriya Osmanî ya perçe û belav bûbû, dewleta Tirk hat avakirin. Lê vî rojê jî, aliyekê, hemû hoyên hene li dijî dewleta Tirk in; jî aliyê din jî, li hemberê wan, hezekî mîna PKK heye, ku Kurdistanê xwespar û bêdeng gihandiye rêberêkî serdemî. Li kêleka van jî, cihana împeryalist bi çî rengî nikare serî jî bide tewandin. Belê; dewleta Tirk ku temenê xwe jî meji dagirtiye, wan rojên mirin û binaxbûna xwe di tariyên dirokê de êdî dihejmêre; lê vî carê bi rengê wusa, êdî tucaran nekarîbe disa biveje. PKK, amadekarê vî hatina tariya dewleta Tirk e. PKK, wê vî karguzariya xwe bî rawestan û bî birrîn bidomîne û bi jêhatibûn bigihîne encamê.

Dûmahik di rûpela 17'an de

dide teyisandin, ev tîrêkoşîna e. Lewma jî dewletên împeryalist serî didin xebatên rastkirin û sazandiyên nuh, di pêwendî û tîrêkiliyên xwe de yê bi dewleta Tirk re. Rastiya Kurdistanê niha, ku Partiya me PKK afirandiye û pêşvebide, derdor û çembera van pêwendîyan avadîke. Êdî dewleta Tirk

Tirk nekarîbû di wan de biserkeve û jêhatî be. Niha ew vîcê dixwazin vî daxwaza gemar biserbixin. Lewma bala xwe nadin qanûn û zagonên xwe bi xwe jî. Weke ev jî ne bes be, hinde zagonên taybetî jî danezane dikin û ev armancê likidasyona (hilweşandina) Partiya me datînin pêşîya xwe. Di vî sedsala bîstan de, ku niha em ber bi dawîya wê ve diçin, ev konevaniya êrişbaz, di koçberê nedîtî de tîrê domandin. Di vî de, divê her kesek rind bibîne, ku xeta tîrêkoşîna rast, şoreşger û rapirvan a PKK, wê encaman bi destê xwe ve bine; herweha, divê her kesek bizanibe, pêşengê serxwebûna Kurdistanê Partiya me PKK, wê statukoya împeryalist bî guman perçe perçe bike.

Di van demên dawîyê de, jari û tengezariya konevani ya dewleta Tirk, dijbîhê ya "Dewra Fetretê." Ji ber ku, ne-mafdarî û ne-dadiya rastiya doliw-

Bîrîyara dîrokê berdan e

DAWEYA PKK LI ALMANYA ROJAVA DIDOME

Daweya Kurdên şoreşger ên politikvan roja 24'ê Cotmehê 1989'an li bajarê Düsseldorfê destpêkir. Weke tîrê zanîn, Kurdên politikvan jî aliyê împeryalizma Almanya Rojava bi hevkarîya dewleta Tirkî dagirker, di encama komployekê de hatibûn girtin û hin jî girtine. Ev komplo, li dijî tîrêkoşîna serxwebûn û azadiya Kurdistan û pêşengê vî tîrêkoşîniyê Partiya me PKK, birêveketiye. Daweya ku bi navê, "Daweya PKK li Almanya Rojava" tîrê navdan, daweya mezintirîn e, di diroka Almanya Rojava de. Kurdên politikvan ên di vî daweyê de tîrê pîrsyarkirin, ev in: Ali Haydar Kaytan, Selahattin Erdem, M. Sait Yildirim, Meral Kidir, Selahattin Çelik, H. Hayri Güler, Yasemin Gedik, İbrahim Kaday, Hüseyin Çelebi, Mustafa Erbil, Erol Kedik, Ali Aktaş û Ali Sapan. Herweha li kêleka Ali Saçık, Bozan Öztürk û Hasan Engizek, Kurdên bi navên Ekrem Güngoze û Kemal Güngoze jî di vî daweyê de tîrê pîrsyarkirin.

Daweya PKK li Almanya Rojava di bin hazîriyên parastîniyê yê mezin de destpêkir. Di rojên berî destpêkirina daweyê de, li gelek bajarên Almanya Rojava, polisên Almanya Rojava êrişan birin ser gelek malên welatparêzan û komeleyên wan. Daxwaz

ew bû, awîra gelemperî bixin bin hinde posideyan û bi rîya weşanan, bi mirovan bîdin pejirandin, bi rastî jî ev daweyê, daweyekê "terorîstî" ye. Bi vî awahî hat xwestin, arîkariyên welatparêzan û awîra gelemperîya pêşveçûyî û demokratîkî jî bo Kurdên girtî bî rawestandî. Weşanên Tirkî jî, jî bo daxwazên vî kampanyê bi çalakî xebitin û karên aktîfî girtin ser xwe. Berî daweyê destpêkê bi rojekê, rojnâme-yên Tirkî bi sernivîsên weke, "Li Almanya Rojava alarîma PKK!", "Di diroka Almanya de daweya terorê ya mezintir!" û h.w., dilxweşiya xwe anîn zimên.

Hin di roja yekemîn a mehkemeyê de derkete holê, ev daweyê komployekê û jî bîni xwe li ser bingehekî mafdar û dadî bilind nake. Ji aliyê din jî, Kurdên politikvan di bin hoyên nedemokratîkî û nedadî de, derêxistin pêşîya mehkemê. Lê ger berxwedana girtiyan a bi biryar û ger jî xwepêşdanên protestoyê yê welatparêzên Kurdistanê, demokratên Tirkîyê û pêşveçûyên Ewropayê, senaryoya împeryalizma Almanya Rojava rûxandî, ku dixwestin weke daxwazên berjewendî xwe vî senaryoyê bigihînin encamê. Ev pêşveçûnê rewşê guharandî, bûn dijbûnê mezîn li hemberê împeryalizma Almanya Rojava.

Girtiyeên Kurd, di mezelen jî camê panzeran de ku berikan derbas nakin, derdixinin pêşîya dadgehê. Hoyên dadgehê nedemokratîkî ne û li gora daxwazên dilxwaziye, tîrê bikaranîn. Wergervan bi dewleta Tirk ve girêdayî ne û hevxeberkarên dewleta Tirk in. Bi zanatî ew wergervan jî kesên vî nolê hatine hilbijartin. Ji ber ku wergervan kesên vî nolê ne, gotinên girtiyan rast wernagerînin an jî bizanabûn çewt dikin û naverokan dizivîrin. Herweha wergervan, bi hinde bizavên provokasyonî, dixwazin posideyên xwe li komisyona dadgehê bikin. Disa bi livên provokasyonî yê curbecur, daxwaz tîrê şanî kirin, da çûyin û rotaya mehkemeyê ber bi aliyên dinê ve bizivire, û bi gelek naviyan mehkeme bi posideyên giran ve bî girêdan. Li hemberê wan bikaranînen ne dadî û ne xwedîye bingehekî mafdar in, di serî de politikvanên Kurd, dadwerên (abukatên) wan û şopdar serî didin hinde bizavên protestoyan. Dadgeha bi vî nolê destpêkîrîye, jî niha vî ketiye nava jari û tengezariyekê. Rê nabîne, da bikarîbe karê xwe pêş ve bibe. Heya roja rojnâme-yê me "Berxwedan" ketî çapê, hemû rojên dadgehê bi bûyer û rûdanan derbas bûn.

Dûmahik di rûpela 18'an de

Riya veristîne ne otonomî tenê serxwebûn e

"KONFERANSA PARÎSÊ" MIRÎ JI DAYIKA XWE BÛ

Di navbera rojên 14 û 15'ê Cotmehê 1989'an de, di bin navê "Kurd, Mafên Mirovan û Kesbûna Netewî" li bajarê Parîsê welatê Frense, konferansek çêbû. Konferans, jî aliyê "France Liberté - Saziya Azadiyan li Frense" û "Malbenda Kurdî li Frense" bi hevkarî hatibû amadekirin. Kesên rast û rast kargêriya konferansê dikiran û birêvebir bûn, ev in: Jîna Serekkomarê Frense Danielle Mitterrand, Serokê Aksiyonên Mirovî li Frense Bernard Kouchner û Wezîrê Karên Derveyî yê kevin li Frense û endamê kevn ê Komisyona Civaka Ewropayê Claude Cheysson. Herweha li kêleka pisporên jî Emerîka Bakur (USA), İngiltere, Almanya Rojava û hinde welatên împeryalist ên mîna

van, çiqasî welatfiroşên Kurd ên bi navûdeng hebîn tev, di konferansê de cihê xwe girtin, cihê ku jî xwe re baş ditibûn!

Ev konferans dixwest, weke mirov jî navê wê jî tîrêgihîje, kesbûna Kurdistan û perçiqandinê mafên mirovan li dijî Kurdan, binirxîne û lê bikole. Belê, ev daxwaza derewîn hat diyar kirin! Lê rastî, ew ne bîlî qalîkeke, ku dixwaze armanc û hedefên politîkî, biniximîne û bikarîbe kêrî vî bêtin. Nexasim dema kin a piştî konferansê bi xwe, tîrê vî rastiyê kir, da şanibike ev wusa ye. Ji ber ku berjewendî politîkî hebûn, her hezekî împeryalist, xebat û tîrêkoşînekê di domana konferansê û piştî wê de birêvebir, da

Dûmahik di rûpela 19'an de